

I. DISPOSICIONS GENERALS

CAP DE L'ESTAT

- 4442** *Reial decret llei 13/2012, de 30 de març, pel qual es transposen directives en matèria de mercats interiors d'electricitat i gas i en matèria de comunicacions electròniques, i pel qual s'adopten mesures per a la correcció de les desviacions per desajustos entre els costos i els ingressos dels sectors elèctric i gasista.*

I

La transposició dins del termini de directives comunitàries, especialment les de mercat interior, constitueix en l'actualitat un dels objectius prioritaris establerts pel Consell Europeu. La Comissió Europea sotmet informes periòdics al Consell de Competitivitat, als quals se'ls dona un alt valor polític en tant que serveixen per mesurar l'eficàcia i la credibilitat dels estats membres en la posada en pràctica del mercat interior.

El compliment d'aquest objectiu és avui encara més prioritari tenint en compte el nou escenari dissenyat pel Tractat de Lisboa pel qual es modifiquen el Tractat de la Unió Europea i el Tractat constitutiu de la Comunitat Europea, per als incompliments de transposició dins del termini, per als quals la Comissió pot demanar al Tribunal de Justícia de la Unió Europea la imposició d'importantes sancions econòmiques de manera accelerada (article 260.3 del Tractat de funcionament de la Unió Europea –TFUE–).

Espanya compleix darrerament de manera consistent amb els objectius de transposició dins del termini compromesos, des de l'inici del seu establiment. Tanmateix, en aquests moments hi ha un retard en la transposició d'algunes directives, que requereixen una norma amb rang de llei per a la seva incorporació a l'ordenament jurídic intern, atès que existeix un risc de multa amb base en el que estableix l'article 260.3 del TFUE.

Davant la gravetat de les conseqüències de seguir acumulant retard en la incorporació a l'ordenament jurídic espanyol de tals directives, és necessari acudir a l'aprovació d'un reial decret llei per procedir a la seva transposició, que ha de permetre tancar els procediments d'infracció oberts i amb això evitar la imposició de sancions econòmiques a Espanya.

Quant a la utilització del reial decret llei com a instrument de transposició, es pot assenyalar que el Tribunal Constitucional, en la sentència 23/1993, de 21 de gener, assenyala que el decret llei és un instrument constitucionalment lícit per afrontar conjuntures econòmiques problemàtiques, i en la seva sentència 1/2012, de 13 de gener, avala la concurrència del pressupòsit habilitador de l'extraordinària i urgent necessitat de l'article 86.1 de la Constitució quan concorrin «el patent retard en la transposició» i l'existència de «procediments d'incompliment contra el Regne d'Espanya».

D'altra banda, no és la primera vegada que s'ha de recórrer a aquest instrument jurídic per eludir el risc cert i imminent de la imposició de sancions econòmiques per l'incompliment del dret de la Unió Europea. Així, el dictat del Reial decret llei 8/2007, de 14 de setembre, pel qual es modifiquen determinats articles de la Llei 23/1992, de 30 de juliol, de seguretat privada, es va justificar en l'«existència d'un pressupòsit habilitador, al qual es refereix la jurisprudència del Tribunal Constitucional, en el qual la necessitat d'origen de la norma hagi de ser de tal naturalesa que no pugui ser atesa per la via del procediment legislatiu d'urgència, a causa de l'exigència de la seva immediatesa». Aquest pressupòsit també es dona en el cas actual.

II

D'una banda, aquest Reial decret llei incorpora al nostre ordenament les previsions que conté la Directiva 2009/72/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, que requereixen una modificació de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, així com d'aquelles altres que conté la Directiva 2009/73/CE del Parlament i del Consell, de 13 de juliol de 2009, que requereixen una modificació de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs. Igualment, s'incorpora parcialment la Directiva 2009/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables i per la qual es modifiquen i es deroguen les directives 2001/77/CE i 2003/30/CE.

La Directiva 2009/72/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es deroga la Directiva 2003/54/CE, introdueix nous preceptes per aconseguir una separació efectiva de les activitats de subministrament i generació de les activitats de xarxa, plantejant diferents opcions per portar a terme l'esmentada separació entre activitats.

També reforça el paper de les autoritats reguladores nacionals i així preveu la creació d'una única autoritat reguladora a escala nacional, jurídicament i funcionalment independent de qualsevol altra entitat pública o privada, i també fixa els objectius, obligacions i competències de les autoritats reguladores.

D'altra banda, es reforcen les obligacions de servei públic. En aquest sentit s'ha de ressaltar la regulació de l'accés dels consumidors a les seves dades de consum, els preus associats i els costos del servei, així com a la informació relativa a la via de solució de conflictes. Es disposa així mateix que els estats membres han de definir el concepte de client vulnerable i establir mesures per garantir el seu subministrament d'energia elèctrica. També es fa referència a la pobresa energètica.

La Directiva 2009/73/CE introdueix el concepte de separació patrimonial, entenent per tal una situació en la qual el propietari de la xarxa és designat gestor de la xarxa i és independent de qualsevol empresa amb interessos en la producció i el subministrament; alhora que persegueix més harmonització de les competències i l'enfortiment de la independència dels reguladors nacionals d'energia, com a mitjà per procurar un nivell igualment efectiu de supervisió reguladora en cada Estat membre.

La Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i les seves disposicions normatives de desplegament van establir el règim jurídic de les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica d'acord amb les previsions que conté la Directiva 96/92/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 19 de desembre, sobre normes comunes per al mercat interior d'electricitat.

Posteriorment, la Llei 17/2007, de 4 de juliol, va modificar la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, per adaptar-la al que disposa la Directiva 2003/54/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2003, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat.

La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, va establir les bases de funcionament del mercat de gas natural, avançant en la liberalització com a mitjà per a la consecució de més eficiència i qualitat del servei, de l'increment de la competitivitat i de la garantia de la seguretat de subministrament i de la sostenibilitat, d'acord amb les previsions que conté la Directiva 98/30/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 22 de juny de 1998, relativa a normes comunes per al mercat interior del gas natural.

Posteriorment, la Llei 12/2007, de 2 de juliol, va modificar la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, amb la finalitat d'adaptar-la al que disposa la Directiva 2003/55/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2003, sobre normes comunes per al mercat interior del gas natural i per la qual es deroga la Directiva 98/30/CE.

III

En relació amb el sector elèctric, aquest Reial decret llei dóna compliment a l'obligació que conté la Directiva 2009/72/CE consistent que cada Estat membre designi formalment

una única autoritat reguladora a escala nacional. Així mateix, es preveuen de forma detallada les competències i funcions d'aquesta autoritat reguladora, i es reforcen les ja existents. En especial, s'aprofundeix en els objectius i les funcions que contribueixin a garantir l'efectivitat i l'aplicació de les mesures de protecció dels consumidors, en coordinació amb altres administracions.

Per garantir la independència entre les activitats de xarxa i les activitats de generació i subministrament es tenen en compte els requisits que estableix la Directiva 2009/72/CE quant a les limitacions en la participació en empreses i presa de control d'aquestes, i es preveu la designació dels gestors de xarxes de transport, de manera que es faculta l'autoritat reguladora per certificar amb caràcter previ aquests gestors sobre la base del procediment que s'estableixi per reglament.

D'altra banda, s'introdueix la referència al consumidor vulnerable, preveient que és aquell que compleixi les característiques socials, de consum i poder adquisitiu que es determinin, i s'estableix l'adopció de les mesures oportunes per garantir una protecció adequada a aquests consumidors. Transitòriament, fins a la definició dels consumidors vulnerables, es considera com a tals els que estiguin dins de l'àmbit d'aplicació de l'article 2 i de la disposició transitòria segona del Reial decret llei 6/2009, de 30 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures en el sector energètic i s'aprova el bo social, és a dir, els consumidors que tenen dret a acollir-se al bo social.

Una altra mesura en relació amb la protecció al consumidor és l'establiment, per part de les administracions competents, de punts de contacte únics en coordinació amb la Comissió Nacional d'Energia per oferir als consumidors tota la informació necessària relativa als seus drets, a la legislació en vigor i als procediments de solució de conflictes de què disposen en cas de litigi.

D'altra banda, s'habilita l'Administració General de l'Estat per a la posada en marxa de mecanismes de cooperació internacional per al compliment dels compromisos derivats de la Directiva 2009/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables i per la qual es modifiquen i es deroguen les directives 2001/77/CE i 2003/30/CE, que té com a finalitat establir un marc comú europeu per al foment de l'energia procedent de fonts renovables amb la finalitat de limitar les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle; així com per promoure l'eficiència energètica i reduir la contaminació causada pel transport.

IV

En relació amb el sector d'hidrocarburs, les modificacions introduïdes inclouen la definició del gestor de xarxa de transport com el titular d'instal·lacions de la xarxa troncal. Al gestor de xarxa de transport se li exigeix la separació efectiva de les activitats de transport, d'una banda, i de les activitats de subministrament i producció, d'una altra. Amb aquesta finalitat es proposa, amb caràcter general, un model de separació patrimonial, de manera que cap persona pot exercir el control sobre una empresa de subministrament i producció i, al mateix temps, tenir interessos o exercir drets en un sistema de transport, de manera que així s'evita que empreses verticalment integrades puguin afavorir les del seu mateix grup empresarial, discriminant les seves competidores. No obstant això, per a les empreses titulars d'instal·lacions de la xarxa troncal que ja eren titulars d'aquestes instal·lacions abans del 3 de setembre de 2009 i que, a més, no complissin amb els requisits propis de separació patrimonial, es preveu la possibilitat de cedir la seva gestió a un gestor de xarxa independent que doni compliment als requisits establerts.

Així mateix, s'estableix el procediment de certificació de separació d'activitats per als gestors de xarxes de transport i els gestors de xarxa independent establerts en l'esmentada Directiva 2009/73/CE. Aquesta certificació l'ha de fer la Comissió Nacional d'Energia.

Pel que fa a l'organisme regulador, la Comissió Nacional d'Energia, s'amplien les seves funcions i s'estableix que és l'encarregada d'aprovar les metodologies per al càlcul dels peatges i cànons dels serveis bàsics d'accés. Se li atorga potestat sancionadora així com capacitat per dirigir decisions jurídicament vinculants a les empreses, tot això en

l'àmbit de les competències que l'esmentat organisme té atribuïdes. Igualment, s'aprofundeix en els objectius i les funcions que contribueixin a garantir l'efectivitat i l'aplicació de les mesures de protecció als consumidors, en coordinació amb altres administracions.

Així mateix, s'inclou en l'àmbit d'aplicació de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, el biogàs, el gas obtingut de la biomassa i altres tipus de gas, sempre que sigui tècnicament possible injectar-los a la xarxa de gas natural. S'introdueixen també modificacions relatives al règim de separació patrimonial en el transport, incloent-hi la definició, les obligacions i les condicions que han de complir els transportistes de la xarxa troncal i els gestors de xarxa independent per ser certificats per la Comissió Nacional d'Energia. S'estableixen les característiques d'accés als emmagatzematges no bàsics i el procediment de concessió de l'exempció d'accés a tercers a noves infraestructures o ampliacions de les existents. En línia amb el que disposa la Directiva 2009/73/CE, es recullen noves obligacions als comercialitzadors per assegurar la protecció dels consumidors domèstics. S'estableix el nou sistema de determinació dels peatges i cànon de les activitats de transport, regasificació i emmagatzematge pertanyents a la xarxa bàsica, i és la Comissió Nacional d'Energia la responsable de fixar la seva metodologia. Finalment, s'actualitza el règim sancionador per adequar-lo a l'atribució de competències a l'efecte a la Comissió Nacional d'Energia, tal com estableix la Directiva 2009/73/CE.

V

D'altra banda, mitjançant aquest Reial decret llei s'efectua la incorporació a l'ordenament jurídic espanyol del nou marc regulador europeu en matèria de comunicacions electròniques, marc que està compost per la Directiva 2009/136/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de novembre de 2009 (drets dels ciutadans), i la Directiva 2009/140/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de novembre de 2009 (millor regulació).

La transposició d'aquestes directives s'efectua mitjançant la modificació de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, així com una modificació puntual de la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i del comerç electrònic.

Les modificacions introduïdes a la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, persegueixen crear un marc adequat per a la realització d'inversions en el desplegament de xarxes de nova generació, que permeti oferir serveis innovadors i tecnològicament més adequats a les necessitats dels ciutadans. Per a això, entre els objectius i principis de la Llei, s'introdueix el foment de la connectivitat i la interoperabilitat d'extrem a extrem de xarxes i serveis de comunicacions electròniques i la promoció de la capacitat dels usuaris per accedir i distribuir informació a través de qualsevol aplicació o servei. Tot això, sense oblidar les especials necessitats de grups socials específics, com ara la gent gran i les persones amb discapacitat o en situació de dependència.

Pel que fa a les obligacions que es puguin imposar a operadors amb poder significatiu de mercat, s'introdueix la possibilitat d'obligar a realitzar una separació funcional entre actius de xarxa i subministrament a l'engròs de productes d'accés, com a remei extraordinari per a supòsits de fallada persistent de la competència. No obstant això, en tractar-se d'una mesura d'extraordinari calat, que pot tenir fortes repercussions a llarg termini en diferents àmbits, s'estableixen nombroses reserves que garanteixen que l'esmentada mesura només s'ha d'adoptar en casos justificats i després d'una minuciosa avaluació d'impacte.

Així mateix, per aquest Reial decret llei s'introdueixen importants novetats en relació amb els drets dels operadors, de manera que es reforça el seu dret a l'ocupació de la propietat pública i privada, que la norma exigeix que es garanteixi de manera efectiva. En tot cas, els límits a aquest dret que es puguin arribar a imposar s'han de basar en causes objectives i ser proporcionats i no discriminatoris. Amb el mateix objectiu de facilitar el desplegament de xarxes, s'estableix un termini concret per a la resolució de les sol·licituds d'ocupació, que no pot excedir els sis mesos, llevat del cas d'expropiació.

En matèria de protecció de dades, s'aposta de manera decidida per assolir nivells de seguretat més alts, extremant les reserves pel que fa al tractament i la protecció de dades per part dels operadors.

En línia amb la importància que atorguen les directives 2009/136/CE i 2009/140/CE al reforç de la integritat i seguretat de les xarxes públiques de comunicacions electròniques, s'obliga els operadors a gestionar de manera adequada els riscos de seguretat que puguin afectar les seves xarxes, i s'atribueix al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme la supervisió de les obligacions d'informació, notificació d'incidents i auditoria, entre d'altres, que es puguin imposar en aquesta matèria.

La reforma reforça, així mateix, els drets dels usuaris dels serveis de comunicacions electròniques, de manera que es regula, entre altres, el seu dret al canvi d'operador amb conservació del número, en el termini d'un dia laborable i millorant la informació que se'ls ha de subministrar, i s'ha de prestar una especial atenció a les necessitats dels usuaris amb discapacitat.

Pel que fa a la gestió del domini públic radioelèctric, es generalitza l'aplicació dels principis de neutralitat tecnològica i dels serveis, i s'aprofundeix en la regulació del mercat secundari d'espectre. Amb això es pretén maximitzar el rendiment dels recursos espectrals assignats als operadors, fet que ha de redundar en benefici de la innovació tecnològica i en una major oferta de millors serveis.

Adicionalment, es reforcen les facultats de verificació de l'ús efectiu i eficient del domini públic radioelèctric, tenint en compte la rellevància que, com a valor escàs i d'importància creixent, adquireix la garantia d'un bon ús d'aquest recurs.

Finalment, es modifiquen diversos articles de la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i del comerç electrònic, a fi d'adequar el seu règim a la nova redacció que fa, la Directiva 2009/136/CE, de la Directiva 2002/58/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de juliol de 2002, relativa al tractament de les dades personals i a la protecció de la intimitat en el sector de les comunicacions electròniques, i se n'ha de destacar la nova redacció que es fa de l'article 22.2, per exigir el consentiment de l'usuari sobre els arxius o programes informàtics (com les anomenades «cookies») que emmagatzemen informació a l'equip d'usuari i permeten que s'hi accedeixi; dispositius que poden facilitar la navegació per la xarxa però amb l'ús dels quals es poden descobrir aspectes de l'esfera privada dels usuaris, per la qual cosa és important que els usuaris estiguin adequadament informats i disposin de mecanismes que els permetin preservar la seva privacitat.

VI

Finalment, pel que fa a la incorporació de les directives, la part final del Reial decret llei inclou tres disposicions addicionals que es refereixen a l'atenció als consumidors vulnerables d'energia elèctrica, a les obligacions dels comercialitzadors en relació amb el servei d'atenció a les reclamacions i a la validesa i a l'eficàcia de les habilitacions existents atorgades a l'empara de la Llei general de telecomunicacions, respectivament.

Segueixen tres disposicions transitòries relatives, respectivament, a les instal·lacions pertanyents a la xarxa troncal de gasoductes, a l'establiment de peatges d'accés a les xarxes d'energia elèctrica i al sistema gasista i a les restriccions als principis de neutralitat tecnològica i de serveis en els títols habilitadors per a l'ús de l'espectre radioelèctric per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques.

VII

Juntament amb les anteriors mesures, aquest Reial decret llei també aborda, amb caràcter d'urgència, una bateria de mesures amb l'objectiu últim de suprimir els desajustos entre ingressos i costos dels sistemes elèctric i gasista.

Les mesures tenen per objecte la reducció dels desajustos temporals per a l'any 2012 tant per al sector elèctric com per al gas natural, de manera que el desajust romanent pugui ser absorbit mitjançant l'increment dels peatges d'accés per assolir, de manera

immediata, el principi de suficiència que recullen la disposició addicional vint-i-unena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i l'article 26 del Reial decret 949/2001, de 3 d'agost, pel qual es regula l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i s'estableix un sistema econòmic integrat del sector de gas natural.

Aquest Reial decret llei es configura com un primer pas per assolir la suficiència dels ingressos per cobrir els costos dels sistemes elèctric i gasista, si bé és necessari emprendre una reforma més profunda dels dos sectors que permeti dotar-los de mecanismes adequats per afrontar amb garanties els reptes que planteja l'escenari energètic actual per al nostre país: elevats costos del sistema, forta dependència exterior, accés incert als recursos, gran volatilitat en els preus de l'energia i elevats impactes ambientals del cicle energètic. Aquesta reacció, en línia amb la política energètica europea, s'ha d'articular al voltant de tres eixos bàsics: garantia de subministrament, competitivitat econòmica i respecte al medi ambient, a més de la protecció al consumidor.

En definitiva, la reforma dels sectors elèctric i gasista té, com a primer objectiu, la suficiència tarifària i l'equilibri econòmic a llarg termini, i en segon lloc, l'adaptació d'aquests al nou escenari econòmic, racionalitzant els costos i introduint mecanismes d'eficiència que permetin millorar la competitivitat de l'activitat industrial, contribuint al restabliment de la via de creixement de la nostra economia.

Posteriorment és necessari el desplegament de mesures addicionals per possibilitar una situació d'equilibri i sostenibilitat a llarg termini.

Per tot el que s'ha expressat anteriorment, l'adopció del conjunt de mesures que a continuació es descriuen reuneix les característiques d'extraordinària i urgent necessitat exigida per l'article 86 de la Constitució. Extraordinària i urgent necessitat derivades de les raons ja esmentades de protecció als consumidors i garantia de la sostenibilitat econòmica del sistema elèctric, i la vigència immediata de les quals és imprescindible perquè la modificació normativa pugui tenir l'eficàcia que es pretén.

VIII

El procés liberalitzador del sector elèctric iniciat amb l'entrada en vigor de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, va modificar l'estructura d'activitats del sector a través de la coexistència d'una sèrie d'activitats que es desenvolupen en règim de monopoli natural, com són les activitats de transport i distribució d'energia elèctrica, amb altres de totalment liberalitzades: la generació i comercialització d'energia elèctrica.

Una fita important en el procés de liberalització va ser l'1 juliol de 2009, data en la qual l'activitat de subministrament per tarifa va deixar de formar part de l'activitat de distribució i el subministrament va passar a ser exercit, en la seva totalitat, pels comercialitzadors, en lliure competència.

Amb anterioritat a l'esmentada data, els ingressos del sistema procedien tant dels peatges d'accés com de les tarifes per les quals les empreses distribuïdores subministraven energia elèctrica als consumidors i que es fixaven amb base en els costos del sistema elèctric, incloent-hi el cost de l'energia. Actualment són els peatges d'accés la principal font d'ingressos del sistema elèctric, a més d'altres preus regulats, que serveixen per finançar les activitats regulades juntament amb la resta de costos del sistema.

Per garantir la sostenibilitat econòmica del sistema, el Reial decret llei 6/2009, de 30 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures en el sector energètic i s'aprova el bo social, va modificar la disposició addicional vint-i-unena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, introduint el principi de suficiència d'ingressos i d'additivitat de les tarifes d'últim recurs, això és, que els ingressos del sistema han de ser suficients per garantir la cobertura dels seus costos d'aquest i que el repartiment dels costos ha de generar senyals econòmics d'eficiència. Així, l'aplicació de cada peatge d'accés pel seu nivell i tensió de consum, juntament amb el senyal de preu de l'energia al mercat, hauria de portar al consumidor a adoptar les seves decisions de consum i d'inversió de manera eficient.

Tanmateix, els últims anys, l'evolució expansiva de les diferents partides de costos del sistema, unida a uns peatges d'accés que s'han revelat com a insuficients per cobrir la

totalitat dels costos del sistema, ha provocat l'aparició dels dèficits anuals, a més de posar en qüestió els objectius de creació de senyals de preu per a la presa de decisions per part dels consumidors.

Aquests dèficits anuals provocats pel desequilibri entre els ingressos del sistema, recaptats, fonamentalment, en concepte de peatges d'accés i els costos reals, estan portant el sistema a una situació de risc inassumible, tant per a les empreses elèctriques, com per als consumidors, amb conseqüències greus per a la seguretat del sistema si no s'emprenen les reformes necessàries per a la seva completa resolució.

El problema, a més, és d'una doble naturalesa: d'una banda, la quantia dels dèficits acumulats des de l'any 2000 i, de l'altra, els dèficits anuals que se segueixen generant i la supressió dels quals es planteja cada vegada més complexa, a la vista de l'escenari actual de caiguda de la demanda, creixement del règim especial i costos del sistema.

El Reial decret llei 6/2009, de 30 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures en el sector energètic i s'aprova el bo social, va establir una via decreixent de límits per delimitar l'increment anual del dèficit de la tarifa elèctrica fins a la seva supressió el 2013, mitjançant la modificació de la disposició addicional vint-i-unena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric. Així s'establí que, a partir de l'1 de gener de 2013, els peatges d'accés serien suficients per satisfer la totalitat dels costos de les activitats regulades.

Al mateix temps la norma creava un mecanisme de finançament del dèficit acumulat, mitjançant la cessió dels drets de cobrament al denominat Fons de titulització del dèficit del sistema elèctric i la seva col·locació a tercers a través d'un mecanisme competitiu.

Tanmateix, des de l'aprovació d'aquest Reial decret llei, es van succeir una sèrie de circumstàncies, que van provocar que els límits anuals màxims de dèficit ex ante establerts resultessin insuficients. Així, factors com la caiguda significativa de la demanda, l'increment en la producció elèctrica a partir de fonts renovables amb prima i la reducció dels preus de mercat per la delicada situació econòmica internacional, van provocar increments dels desajustos temporals de difícil absorció, atès que aquests s'haurien hagut de cobrir mitjançant un increment dels peatges d'accés, que afectaria en un curt termini la complexa situació econòmica de les famílies i les empreses.

Per aquest motiu, tant en el Reial decret llei 6/2010, de 9 d'abril, de mesures per a l'impuls de la recuperació econòmica i l'ocupació, com en el Reial decret llei 14/2010, de 23 de desembre, pel qual s'estableixen mesures urgents per a la correcció del dèficit tarifari del sector elèctric, es van adoptar noves mesures d'urgència per a la solució del problema. Així, en l'esmentat Reial decret llei 14/2010, de 23 de desembre, es van elevar els límits màxims de dèficit que es van establir en el Reial decret llei 6/2009, de 30 d'abril, per als anys 2010, 2011 i 2012, mantenint l'objectiu d'eliminació de l'aparició de nou dèficit en el sistema elèctric a partir del 2013. A més, es van adoptar altres mesures puntuals de protecció al consumidor i de reducció de determinades partides dels costos i dels ingressos del sistema.

Entre les mesures de reducció de costos imputables als peatges d'accés s'establí que les empreses productores del règim ordinari han de finançar el Pla d'acció 2008-2012 aprovat per Acord de Consell de Ministres de 8 de juliol de 2005, pel qual es concreten les mesures del document d'estratègia d'estalvi i eficiència energètica a Espanya 2004-2012. Així mateix, es limitaven les hores equivalents amb prima de funcionament de les instal·lacions fotovoltaïques per corregir els desviaments en les previsions de generació d'aquesta tecnologia, motivats, fonamentalment, per la sobreinstal·lació, al marge del control administratiu que dona dret al règim econòmic, i s'incrementava, a la Llei 39/2010, de 22 de desembre, de pressupostos generals de l'Estat per a l'any 2011, la quantia establerta per a l'atorgament de l'aval de l'Estat per fer front als dèficits previstos per als anys 2010 i 2011, fins a un màxim de 22.000 milions d'euros.

Per la banda dels ingressos, es va establir l'obligació dels productors d'energia de fer front a un peatge de generació, atesa la incidència d'aquesta activitat en el desenvolupament de les xarxes de transport i distribució.

L'adopció successiva de mesures com les previstes en els reials decrets lleis anteriors ha tingut un efecte parcial sobre la resolució del problema, endarrerint la seva solució definitiva i traslladant les conseqüències del dèficit del sistema elèctric als consumidors futurs, que hauran de fer front als desajustos econòmics del passat.

El dèficit tarifari ha passat de ser una conseqüència temporal dels desajustos transitoris entre ingressos i costos del sistema a convertir-se en un problema estructural la resolució del qual esdevé imprescindible en el moment actual pel risc que comporta per a la sostenibilitat econòmica del sistema i per a la seguretat de subministrament.

Encara que l'economia espanyola passa per un dels pitjors moments de la seva història moderna, i les mesures que s'adopten en aquest Reial decret llei repercuteixen de forma notable sobre tots els agents i subjectes del sistema, la resolució del problema no es pot demorar més. El Govern té la clara determinació d'adoptar les mesures necessàries per suprimir de forma definitiva els desajustos entre ingressos i costos del sistema elèctric i per retornar-li la situació d'equilibri i suficiència que sempre hauria hagut de prevaler en l'ordenació d'un sector com l'elèctric tan complex i important per a l'economia del país. Només amb la contribució i l'esforç de totes les parts implicades, consumidors, empreses que desenvolupen la seva activitat en el sector elèctric i administracions públiques és possible la conclusió d'aquest objectiu.

L'energia elèctrica constitueix un bé bàsic per al funcionament de la nostra societat i en particular per al desenvolupament de l'activitat econòmica. Tanmateix, encara que els preus de l'energia negociada al mercat se situen a l'entorn de la mitjana de les economies europees, el preu que paguen els consumidors incorpora, a més, els peatges amb els quals es financen els costos del sistema, i amb aquests s'assoleixen nivells superiors als dels països del nostre entorn.

Els increments dels costos del sistema esdevinguts els últims anys no es poden traslladar íntegrament al consumidor, i és necessari procedir a una revisió del model que permeti reduir les ineficiències existents reduint els nivells de costos suportats.

Les successives ordres de peatges elèctrics dictades durant els últims anys han procedit a un reconeixement dels increments de costos i, en lloc d'adoptar-se mesures de contenció, es posposava la resolució del problema i s'adoptaven increments de peatges que després es van revelar insuficients. Aquestes ordres han estat objecte de controvèrsia per part de les empreses elèctriques, que sistemàticament han recorregut contra les normes al·legant la vulneració del principi de suficiència tarifària que preveu la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.

En aquest escenari, és urgent l'adopció d'una sèrie de mesures durant aquest any 2012, de manera que es racionalitzin les diferents partides de costos del sistema elèctric i els peatges d'accés siguin suficients per satisfer els costos de les activitats regulades, tenint en compte el límit de dèficit ex ante que per a aquest any preveu la disposició addicional vint-i-unena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.

En aquest Reial decret llei s'adopten, per tant, de manera excepcional, un conjunt de mesures que permeten, per a aquest any 2012, respectar el límit de dèficit establert, i que s'assoleixi l'1 de gener de 2013 la suficiència tarifària.

No obstant això, a més de l'adopció de les mesures que preveu aquesta norma, és necessari procedir a una revisió dels peatges d'accés de manera que s'obtinguin els ingressos suficients per completar l'impacte en els costos del sistema d'aquest Reial decret llei i aconseguir així eliminar els desajustos existents el 2012 amb la finalitat de donar compliment a les resolucions judicials del Tribunal Suprem. D'aquesta manera, es reparteix l'esforç a realitzar entre els diferents agents i subjectes del sistema elèctric.

La principal alternativa a la present norma seria no procedir a la seva aprovació i, en el seu lloc, realitzar una revisió a l'alça dels peatges d'accés a les xarxes en una quantia necessària per cobrir el 2012 tots els desajustos que existeixen en aquest exercici, incloent-hi els que es cobreixen amb les mesures que preveu aquest Reial decret llei. En aquest cas, serien únicament els consumidors els que contribuirien a eliminar els desequilibris.

Tanmateix, aquesta opció tindria un gravíssim impacte sobre el consumidor final, tant domèstic com pimes o indústries, que veurien afectada la seva competitivitat de manera immediata, amb conseqüències d'especial rellevància en un context generalitzat de crisi com l'actual.

IX

La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, va establir les bases de funcionament del mercat de gas natural, avançant en la liberalització com a mitjà per a la consecució d'una major eficiència i qualitat del servei així com l'increment de la competitivitat, de la garantia de la seguretat de subministrament i de la sostenibilitat.

El model de desenvolupament del sistema gasista s'ha basat en una planificació energètica on es preveuen una sèrie d'infraestructures que necessàriament s'han d'emprendre. La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, en la redacció que en fa la Llei 12/2007, de 2 de juliol, estableix que la planificació gasista ha de tenir caràcter indicatiu, excepte en el que es refereix als gasoductes de la xarxa bàsica de transport, a la xarxa de transport secundari, a la determinació de la capacitat de regasificació total de gas natural líquid necessària per proveir el sistema i a les instal·lacions d'emmagatzematge bàsic de gas natural.

El fi pretès per la legislació era aconseguir que es liberalitzés el sector del gas natural en la seva activitat d'aprovisionament i comercialització i, en canvi, que les activitats de transport i distribució segueixin regulades i, en el cas del transport, sotmeses a una planificació vinculant.

Aquest model s'ha revelat eficient en les fases de creixement del mercat; tanmateix, es mostra ineficient per resoldre els problemes sorgits en les fases de decreixement o d'estabilització de la demanda. El principal inconvenient consisteix en la poca flexibilitat per autocorregir-se davant els canvis d'escenari com els que es viuen des de l'any 2008.

Fins a l'any 2005, la demanda convencional a Espanya va presentar un creixement exponencial, característica habitual del període d'introducció d'un nou producte al mercat, tanmateix, durant els últims anys, s'ha experimentat una important reducció del consum de gas natural. En concret, aquesta reducció de la demanda s'ha focalitzat en el gas natural destinat a la generació d'electricitat com a conseqüència de la penetració de les energies renovables en el mix elèctric. Els nivells de consum previstos per a 2012 són similars als de l'any 2005 i s'estima que es pot trigar diversos anys a assolir la xifra de demanda de 2008.

En el sector gasista, si bé no hi ha un problema de dèficit de la magnitud de l'elèctric, el desajust entre costos i ingressos ha superat el 10 per cent dels ingressos regulats l'any 2011 i, en cas de no adoptar les mesures necessàries, de forma immediata, l'esmentat desajust es veurà incrementat com a conseqüència de la contracció de la demanda i de la construcció i la incorporació al sistema retributiu d'un nombre important d'infraestructures previstes en la planificació.

X

La Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, estableix que la distribució d'energia elèctrica té caràcter d'activitat regulada, el règim econòmic de la qual ha de ser objecte de desplegament reglamentari per part del Govern.

Després de la promulgació de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, el desplegament de la normativa referida a l'activitat de distribució es va establir en el Reial decret 2819/1998, de 23 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport i distribució d'energia elèctrica, i amb posterioritat en el Reial decret 222/2008, de 15 de febrer, pel qual s'estableix el règim retributiu de l'activitat de distribució d'energia elèctrica.

Si bé aquest últim Reial decret establia una nova metodologia retributiva que es basava en la comptabilitat reguladora i en un model de xarxa de referència, el nivell retributiu que es va prendre a l'inici del període regulador no responia a l'aplicació de la formulació que s'hi recollia, sinó que per a les empreses amb més de 100.000 clients

connectats a les seves xarxes, així com FEVASA i SOLANAR, es van tenir en compte, d'acord amb la disposició addicional primera de l'esmentat Reial decret, les quanties que procedien de l'anterior metodologia. Al llarg del període regulador 2009-2012 no s'ha tingut en compte que els actius continguts en aquesta valoració s'han amortitzat, per la qual cosa en l'actualitat el sistema està retribuïnt, en concepte de retribució per amortització, alguns actius ja amortitzats i, en concepte de retribució financera, per la totalitat de l'actiu brut i no per l'actiu net el cost del qual és el que està pendent de recuperació.

En l'Informe de la Comissió Nacional d'Energia sobre el sector energètic espanyol de 9 de març de 2012, es recullen per a les empreses distribuïdores amb més de 100.000 clients connectats a les seves xarxes i FEVASA i SOLANAR les quanties que estaven incloses en la retribució d'aquestes empreses corresponents a actius amortitzats des de l'any 2008. Com que la retribució de l'activitat de distribució té per a l'any 2012 caràcter provisional d'acord amb l'article 2 de l'Ordre IET/3586/2011, de 30 de desembre, per la qual s'estableixen els peatges d'accés a partir d'1 de gener de 2012 i les tarifes i primes de les instal·lacions del règim especial, es considera adequat minorar la retribució en aquesta quantitat.

En el cas d'empreses amb menys de 100.000 clients connectats a les seves xarxes, la retribució es va establir bàsicament prenent la més gran de les quantitats que resultava de comparar el valor resultant de la diferència entre l'energia comprada a la tarifa de venda a distribuïdors i l'energia venuda a les tarifes que en el seu moment eren aplicables i el valor resultant de l'anàlisi de les instal·lacions que declaraven. Tenim, per tant, unes empreses distribuïdores d'energia elèctrica a les quals se'ls està retribuïnt en funció del marge que genera l'activitat del subministrament, que actualment ja no exerceixen les empreses distribuïdores. Quant a les empreses retribuïdes en funció de l'anàlisi de les instal·lacions, tenim que en les actualitzacions que s'han fet al llarg del període regulador no s'ha descomptat el valor dels actius que s'hagin amortitzat o hagin estat transmesos o tancats al llarg de l'esmentat període. En els dos casos, tant si la seva retribució està calculada pel mètode del marge o via valoració d'actius, ens trobem amb el fet que no s'ha tingut en compte en la retribució la presència d'actius ja amortitzats pel que fa a la minoració de la retribució en un percentatge similar al de les empreses amb més de 100.000 clients connectats a les seves xarxes, ja que aquesta retribució té, d'acord amb l'Ordre IET/3586/2011, de 30 de desembre, caràcter provisional.

D'altra banda i amb la finalitat de disposar de la informació auditada en el moment de realitzar l'avaluació de la retribució corresponent a nous actius posats en servei, s'estableix que, amb efectes en la retribució a percebre des de l'1 de gener de l'any 2012, la meritació de la retribució generada per instal·lacions de distribució posades en servei l'any n s'inicia des de l'1 de gener de l'any n+2.

Com a conseqüència de tot això es revisa, amb caràcter excepcional i amb l'abast temporal indicat, la retribució de l'activitat de distribució, i s'impulsa al mateix temps la reforma del procediment pel qual es determina la retribució de l'activitat de distribució amb la finalitat de vincular la retribució als actius en servei no amortitzats, eliminant borses de retribució no justificades i lligant l'increment de retribució de l'activitat en l'any n als actius posats en servei l'any n-2. Aquesta mesura tindrà efectes en la retribució a percebre el 2012, per la qual cosa la retribució corresponent a instal·lacions posades en servei durant l'any 2011 serà percebuda des de l'1 de gener de 2013.

Així mateix, es considera oportú realitzar una minoració de la retribució percebuda per les empreses distribuïdores d'energia elèctrica en concepte de gestió comercial, ja que la major part de les funcions que es retribueixen per aquest concepte avui dia són realitzades per les empreses comercialitzadores.

D'igual manera que en l'activitat de distribució i amb la finalitat de disposar de la informació auditada en el moment de realitzar l'avaluació de la retribució corresponent a nous actius posats en servei, s'estableix que, amb efectes en la retribució a percebre des de l'1 de gener de l'any 2012, la meritació de la retribució generada per instal·lacions de transport posades en servei l'any n s'iniciarà des de l'1 de gener de l'any n+2. Aquesta

mesura tindrà efectes en la retribució a percebre el 2012, per la qual cosa la retribució corresponent a instal·lacions posades en servei durant l'any 2011 serà percebuda des de l'1 de gener de 2013.

Per tant, es revisa també amb caràcter excepcional la retribució de l'activitat de transport impulsant al mateix temps una profunda reforma del procediment pel qual es determina la retribució d'aquesta activitat, amb la finalitat de vincular la retribució als actius en servei no amortitzats, eliminant borses de retribució no justificades i lligant els increments de retribució en l'any $n+2$ als actius posats en servei l'any n .

El Reial decret 1747/2003, de 19 de desembre, pel qual es regulen els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars, va adaptar els principis de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, a les peculiaritats dels sistemes extrapeninsulars i insulars amb el triple objectiu de garantir el subministrament d'energia elèctrica i la seva qualitat perquè es realitzi al mínim cost i amb les menors singularitats possibles.

La retribució de l'activitat de generació ha de ser adequada i suficient per assegurar la continuïtat de les activitats destinades al subministrament d'energia elèctrica que es desenvolupin en aquests territoris, amb l'objectiu addicional de millorar la seva eficiència econòmica.

L'Ordre ITC/913/2006, de 30 de març, per la qual s'aproven el mètode de càlcul del cost de cada un dels combustibles utilitzats i el procediment de despatx i liquidació de l'energia en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars, i l'Ordre ITC/914/2006, de 30 de març, per la qual s'estableix el mètode de càlcul de la retribució de garantia de potència per a les instal·lacions de generació en règim ordinari dels sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars, estableixen el model retributiu de costos fixos i variables de les centrals de generació en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars desenvolupant el mètode que estableix el Reial decret esmentat 1747/2003, de 19 de desembre.

Tal com es posa de manifest en l'Informe de la Comissió Nacional d'Energia sobre el sector energètic espanyol de 9 de març de 2012, la compensació extrapeninsular i insular ha augmentat significativament des de l'any 2003. En l'esmentat Informe es proposen unes mesures, que passen per la revisió de les ordres ITC/913/2006, de 30 de març, i ITC/914/2006, de 30 de març, esmentades, la instrumentació de les quals es proposa expressament de forma urgent.

L'anàlisi de l'esmentada evolució de l'extracost de les activitats de generació en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars fa que sigui necessària una revisió, a curt i a mitjà termini, del model retributiu en aquests sistemes.

Així mateix, en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars s'ha produït en els últims exercicis un desplaçament de la producció tèrmica convencional a partir de fueloil a favor del gasoil, que si bé és menys contaminant resulta també considerablement més car, en veure's alterat el despatx pel reforçament de les restriccions mediambientals autonòmiques o locals en matèria d'emissions. En conseqüència, tenint en compte la proposta de la Comissió Nacional d'Energia en el seu Informe sobre el sector energètic espanyol de 9 de març de 2012, s'habilita el ministre d'Indústria, Energia i Turisme per establir limitacions al sobrecost que pot ser assumit amb càrrec als peatges d'accés derivat dels canvis de combustible que no es justifiquin per raons tècniques, en les centrals d'aquests sistemes.

D'altra banda, tant el Reial decret 1747/2003, de 19 de desembre, com les seves ordres de desplegament, limiten la retribució per garantia de potència al fet que la potència total existent en cada un dels sistemes no superi els límits màxims de potència necessària establerts. Això comporta que les noves centrals més eficients tècnicament i econòmicament no puguin percebre una retribució per garantia de potència a menys que s'adoptin mesures de caràcter extraordinari. Mitjançant aquest Reial decret llei s'estableix el mecanisme per fomentar la instal·lació de centrals més eficients que desplacin potència de centrals ja amortitzades.

La Comissió Nacional d'Energia obté el seu finançament conforme al que disposa la disposició addicional dotzena de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.

Tenint en compte el context en el qual s'emprenen les mesures que conté aquest Reial decret llei, i la necessitat que tots els agents del sector contribueixin a la seva solució, s'introdueixen així mateix en aquesta norma els mecanismes necessaris per ajustar el finançament de l'esmentada Comissió. Així, es disminueixen les taxes corresponents als sectors elèctric i gasista, sense que aquestes reduccions afectin el normal funcionament i exercici per part de la Comissió Nacional d'Energia de les activitats necessàries per al desenvolupament de les funcions que té encomanades, d'acord amb l'Informe de l'esmentada Comissió Nacional d'Energia sobre el sector energètic espanyol de 9 de març de 2012, mantenint la independència econòmica de l'organisme.

Aquests ingressos raonables i proporcionats per a cada exercici han constituït un romanent que s'ha consolidat com a resultat d'exercicis anteriors, i que figura en la partida de fons propis del balanç publicat per l'esmentat organisme. Per aquest motiu, es considera oportú, addicionalment, que les esmentades quantitats siguin considerades ingressos liquidables dels sistemes elèctric i gasista.

Així mateix, s'inclouen en la present norma la disposicions necessàries per procedir a l'ingrés en el sistema, per part de l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia, de les quantitats que, havent estat ingressades amb càrrec a la tarifa elèctrica, com a conseqüència del Reial decret 1156/2005, de 30 de setembre, i del Reial decret 1634/2006, de 29 de desembre, per al finançament del Pla d'acció 2205-2007 de l'Estratègia d'estalvi i eficiència energètica (E4), així com de l'Ordre ITC/3860/2007, de 28 de desembre, i de l'Ordre ITC/3801/2008, de 26 de desembre, per al finançament del Pla d'acció 2008-2012, no hagin estat efectivament aplicades, el 30 de juny de 2012, a actuacions que hi estiguin vinculades.

De la mateixa manera, s'inclouen en aquesta norma la disposicions necessàries per procedir a l'ingrés en el sistema gasista, per part de l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia, de les quantitats que, havent estat ingressades amb càrrec a la tarifa de gas natural, com a conseqüència de les ordres ITC/3863/2007, de 28 de desembre, ITC/3802/2008, de 26 de desembre, ITC/3520/2009, de 28 de desembre, i ITC 3354/2010, de 28 de desembre, per al finançament del Pla d'acció 2008-2012, no hagin estat efectivament aplicades, el 30 de juny de 2012, a actuacions que hi estiguin vinculades.

XI

Una altra mesura addicional que contribueix a la reducció de costos del sistema elèctric és l'eliminació del finançament de l'operador del sistema amb càrrec als costos permanents del sistema elèctric que han de ser coberts pels peatges d'accés. Així, es preveu que l'operador del sistema es financi conforme a una metodologia que ha de fixar el Govern en funció dels serveis que efectivament presti. Així mateix, s'inclou un període transitori per a l'adaptació a la nova situació fins que es realitzin els desplegaments reglamentaris oportuns.

Si bé la retribució de l'operador del sistema roman actualment regulada per l'Administració, s'ha considerat que, atès l'increment d'agents i funcions assumides per aquest operador des de l'entrada en vigor de la reforma de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, prevista a la Llei 17/2007, de 4 de juliol, i de la mateixa manera que en el cas de l'operador del mercat, és adequat el pas del seu finançament actual a través dels peatges d'accés als subjectes als quals presta els seus serveis. Aquest nou finançament ha de contribuir a assegurar la seguretat del subministrament al mínim cost.

El 26 de febrer de 2011 es va posar en marxa el mecanisme de resolució de restriccions per garantia de subministrament d'acord amb el que preveu el Reial decret 134/2010, de 12 de febrer, pel qual s'estableix el procediment de resolució de restriccions per garantia de subministrament i es modifica el Reial decret 2019/1997, de 26 de desembre, pel qual s'organitza i es regula el mercat de producció d'energia elèctrica. Mitjançant aquest procediment, a través del mercat i dels pagaments per capacitat, les centrals elèctriques que han de consumir aquest carbó reben una retribució regulada que reconeix els costos produïts per la compra de carbó, així com per la resta de costos variables i fixos incorreguts per la central. Amb aquest mecanisme, les centrals que no

resulten casades al mercat diari són programades per l'operador del sistema en el procés de restriccions per garantia de subministrament.

El mecanisme està suposant un sobrecost directe provisional per al consumidor que contribueix al seu finançament a través dels pagaments per capacitat.

Tenint en compte que s'ha de mantenir el procediment de restriccions per garantia de subministrament amb la finalitat de mantenir l'eficiència del funcionament del mercat, una alternativa per reduir el cost de la seva aplicació per al consumidor elèctric és la revisió del volum previst de cremada del carbó nacional. Per això, es preveu en aquest Reial decret llei de manera excepcional per a l'any 2012 una limitació del volum total a cremar el 2012 per a l'aplicació de l'actual mecanisme de restriccions per garantia de subministrament.

L'Ordre ITC/3127/2011, de 17 de novembre, regula el servei de disponibilitat de potència dels pagaments per capacitat i modifica l'incentiu a la inversió a què fa referència l'annex III de l'Ordre ITC/2794/2007, de 27 de setembre, per la qual es revisen les tarifes elèctriques a partir de l'1 d'octubre de 2007. En el moment actual ens trobem en una situació de baixa demanda d'energia elèctrica i d'un risc de dèficit en capacitat instal·lada que s'estima reduït, sobre la base de la informació disponible. Per tant, en aquest context, es considera necessària la revisió de les retribucions associades als serveis de disponibilitat de potència dels pagaments per capacitat i de l'incentiu a la inversió mediambiental al qual fa referència la disposició addicional segona de l'Ordre ITC/3860/2007, de 28 de desembre, per la qual es revisen les tarifes elèctriques a partir de l'1 de gener de 2008.

Tenint en compte aquesta situació, amb caràcter excepcional per a l'any 2012, es redueix la quantia anual per a les instal·lacions de generació a les quals és aplicable la retribució de l'incentiu a la inversió en capacitat a llarg termini d'acord amb el que estableix l'annex III de l'Ordre ITC/2794/2007, de 27 de setembre, així com la quantia de l'incentiu a la inversió mediambiental al qual fa referència la disposició addicional segona de l'Ordre ITC/3860/2007, de 28 de desembre, per la qual es revisen les tarifes elèctriques a partir de l'1 de gener de 2008.

En línia amb el que s'assenyala per als pagaments per capacitat, s'ha de tenir en compte la situació actual de baix risc de dèficit en capacitat instal·lada als efectes d'aplicació del servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat que regula l'Ordre ITC/2370/2007, de 26 de juliol, per la qual es regula el servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat per als consumidors que adquireixen la seva energia al mercat de producció. En efecte, l'aplicació de l'esmentat servei d'interruptibilitat es configura com una eina que flexibilitza l'operació del sistema i que permet donar respostes ràpides i eficients davant d'eventuals situacions d'emergència, de forma que es minimitzi l'impacte en la seguretat del sistema.

No obstant això, en un context de baixa demanda com l'actual, l'aplicació d'aquest servei es redueix al que es determina en les successives ordres de peatges. En aquestes ordres es preveu que, als efectes de comprovar el funcionament efectiu del servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat, l'operador del sistema ha d'aplicar de manera aleatòria l'esmentat servei en cada any, en l'1 per cent de les hores de l'any en què prevegi la major demanda del sistema.

Aquesta situació justifica i fa necessària una revisió dels costos previstos per a la retribució del servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat, tenint en compte la utilització que actualment se'n fa.

Finalment, es prorroga la vigència dels preus de la tarifa d'últim recurs aplicables al primer trimestre de 2012, que conté la Resolució de 30 de desembre de 2011, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual s'estableix el cost de producció d'energia elèctrica i les tarifes d'últim recurs a aplicar en el període comprès entre el 23 i el 31 de desembre de 2011, i en el primer trimestre de 2012, que ha estat objecte de correcció d'errors per la Resolució de 2 de febrer de 2012 de la Direcció General de Política Energètica i Mines.

No obstant això, davant la previsió de revisió dels peatges d'accés a les xarxes d'energia elèctrica, s'habilita expressament la Direcció General de Política Energètica i Mines perquè pugui revisar, igualment, els preus de la tarifa d'últim recurs que conté l'esmentada Resolució de 30 de desembre de 2011, incorporant, amb efectes des de l'1 d'abril de 2012 i assegurant la seva additivitat segons el que disposa l'article 18 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, els preus dels peatges d'accés que corresponguin.

Pel que fa al gas natural, és sabut que, d'acord amb la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i amb el Reial decret 949/2001, de 3 d'agost, pel qual es regula l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i s'estableix un sistema econòmic integrat del sector de gas natural, l'activitat d'emmagatzematge bàsic té la consideració d'activitat regulada i, per tant, ha de ser retribuïda amb càrrec a les tarifes d'últim recurs, els peatges i els cànons que es determinin, i als preus abonats.

L'Ordre ITC/3995/2006, de 29 de desembre, per la qual s'estableix la retribució dels emmagatzematges subterranis de gas natural inclosos a la xarxa bàsica, va introduir per primera vegada un mecanisme específic de retribució per a aquest tipus d'infraestructures. D'altra banda, l'article 15 del Reial decret 949/2001, de 3 d'agost, estableix que els sistemes d'actualització de les retribucions s'han de fixar per a períodes de quatre anys, i s'ha de procedir en l'últim any de vigència a una revisió i adequació, si s'escau, a la situació prevista per al pròxim període.

L'Ordre ITC/3128/2011, de 17 de novembre, per la qual es regulen determinats aspectes relacionats amb l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i la retribució de les activitats regulades, ja va actualitzar parcialment determinats paràmetres de l'esmentada retribució. No obstant això, és necessari continuar l'esmentada revisió per articular un esquema retributiu dels emmagatzematges subterranis que, sense perjudici de garantir als seus promotors la recuperació, en els termes normativament establerts, de les seves inversions, s'acomodi alhora al principi de rendibilitat raonable i sostenible, tot això, a més, de manera coherent amb les noves necessitats del sistema gasista.

En aquest sentit, està prevista durant l'any 2012 l'entrada en funcionament de nous emmagatzematges subterranis. Aquestes instal·lacions tenen un cost molt elevat i, d'acord amb el règim retributiu que estableix l'Ordre ITC/3995/2006, de 29 de desembre, les anualitats meritades des de l'any de la seva posada en marxa haurien de ser retribuïdes en l'any d'inclusió definitiva en el règim econòmic, fet que comportaria un impacte puntual sobre els peatges i cànons del sistema en els pròxims exercicis difícilment assumible, especialment sota les actuals perspectives d'evolució de la demanda.

Per aquest motiu, es creu oportú portar a terme una adaptació del règim retributiu dels emmagatzematges subterranis amb posada en servei a partir de l'any 2012, de manera que se suspèn l'abonament de la retribució provisional a les instal·lacions que la van sol·licitar i es determina que no es pugui acumular en el mateix any la percepció de més d'una anualitat meritada.

Així mateix, per tenir certesa de l'òptim funcionament de les estructures geològiques com a emmagatzematge subterrani, s'estableix que l'acta de posada en servei s'atorgui en dues fases. D'aquesta forma, en un primer moment, les direccions de les àrees, o si s'escau, dependències de les àrees d'Indústria i Energia han d'estendre una acta de posada en servei provisional, que permeti l'ompliment del gas de coixí per a així provar suficientment el bon funcionament del magatzem. Posteriorment, després de demostrar-se que la instal·lació ha funcionat d'acord amb els seus paràmetres nominals, es pot estendre l'acta de posada en servei definitiu. Amb l'objecte d'assegurar la rendibilitat raonable de la inversió als titulars del projecte, a partir de l'endemà del d'eficàcia de l'acta provisional, es pot abonar a compte una retribució provisional.

Finalment, davant la previsió de revisió dels peatges i cànons d'accés a les instal·lacions del sistema gasista, es prorroga la vigència de la tarifa d'últim recurs de gas natural aprovada per la Resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines de 30 de desembre de 2011. Així mateix, s'habilita la Direcció General de Política Energètica i Mines per revisar la tarifa d'últim recurs incorporant les actualitzacions que es realitzin en els peatges i cànons d'accés al sistema així com en el cost de la primera matèria.

Aquestes mesures estan orientades a garantir la sostenibilitat del sistema gasista, evitant la generació d'un dèficit de tarifa o una pujada pronunciada de les càrregues que han de suportar tant els ciutadans com les empreses.

El document de Planificació dels sectors d'electricitat i gas 2008-2016 estimava uns increments mitjans anuals de la demanda d'electricitat del 3,2 per cent a l'escenari central i del 2,4 per cent a l'escenari d'eficiència i, per al gas natural, uns increments del 5,0 per cent a l'escenari del gestor tècnic i del 3 per cent a l'escenari d'eficiència. De la mateixa manera, el document de planificació preveia un creixement del producte interior brut del 3 per cent anual en el període i uns plans d'inversió a l'entorn dels 1.000 milions d'euros anuals per a cada un dels dos sectors. Tanmateix, en el període 2008-2011, la demanda real s'ha reduït en el període un 3,8 per cent per a electricitat i un 16,3 per cent per al gas natural. Aquesta reducció de la demanda va obligar el 2010 a aprovar l'Ordre ITC/2906/2010, de 8 de novembre, per la qual s'aprova el programa anual d'instal·lacions i actuacions de caràcter excepcional de les xarxes de transport d'energia elèctrica i gas natural, en la qual es va reconsiderar la necessitat de posposar la construcció d'algunes de les infraestructures de gas recollides en la Planificació en els terminis inicialment previstos. En l'esmentada Ordre ITC/2906/2010, de 8 de novembre, es va crear la categoria «R» a la qual es van traslladar totes les infraestructures recollides en la Planificació la necessitat de les quals no es justificaven per l'evolució de la demanda, però que serien reconsiderades amb vista al nou exercici de Planificació 2012-2020.

La demanda gasista de l'any 2011 ha estat un 7 per cent inferior a la de 2010 i la demanda del sistema elèctric un 2,1 per cent inferior i s'estima que la demanda de 2012 es mantingui en nivells similars als de l'any anterior. Aquestes xifres obliguen a reconsiderar les instal·lacions que han de ser qualificades amb categoria «R» en el document de Planificació dels sectors d'electricitat i gas 2008-2016, i és necessari reconsiderar-les amb vista al nou exercici de Planificació 2012-2020.

La construcció de noves infraestructures elèctriques s'ha de limitar exclusivament a les infraestructures imprescindibles per assegurar el funcionament del sistema en condicions de seguretat, a la vista del nou escenari de demanda previst per als pròxims anys i de les interconnexions amb els sistemes elèctrics dels estats limítrofs.

Per la seva banda, la construcció de noves infraestructures de gas s'ha de limitar a mantenir els compromisos internacionals vinculants derivats de la construcció d'interconnexions gasistes, així com atendre nous consumidors de gas sempre que això no comporti costos afegits al sistema.

Aquesta mesura no té impacte negatiu sobre la seguretat de subministrament, ja que la situació actual dels sistemes elèctric i gasista és molt favorable. En particular, les ràtios d'utilització de les infraestructures gasistes se situen entre el 40 i el 60 per cent fins a 2014, i hi ha una àmplia diversificació d'aprovisionaments i de punts d'entrada al sistema.

En el cas particular del sistema gasista, a més de l'equilibri financer, és necessari prendre mesures per no posar en perill l'equilibri tècnic del seu sistema. A causa de l'increment de les aportacions de gas per les connexions internacionals i l'estancament de la demanda, s'està produint una important disminució de les descàrregues de vaixells en plantes de regasificació. Aquestes plantes han de tenir unes existències mínimes de gas i una producció mínima, que es coneix com a flux mínim de reliqüefacció necessari perquè la planta no es quedi fora de servei. En cas de no arribar a aquest mínim perquè no acudeixen suficients vaixells, es podria arribar a l'aturada de la planta per esgotament de les seves existències, i això provocaria la pèrdua parcial del mallat de la xarxa i la consegüent incapacitat de reacció davant d'indisponibilitats d'altres instal·lacions, per tant, es podria posar en perill la seguretat de subministrament del sistema.

Amb la imminent entrada en funcionament de noves plantes de regasificació en el sistema, així com l'increment previst d'aportacions de gas per gasoducte, aquest problema s'incrementa. Per tant, no es considera prudent que noves plantes de regasificació comencin a funcionar i s'endarrereix l'autorització administrativa, l'autorització del projecte d'execució o l'acta de posada en servei d'aquestes instal·lacions a la península fins que la

demanda ho justifiqui. Això no és aplicable a eventuais ampliacions de plantes de regasificació ja existents.

Aquestes mesures s'han d'adoptar amb caràcter d'urgència. En aquest moment estan pendents de tramitació una gran quantitat d'instal·lacions i la inevitable dilació en el temps de l'adopció d'aquesta mesura que suposaria la seva tramitació per la via normativa ordinària, determinaria l'entrada en el sistema d'instal·lacions addicionals innecessàries amb els nivells actuals de demanda i les previsions per als pròxims anys.

La Comissió Nacional d'Energia, en el seu Informe sobre el sector energètic espanyol de 9 de març, proposa per elaborar de manera immediata un programa anual i una vegada aquest aprovat realitzar una nova planificació sobre un escenari realista adequant les infraestructures a construir a l'escenari macroeconòmic més probable, a l'evolució prevista de la generació i a la situació econòmica del sector elèctric i del conjunt de l'economia nacional. Les mesures proposades en aquest Reial decret llei impulsen l'elaboració d'una nova planificació dels sectors de gas i electricitat, ja que si bé s'estava confeccionant una nova planificació, el descens de la demanda, la situació de noves inversions en generació i el deteriorament econòmic que recull la revisió de l'escenari macroeconòmic aprovat pel Govern fan necessari revisar en profunditat no només la proposta que estava en fase de tramitació sinó també la planificació en vigor.

En virtut d'això, fent ús de l'autorització que conté l'article 86 de la Constitució espanyola, a proposta del ministre d'Indústria, Energia i Turisme i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 30 de març de 2012,

DISPOSO:

TÍTOL I

Modificacions relatives a la transposició de directives en matèria d'energia

Article 1. *Modificació de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.*

La Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, es modifica en els termes següents:

U. L'apartat 5 de l'article 3 passa a tenir la següent redacció:

«5. Sense perjudici de les competències atribuïdes als diferents òrgans de Defensa de la Competència, corresponen a la Comissió Nacional d'Energia en relació amb el sector elèctric, a més de les funcions que tinguin atribuïdes en la legislació vigent, les funcions que s'estableixen a l'apartat tercer de la disposició addicional onzena de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.»

Dos. Es modifiquen els paràgrafs a) i g) de l'article 9, que queden redactats de la manera següent:

«a) Els productors d'energia elèctrica, que són les persones físiques o jurídiques que tenen la funció de generar energia elèctrica, ja sigui per al seu consum propi o per a tercers, així com les de construir, operar i mantenir les centrals de producció.

En cap cas tenen la condició de productors els consumidors acollits a les modalitats singulars de subministrament a les quals es refereix el paràgraf g) del present article.

(...)

g) Els consumidors, que són les persones físiques o jurídiques que compren l'energia per al seu propi consum.

Per reglament es poden establir per a determinats consumidors modalitats singulars de subministrament per fomentar la producció individual d'energia

elèctrica destinada al consum en la mateixa ubicació, detallant el règim de drets i obligacions que en resultin.

Els consumidors que adquireixin energia directament al mercat de producció es denominen consumidors directes al mercat.»

Tres. Es modifica el segon paràgraf de l'article 10.1, que queda redactat de la manera següent:

«Els consumidors que es determini tenen dret al subministrament d'energia elèctrica a uns preus que poden ser fixats i revisats mitjançant una ordre del ministre d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'acord previ de la Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics i tenen la consideració de tarifes d'últim recurs.»

Quatre. Els paràgrafs a) i d) de l'apartat 2 de l'article 14 queden redactats de la manera següent i s'inclou un nou paràgraf e) amb la següent redacció:

«a) Les persones responsables de la gestió de societats que duguin a terme activitats regulades no poden participar en estructures organitzatives del grup empresarial que siguin responsables, directament o indirectament, de la gestió quotidiana d'activitats de generació, comercialització o de serveis de recàrrega energètica. Addicionalment, i sense perjudici del que ja s'ha establert en el segon paràgraf de l'article 35.2 d'aquesta Llei en matèria de transportista únic i d'exclusivitat de desenvolupament de l'activitat de transport, el responsable d'administració de la xarxa de distribució no pot participar en la gestió quotidiana de les activitats de transport.

(...)

d) Les societats que duguin a terme activitats regulades han d'establir un codi de conducta en el qual s'exposin les mesures adoptades per garantir el compliment del que estipulen els paràgrafs a), b) i c) anteriors.

L'esmentat codi de conducta ha d'establir obligacions específiques dels empleats, i el seu compliment ha de ser objecte de l'adequada supervisió i avaluació per la persona o òrgan competent designat per la societat a aquest efecte. L'encarregat d'avaluar el compliment ha de ser totalment independent i ha de tenir accés a tota la informació de la societat i de qualsevol de les seves empreses filials que requereixi per al desenvolupament de la seva funció.

Anualment, l'encarregat de supervisió ha de presentar un informe al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i a la Comissió Nacional d'Energia, que s'ha de publicar en el "Butlletí Oficial de l'Estat", indicant les mesures adoptades per aconseguir el compliment del que estipulen els paràgrafs a), b) i c) anteriors.

e) La separació d'activitats i, en particular, la separació funcional, a l'efecte de la qual les empreses obligades han de remetre al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i a la Comissió Nacional d'Energia el codi de conducta que preveu l'article 14.2.d) d'aquesta Llei abans del 31 de març de cada any, amb relació a l'exercici anterior.»

Cinc. Els apartats 3 i 4 de l'article 14 es renumeren com a apartats 4 i 5, respectivament, i s'inclou un apartat 3 amb la següent redacció:

«3. Les empreses distribuïdores que formin part d'un grup de societats que duguin a terme activitats regulades i lliures en els termes que preveu aquesta Llei no han de crear confusió en la seva informació i en la presentació de la seva marca i imatge de marca respecte a la identitat pròpia de les filials del seu mateix grup que duguin a terme activitats de comercialització, sense perjudici de les infraccions que preveu la normativa vigent sobre això.»

Sis. Es modifica l'apartat 1 de l'article 34 en els termes següents:

«1. L'operador del sistema té com a funció principal garantir la continuïtat i seguretat del subministrament elèctric i la correcta coordinació del sistema de producció i transport. Ha d'exercir les seves funcions en coordinació amb els operadors i subjectes del mercat ibèric de l'energia elèctrica sota els principis de transparència, objectivitat i independència. L'operador del sistema és el gestor de la xarxa de transport.

L'operador del sistema al qual es refereix el paràgraf anterior ha d'adoptar la forma de societat mercantil i el seu règim societari s'ha d'ajustar a les condicions següents:

a) Cap persona física o jurídica té dret:

1r A exercir control, de manera directa o indirecta, sobre una empresa que porti a terme qualsevol de les funcions de generació o comercialització, i simultàniament exercir control, de manera directa o indirecta o exercir cap dret en l'operador del sistema, ni

2n A exercir control, de manera directa o indirecta, sobre l'operador del sistema i simultàniament exercir control, de manera directa o indirecta o exercir cap dret en una empresa que porti a terme qualsevol de les funcions de generació o comercialització.

b) Cap persona física o jurídica té dret a nomenar els membres de l'òrgan d'administració de l'operador del sistema si, directament o indirectament, exerceix control o exerceix drets en una empresa que realitzi qualsevol de les activitats de generació o comercialització.

c) Cap persona física o jurídica té dret a ser membre de l'òrgan d'administració, simultàniament en una empresa que realitzi qualsevol de les activitats de generació o comercialització i en l'operador del sistema.

d) Els drets indicats en els paràgrafs a) i b) anteriors inclouen, en particular:

1r La facultat d'exercir drets de vot en relació amb els òrgans d'administració o govern de les societats;

2n La facultat de designar membres de l'òrgan d'administració o dels òrgans que representin legalment l'empresa, o

3r La possessió de participacions accionaries majoritàries conforme s'estableix a l'article 42.1 del Codi de comerç.

Als efectes del que disposa l'apartat 1.a) s'inclouen també dins del concepte d'«empresa que porti a terme qualsevol de les funcions de generació o comercialització» les que realitzin les activitats de producció i comercialització en el sector del gas natural.»

Set. S'afegeixen dos nous articles 34 bis i 34 ter amb la següent redacció:

«Article 34 bis. *Designació i certificació del gestor de la xarxa de transport.*

1. La societat mercantil que actuï com a operador del sistema ha de ser autoritzada i designada com a gestor de la xarxa de transport pel ministre d'Indústria, Energia i Turisme. Amb caràcter previ a aquesta designació, ha de ser certificada per la Comissió Nacional d'Energia en relació amb el compliment dels requisits que estableix l'article 34.2 d'aquesta Llei, segons el procediment que estableix aquest article.

Una vegada sigui realitzada la primera designació i autorització del gestor de la xarxa de transport, la Comissió Nacional d'Energia ha de controlar que l'esmentada societat es manté en el compliment dels requisits que estableix l'article 34.2 utilitzant per fer-ho el procediment de certificació establert. Aquestes certificacions

que es realitzin en relació amb el manteniment dels requisits poden donar lloc a una nova designació i autorització del gestor de la xarxa de transport.

Les designacions del gestor de xarxa de transport s'han de notificar a la Comissió Europea als efectes de la seva publicació en el «Diari Oficial de la Unió Europea».

2. La Comissió Nacional d'Energia ha d'iniciar el procediment de certificació després de la sol·licitud o notificació per l'empresa interessada, després d'una sol·licitud motivada del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme o de la Comissió Europea, o a iniciativa pròpia en els casos en els quals tingui coneixement de possibles transaccions que puguin donar o hagin donat lloc a l'incompliment dels requisits establerts en relació amb la separació d'activitats.

3. La Comissió Nacional d'Energia, amb l'audiència prèvia i de forma motivada, ha d'adoptar una resolució provisional sobre la certificació en el termini màxim de quatre mesos des de la presentació de la sol·licitud o notificació. Transcorregut l'esmentat termini sense haver-se dictat resolució expressa s'ha de considerar concedida la certificació provisional.

4. En tots els casos la Comissió Nacional d'Energia ha de comunicar a la Comissió Europea la seva resolució provisional en relació amb la certificació de l'empresa interessada, acompanyada de la documentació pertinent relativa a aquesta, amb la finalitat que aquesta emeti el corresponent dictamen previ a l'adopció de la resolució definitiva. Així mateix, ha de remetre còpia de l'expedient al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Si la Comissió Europea no emet un dictamen en el termini previst a l'efecte en la legislació comunitària, s'ha de considerar que no posa objeccions a la resolució provisional de la Comissió Nacional d'Energia.

5. En el termini de dos mesos des de la recepció del dictamen emès per la Comissió Europea, o esgotats els terminis previstos a l'efecte en la legislació comunitària, la Comissió Nacional d'Energia ha d'emetre resolució amb caràcter definitiu sobre la certificació, donant compliment a la decisió de la Comissió Europea. L'esmentada resolució, juntament amb el dictamen de la Comissió Europea, s'ha de publicar en el «Butlletí Oficial de l'Estat» i en el «Diari Oficial de la Unió Europea». La certificació no té efectes fins a la seva publicació.

6. La Comissió Nacional d'Energia i la Comissió Europea poden sol·licitar als gestors de xarxa de transport i les empreses que realitzin qualsevol de les activitats de generació o comercialització qualsevol informació útil per al compliment de les funcions indicades en el present article. Sense perjudici d'això, han de mantenir la confidencialitat de la informació sensible a efectes comercials.

Article 34 ter. Certificació en relació amb països no pertanyents a la Unió Europea.

1. La Comissió Nacional d'Energia ha de notificar a la Comissió Europea qualsevol circumstància que doni lloc que el gestor de la xarxa de transport quedi sota el control d'una o diverses persones d'un tercer país o de més d'un. A aquests efectes, el gestor de xarxa de transport ha de notificar a la Comissió Nacional d'Energia qualsevol circumstància que pugui donar lloc que es produeixi aquest fet.

2. La Comissió Nacional d'Energia ha d'iniciar el procés de certificació d'acord amb el procediment i terminis que preveu l'article 34.bis. Ha de denegar la certificació si no s'ha demostrat:

- a) que l'entitat en qüestió compleix els requisits de l'article 34, i
- b) que la concessió de la certificació no posa en perill la seguretat de subministrament nacional i de la Unió Europea, tenint en compte els drets i les obligacions d'Espanya i de la Unió Europea respecte a l'esmentat tercer país, i altres dades i circumstàncies específics del cas i del tercer país de què es tracti.

En la notificació de la proposta de resolució a la Comissió Europea, la Comissió Nacional d'Energia ha de sol·licitar un dictamen específic sobre si l'entitat en

qüestió compleix els requisits de separació d'activitats, i si la concessió de la certificació no posaria en perill la seguretat del subministrament a la Unió Europea.

3. Una vegada substanciat el tràmit de dictamen per part de la Comissió Europea, d'acord amb el procediment i els terminis establerts en la norma comunitària aplicable, la Comissió Nacional d'Energia ha d'emetre resolució sobre la certificació, tenint en compte el dictamen de la Comissió.

Quan la decisió final difereixi del dictamen de la Comissió Europea, s'ha de fer pública la motivació.»

Vuit. S'afegeix un nou paràgraf p) a l'apartat 1 de l'article 41, amb la següent redacció:

«p) Complir els terminis que s'estableixin per reglament per a les actuacions que els corresponen en relació amb els canvis de subministrador.»

Nou. Els apartats 5 i 6 de l'article 44 es renumeren com a apartats 6 i 7 respectivament, mentre que els apartats 4 i 5 queden redactats de la manera següent:

«4. Són considerats consumidors vulnerables els consumidors d'electricitat que compleixin amb les característiques socials, de consum i poder adquisitiu que es determinin. En tot cas, s'ha de circumscriure a persones físiques en el seu habitatge habitual.

S'han d'adoptar les mesures oportunes per garantir una protecció adequada als consumidors vulnerables.

La definició dels consumidors vulnerables i els requisits que han de complir, així com les mesures a adoptar per a aquest col·lectiu, s'han de determinar per reglament pel Govern.

5. Per reglament han d'establir, les administracions competents, mesures de protecció al consumidor que s'han de recollir en les condicions contractuals per als contractes de subministrament dels comercialitzadors amb els consumidors que per les seves característiques de consum o condicions de subministrament requereixen un tractament contractual específic.

Així mateix, per reglament s'han d'establir els mecanismes de contractació i les condicions de facturació dels subministraments, incloent els procediments de canvi de subministrador, que s'ha de fer en un termini de tres setmanes, i de resolució de reclamacions. En aquests desplegaments, s'ha de considerar l'establiment, per part de les administracions competents, de punts de contacte únics en coordinació amb la Comissió Nacional d'Energia, d'acord amb el que estableix la disposició onzena de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, per oferir als consumidors tota la informació necessària relativa als seus drets, a la legislació en vigor i als procediments de solució de conflictes de què disposen en cas de litigi.

Igualment, en cas que un comercialitzador no compleixi algunes de les obligacions que estableixen els paràgrafs a), b) i h) de l'article 45.1 d'aquesta Llei, o no compleixi en els terminis que s'estableixin altres obligacions de pagament enfront del sistema elèctric, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de determinar, amb el tràmit d'audiència previ i de forma motivada, objectiva i transparent, el traspàs dels clients de l'esmentat comercialitzador a un comercialitzador d'últim recurs. Així mateix, ha de determinar el comercialitzador d'últim recurs al qual els clients es traspassin i les condicions de subministrament dels esmentats clients.

Tot això, s'ha d'entendre sense perjudici de les sancions que puguin derivar d'acord amb el que estableix el títol VI d'aquesta Llei.»

Deu. El paràgraf j) de l'apartat 1 de l'article 45 es renumera com a paràgraf k), i s'afegeixen tres nous paràgrafs j), l) i m), tots els esmentats amb la següent redacció:

«j) Tenir a disposició del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, la Comissió Nacional d'Energia, la Comissió Nacional de la Competència i la Comissió Europea a

l'efecte del compliment de les seves comeses respectives, durant almenys cinc anys, les dades sobre totes les transaccions dels contractes de subministrament d'electricitat i les derivades relacionades amb l'electricitat subscrietes amb els clients majoristes i els gestors de xarxes de transport, d'acord amb el que es determini per reglament.

El que disposa el present paràgraf no crea obligacions addicionals respecte als organismes esmentats en el paràgraf anterior per a les entitats que entrin en l'àmbit de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors.

En cas que els organismes esmentats en el primer paràgraf d'aquest subapartat necessitin accedir a dades conservades per entitats que entrin en l'àmbit d'aplicació de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, la Comissió Nacional del Mercat de Valors els ha de facilitar les dades necessàries.

k) Informar els seus clients sobre l'origen de l'energia subministrada, així com dels impactes ambientals de les diferents fonts d'energia i de la proporció utilitzada entre aquestes.

l) Informar els seus clients sobre els seus drets respecte de les vies de solució de conflictes de què disposen en cas de litigi.

Per al subministrament a consumidors finals han de disposar d'un servei d'atenció a les seves queixes, reclamacions, sol·licituds d'informació o comunicacions de qualsevol incidència en relació amb el servei contractat o ofert, posant a la seva disposició una adreça postal, un servei d'atenció telefònica i un número de telèfon, els dos gratuïts, i un número de fax o una adreça de correu electrònic al qual aquests es puguin dirigir directament. Els prestadors han de comunicar la seva adreça legal si aquesta no coincideix amb la seva adreça habitual per a la correspondència.

m) Complir els terminis que s'estableixin per reglament per a les actuacions que els corresponen en relació amb els canvis de subministrador.»

Onze. L'article 46 queda redactat de la manera següent:

«Article 46. *Gestió de la demanda.*

1. Les empreses elèctriques, els consumidors i l'operador del sistema, en coordinació amb altres agents, poden realitzar i aplicar mesures que fomentin una millora de la gestió de la demanda elèctrica i que contribueixin a l'optimització de la corba de càrrega i/o a l'eficiència i estalvi energètics.

2. Sense perjudici d'això, l'Administració pot adoptar mesures que incentivin la millora del servei als usuaris i l'eficiència i l'estalvi energètics, directament o a través d'agents econòmics l'objecte dels quals sigui l'estalvi i la introducció de la major eficiència en l'ús final de l'electricitat.

El compliment dels objectius previstos en les esmentades mesures pot donar lloc al reconeixement dels costos en què s'incorri per a la seva posada en pràctica, que han de tenir la consideració de costos de diversificació i seguretat de proveïment. A l'efecte de l'esmentat reconeixement, les mesures les ha d'aprovar el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'informe previ de les comunitats autònomes en el seu àmbit territorial.

Entre aquestes mesures s'han d'incloure els contractes de prestació del servei d'interruptibilitat gestionats per l'operador del sistema.»

Dotze. El paràgraf 4 de l'article 60.a) queda redactat de la manera següent:

«4. L'aplicació de peatges, preus o de tarifes no autoritzades per l'Administració.»

Tretze. El paràgraf 8 de l'article 60.a) queda redactat de la manera següent:

«8. L'incompliment de resolucions jurídicament vinculants o requeriments impartits per l'Administració competent, inclosa la Comissió Nacional d'Energia, o

per l'operador del sistema en l'àmbit de les seves funcions, quan en resulti un perjudici rellevant per al funcionament del sistema.»

Catorze. El paràgraf 4 de l'article 61.a) queda redactat de la manera següent:

«4. L'incompliment de les resolucions jurídicament vinculants o requeriments impartits per l'Administració competent, inclosa la Comissió Nacional d'Energia, o per l'operador del sistema en l'àmbit de les seves funcions, quan no en resulti un perjudici rellevant per al funcionament del sistema.»

Quinze. S'afegeixen dos nous paràgrafs 22 i 23 a l'article 61.a) amb la següent redacció:

«22. L'incompliment de les disposicions que contenen els reglaments de la Unió Europea relatius a les condicions d'accés a la xarxa per al comerç transfronterer d'electricitat.

23. L'incompliment per part de les empreses distribuïdores i comercialitzadores d'electricitat de les obligacions de manteniment i correcte funcionament d'un servei d'atenció als consumidors, així com de les mesures de protecció al consumidor d'acord amb el que estableixen aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.»

Setze. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 66 amb la següent redacció:

«3. La Comissió Nacional d'Energia, dins del seu àmbit d'actuació i de les funcions que té encomanades, pot imposar sancions efectives, proporcionades i dissuasòries a les empreses elèctriques per les infraccions administratives tipificades com a molt greus en els paràgrafs 1, 2, 5, 6 i 7 de l'article 60.a) d'aquesta Llei, així com per les tipificades en els paràgrafs 8, 9 i 10 de l'esmentat article 60.a), en relació amb els incompliments de resolucions jurídicament vinculants o requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.

Així mateix, la Comissió Nacional d'Energia té competència per sancionar la comissió de les infraccions greus a què fa referència el paràgraf anterior quan, per les circumstàncies concurrents, no es puguin qualificar de molt greus i, en particular, en el cas de les tipificades en els paràgrafs 4 i 5 de l'article 61.a) d'aquesta Llei, en relació amb els incompliments de resolucions jurídicament vinculants o requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.

La Comissió Nacional d'Energia té competència per sancionar les infraccions lleus tipificades a l'article 62 d'aquesta Llei, en relació amb els incompliments de resolucions jurídicament vinculants o requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.

En qualsevol cas la quantia de la sanció no pot superar el 10 per cent de l'import net anual de la xifra de negocis del gestor de la xarxa de transport a l'esmentat gestor, o el 10 per cent de l'import net anual de la xifra de negocis consolidada de la societat matriu del grup verticalment integrat a l'esmentada empresa integrada verticalment, segons els casos.»

Disset. Es modifica la disposició addicional vint-i-tresena, que queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional vint-i-tresena. *Societats filials de Red Eléctrica Corporación, SA.*

1. Per a l'exercici de les funcions corresponents a l'operador del sistema i gestor de la xarxa de transport definides en l'apartat 2 de l'article 34, l'empresa Red Eléctrica de España, SAU, ha de procedir a la creació, dins de la seva estructura, d'una unitat orgànica específica que ha d'exercir en exclusiva les funcions

d'operador del sistema elèctric i gestor de la xarxa de transport amb l'adequada separació comptable i funcional, donant compliment als criteris que estableix l'article 14, respecte de la resta d'activitats de l'empresa.

El director executiu de la unitat orgànica específica a què es refereix el paràgraf anterior ha de ser nomenat i destituït pel Consell d'Administració de la societat Red Eléctrica Corporación, SA, amb el vistiplau del ministre d'Indústria, Energia i Turisme.

El personal de la Unitat que exerceixi les funcions com a operador del sistema i gestor de la xarxa de transport ha de subscriure el codi de conducta al qual fa referència l'article 14 d'aquesta Llei garantint la seva independència respecte a la resta d'unitats del grup empresarial.

2. A la societat matriu li és aplicable el que disposa l'apartat 1 de l'article 34 d'aquesta Llei i té així mateix les següents limitacions:

a) Pot participar en qualsevol persona física o jurídica, sempre que la suma de la seva participació directa o indirecta en el capital d'aquesta societat no superi el 5 per cent del capital social ni exerceixi drets polítics per damunt del 3 per cent. Aquestes accions no es poden syndicar a cap efecte.

b) Els subjectes que duguin a terme activitats en el sector elèctric i les persones físiques o jurídiques que, directament o indirectament, participin en el capital dels esmentats subjectes amb una quota superior al 5 per cent no poden exercir drets polítics en l'esmentada societat matriu per damunt de l'1 per cent, sense perjudici de les limitacions que estableix l'apartat 2 de l'article 34 d'aquesta Llei per a generadors i comercialitzadors.

Les limitacions anteriors no són aplicables a la participació corresponent a la Societat Estatal de Participacions Industrials, que ha de mantenir, en tot cas, una participació a la societat matriu Red Eléctrica Corporación, SA, no inferior al 10 per cent.

3. La Comissió Nacional d'Energia ha d'estar legitimada per a l'exercici de les accions legals tendents a fer efectives les limitacions imposades en aquest precepte.

Als efectes de computar la participació en l'esmentat accionariat, s'han d'atribuir a una mateixa persona física o jurídica, a més de les accions i altres valors posseïts o adquirits per les entitats pertanyents al seu mateix grup, tal com aquest es defineix a l'article 4 de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, aquelles la titularitat de les quals correspongui:

a) A les persones que actuïn en nom propi però per compte d'aquella, de forma concertada o formant-hi una unitat de decisió. S'entén, llevat de prova en contra, que actuen per compte d'una persona jurídica o de forma concertada amb ella els membres del seu òrgan d'administració.

b) Als socis juntament amb els quals aquella exerceixi el control sobre una entitat dominada conforme al que preveu l'article 4 de la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors.

En tot cas, s'ha de tenir en compte tant la titularitat dominical de les accions i altres valors com els drets de vot que es gaudeixin en virtut de qualsevol títol.

4. L'incompliment de la limitació en la participació en el capital a la qual es refereix la present disposició es considera infracció molt greu als efectes assenyalats a l'article 60 d'aquesta Llei, i són responsables les persones físiques o jurídiques que siguin titulars dels valors o a qui sigui imputable l'excés de participació en el capital o en els drets de vot, de conformitat amb el que disposen els apartats anteriors. En tot cas, és aplicable el règim sancionador que preveu aquesta Llei.

5. Red Eléctrica Corporación, SA, no pot transmetre a tercers les accions de les filials que duguin a terme activitats regulades.

6. Red Eléctrica Corporación, SA, té prohibida la realització d'activitats diferents de l'operació del sistema, el transport i la gestió de la xarxa de transport a través de les filials regulades, inclosa la presa de participació en societats que duguin a terme altres activitats.

7. Els drets polítics corresponents a les accions o altres valors que posseeixin les persones que participin en el capital de la societat matriu Red Eléctrica Corporación, SA, que excedeixin els límits màxims que assenyala aquesta disposició, han de quedar en suspens des de l'entrada en vigor del reial decret llei pel qual es transposen directives en matèria de mercats interiors d'electricitat i gas natural i en matèria de comunicacions electròniques, mentre no s'adeqüin als esmentats límits.»

Divuit. S'afegeix una disposició addicional vint-i-sisena amb la següent redacció:

«Disposició addicional vint-i-sisena. *Mecanismes de cooperació internacional per al compliment dels compromisos derivats de la directiva d'energies renovables.*

1. L'Administració General de l'Estat ha d'habilitar el marc que permeti la posada en marxa dels mecanismes de cooperació previstos en la normativa comunitària per al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables i, en particular, dels previstos en la Directiva 2009/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables i per la qual es modifiquen i es deroguen les directives 2001/77/CE i 2003/30/CE. Dins dels mecanismes de cooperació internacional que d'aquesta forma es poden facilitar, s'hi han d'incloure, almenys, els següents:

- a) Les transferències estadístiques entre estats membres de quantitats determinades d'energia procedent de fonts renovables.
- b) La posada en marxa de projectes conjunts amb altres estats membres.
- c) La posada en marxa de projectes conjunts amb tercers països.
- d) La coordinació amb els sistemes de suport a les energies procedents de fonts renovables instaurats en altres estats membres.

L'aplicació d'aquests mecanismes ha de garantir en tot moment la seguretat del sistema elèctric i no pot suposar en cap cas una disminució o pèrdua de l'energia d'origen renovable produïda a Espanya.

2. La posada en marxa dels corresponents projectes o actuacions singulars està supeditada a la seva aprovació pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, que, amb aquesta finalitat, ha de tenir en compte l'afecció a les estructures de transport d'energia i la planificació energètica en el seu conjunt.»

Dinou. S'afegeixen les disposicions transitòries vintena i vint-i-unena amb la següent redacció:

«Disposició transitòria vintena. *Consumidors vulnerables.*

Fins que es desplegui el que estableix l'apartat 4 de l'article 44 d'aquesta Llei, es considera que un consumidor és vulnerable quan estigui dins de l'àmbit d'aplicació de l'article 2 i disposició transitòria segona del Reial decret llei 6/2009, de 30 d'abril, pel qual s'adopten determinades mesures en el sector energètic i s'aprova el bo social, així com en la disposició addicional segona del Reial decret llei 14/2010, de 23 de desembre, pel qual s'estableixen mesures urgents per a la correcció del dèficit tarifari del sector elèctric.

Les empreses comercialitzadores han de posar a disposició dels consumidors un servei d'atenció telefònica i un número de telèfon, els dos gratuïts, per atendre les sol·licituds d'informació sobre els aspectes relatius a la contractació i el subministrament.

Disposició transitòria vint-i-unena. *Certificació del gestor de la xarxa de transport.*

El gestor de la xarxa de transport, per exercir com a tal en els termes que preveu la normativa, ha de ser prèviament certificat per la Comissió Nacional d'Energia en relació amb la propietat de la xarxa de transport i el compliment dels requisits que estableix l'article 34.2 d'aquesta Llei, segons el procediment que estableixen els articles 34 bis i 34 ter, si s'escau.»

Article 2. *Modificació de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.*

La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, es modifica en els termes següents:

U. L'apartat 3 de l'article 3 passa a tenir la següent redacció i se suprimeix l'actual apartat 4:

«3. Sense perjudici de les competències atribuïdes als diferents òrgans de defensa de la competència, corresponen a la Comissió Nacional d'Energia, a més de les funcions que tingui atribuïdes en la legislació vigent, les funcions de l'apartat tercer de la disposició addicional onzena d'aquesta Llei.»

Dos. L'article 54 passa a tenir la següent redacció:

«Article 54. *Règim d'activitats.*

1. Les activitats de fabricació, regasificació, emmagatzematge, transport, distribució i comercialització de combustibles gasosos poden ser realitzades lliurement en els termes que preveu aquest títol, sense perjudici de les obligacions que puguin derivar d'altres disposicions, i en especial de les fiscals i de les relatives a l'ordenació del territori i al medi ambient i a la defensa dels consumidors i usuaris.

Són combustibles gasosos als efectes d'aquest títol:

a) El gas natural i les seves especialitats gas natural líquat i gas natural comprimit.

b) Els gasos combustibles manufacturats o sintètics, on es pot distingir entre:

1r Barreges de gas natural, butà o propà amb aire.

2n El biogàs i/o qualsevol altre gas obtingut a partir de la biomassa.

3r Qualsevol altre tipus de gas combustible manufacturat o sintètic o barreja de gas combustible amb aire.

El que disposa aquest títol no és aplicable als gasos líquats del petroli, que s'han de regir pel que disposa el títol III.

2. Les activitats d'importació, exportació i intercanvis comunitaris de combustibles gasosos s'han de realitzar sense més requisits que els que derivin de la normativa comunitària.

3. Les normes que estableix aquesta Llei en relació amb el gas natural també són aplicables, de manera no discriminatòria, al biogàs i al gas obtingut a partir de la biomassa o altres tipus de gas sempre que resulti tècnicament possible i segur injectar tals gasos a la xarxa de gas natural i transportar-los-hi.

A aquests efectes, s'han d'establir els requisits de composició d'aquests gasos amb l'objecte de garantir la seguretat de les persones, instal·lacions i equips de consum així com la seva correcta conservació.»

Tres. L'apartat 1 de l'article 56 passa a tenir la següent redacció:

«1. Als efectes que estableix aquesta Llei té la consideració de fabricació de gasos combustibles, sempre que aquests es destinin al subministrament final a

consumidors per canalització, la fabricació de combustibles gasosos manufacturats o sintètics, inclosa la barreja de gas natural, butà o propà amb aire.»

Quatre. L'article 57 passa a tenir la següent redacció:

«Article 57. *Subministrament.*

1. Els consumidors tenen dret d'accés i connexió a les xarxes de transport i distribució de gas natural en les condicions que per reglament determini el Govern, amb la consulta prèvia a les comunitats autònomes.

2. Els consumidors que es determinin tenen dret a acollir-se al subministrament a uns preus que han de ser fixats i revisats pel ministre d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'acord previ de la Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics, i que tenen la consideració de tarifa d'últim recurs. La tarifa d'últim recurs és el preu que han de cobrar els comercialitzadors d'últim recurs als consumidors que tinguin dret a acollir-s'hi.

3. El ministre d'Indústria, Energia i Turisme pot establir condicions específiques de subministrament per a determinats consumidors que, per les seves característiques econòmiques, socials o de subministrament, tinguin la consideració de clients vulnerables.

4. Les administracions competents, en coordinació amb la Comissió Nacional d'Energia, han d'establir punts de contacte únics per oferir als consumidors tota la informació necessària relativa als seus drets, a la legislació en vigor i a les vies de solució de conflictes de què disposen en cas de litigis.»

Cinc. S'afegeix un nou article 57.bis amb la següent redacció:

«Article 57 bis. *Drets dels consumidors en relació amb el subministrament.*

Els consumidors tenen els següents drets:

a) Realitzar adquisicions de gas en els termes que estableix el capítol II del títol IV d'aquesta Llei.

b) Elegir el subministrador per a la compra del gas natural.

c) Sol·licitar la verificació del bon funcionament dels equips de mesura del seu subministrament.

d) Disposar d'un servei d'assistència telefònica facilitat pel distribuïdor al qual estiguin connectades les seves instal·lacions, en funcionament les vint-i-quatre hores del dia, al qual es puguin dirigir davant possibles incidències de seguretat en les seves instal·lacions. Dit número ha de figurar clarament identificat en les factures i en tot cas l'ha de facilitar el comercialitzador al consumidor.

e) Tenir un contracte amb el comercialitzador en el qual s'especifiqui:

1r la identitat i l'adreça del subministrador,

2n els serveis prestats, el nivell de qualitat proposat i el termini per a la connexió inicial,

3r el tipus de servei de manteniment que s'ofereixi,

4t la forma d'obtenir informació actualitzada sobre totes les tarifes aplicables i les despeses de manteniment,

5è la durada del contracte, les condicions per a la renovació i la rescissió dels serveis i del contracte i, quan estigui permès, el desistiment del contracte sense costos,

6è els acords de compensació i reemborsament aplicables si no es compleixen els nivells de qualitat contractats, inclosa la facturació incorrecta i endarrerida,

7è el mètode per iniciar un procediment de resolució de conflictes de conformitat amb el que disposa el paràgraf j),

8è la informació sobre els drets dels consumidors, fins i tot la relativa a la tramitació de les reclamacions i tota la informació esmentada en aquest paràgraf e), clarament comunicada mitjançant les factures o els llocs d'Internet de les companyies de gas natural, i

9è les condicions han de ser equitatives i s'han de donar a conèixer amb antelació. En qualsevol cas, cal comunicar aquesta informació abans de la formalització o confirmació del contracte. Quan els contractes es formalitzin a través d'intermediaris, la informació abans esmentada s'ha de comunicar així mateix abans de la formalització del contracte.

f) Ser degudament avisats de qualsevol intenció de modificar les condicions del contracte i informats del seu dret a rescindir el contracte quan rebin l'avís. Els comercialitzadors han de notificar directament als seus clients qualsevol augment dels preus, en el moment adequat i no més tard d'un període normal de facturació després que hagi entrat en vigor l'augment, de forma transparent i comprensible. Els clients poden rescindir el contracte sense cap cost si no accepten les noves condicions que els hagi notificat el seu comercialitzador de gas.

g) Rebre informació transparent sobre els preus, tarifes i condicions generals aplicables a l'accés i a l'ús dels serveis de gas.

h) Poder escollir lliurement la forma de pagament, de manera que no es produeixi cap discriminació indeguda entre consumidors. Els sistemes de pagament anticipat han de ser justos i han de reflectir adequadament el consum probable. Qualsevol diferència en les condicions ha de reflectir els costos que suposen per al proveïdor els diferents sistemes de pagament. Les condicions generals han de ser equitatives i transparents. S'han d'explicar en un llenguatge clar i comprensible i no han d'incloure obstacles no contractuals per a l'exercici dels drets dels clients, per exemple, una documentació contractual excessiva. S'han de protegir els clients contra els mètodes de venda abusius o equívocs.

i) Canviar de subministrador sense cap cost.

j) Disposar de procediments per tramitar les seves reclamacions. Concretament, tots els consumidors tenen dret a un bon nivell de servei i de tramitació de les reclamacions per part del subministrador del servei de gas. Tals procediments de solució extrajudicial han de permetre la resolució equitativa i ràpida dels litigis, preferiblement en un termini de tres mesos, i han de preveure, quan estigui justificat, un sistema de reemborsament i/o compensació.

Sempre que sigui possible, els procediments en qüestió s'han d'ajustar al que disposa la Recomanació 98/257/CE de la Comissió, de 30 de març de 1998, relativa als principis aplicables als òrgans responsables de la solució extrajudicial dels litigis en matèria de consum, com és el sistema arbitral de consum.

k) Per als clients connectats a la xarxa de gas, ser informats dels seus drets a que se'ls subministri, d'acord amb el que disposa la legislació nacional aplicable, gas natural d'una determinada qualitat a preus raonables.

l) Tenir a la seva disposició les seves dades de consum i poder donar accés, mitjançant un acord explícit i gratuït, a les dades de mesurament a qualsevol empresa de subministrament registrada. La part encarregada de la gestió de dades està obligada a facilitar aquestes dades a l'empresa, utilitzant els formats i procediments desenvolupats per reglament. No es poden facturar al consumidor costos addicionals per aquest servei.

m) Ser informats adequadament del consum real de gas i dels costos corresponents amb la freqüència que s'estableixi per reglament, de manera que els permeti regular el seu propi consum de gas. La informació s'ha de facilitar amb el temps suficient, tenint en compte la capacitat de l'equip de mesura del client. No es poden facturar al consumidor costos addicionals per aquest servei.

n) Rebre una liquidació del compte després de qualsevol canvi de subministrador de gas natural, en el termini màxim de sis setmanes a partir de la data del canvi de subministrador.

o) Accedir a les instal·lacions propietat de tercers, de regasificació, emmagatzematge, transport i distribució, en els termes que preveu la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i la normativa que la desplegui.»

Sis. L'article 58 queda redactat de la manera següent:

«Article 58. *Subjectes que actuen en el sistema.*

Les activitats destinades al subministrament de gas natural per canalització les han de dur a terme els següents subjectes:

a) Els transportistes són les societats mercantils autoritzades per a la construcció, l'operació i el manteniment d'instal·lacions de regasificació de gas natural líquat, de transport o d'emmagatzematge bàsic de gas natural.

Els gestors de xarxa de transport són les societats mercantils autoritzades per a la construcció, l'operació i el manteniment d'instal·lacions de la xarxa troncal i certificades d'acord amb el procediment que estableix l'article 63 bis. Així mateix, tenen consideració de gestors de xarxa de transport els gestors de xarxa independents.

Els gestors de xarxa independents són les societats mercantils que gestionen instal·lacions de la xarxa troncal de les quals no són propietaris i estan autoritzades per a la construcció, l'operació i el manteniment d'acord amb el que disposa l'article 63 quater.

b) El gestor tècnic del sistema és el responsable de l'operació i la gestió de la xarxa bàsica i de les xarxes de transport secundari que defineix aquesta Llei d'acord amb les funcions que estableix l'article 64. Així mateix, és responsable de mantenir les condicions per a l'operació normal del sistema.

c) Els distribuïdors són les societats mercantils autoritzades per a la construcció, l'operació i el manteniment d'instal·lacions de distribució destinades a situar el gas en els punts de consum.

Els distribuïdors també poden construir, mantenir i explotar instal·lacions de la xarxa de transport secundari, i han de portar en la seva comptabilitat interna comptes separats de les dues activitats de conformitat amb el que disposa l'article 63.

d) Els comercialitzadors són les societats mercantils que, accedint a les instal·lacions de tercers en els termes que estableix aquest títol, adquireixen el gas natural per vendre'ls als consumidors, a altres comercialitzadors o per fer tràfics internacionals. Així mateix, són comercialitzadors les societats mercantils que facin la venda de gas natural líquat (GNL) a altres comercialitzadors dins del sistema gasista o a consumidors finals.

e) Els consumidors finals, que són els que adquireixen gas per al seu propi consum i tenen dret a elegir subministrador. En cas que accedeixin directament a les instal·lacions de tercers s'han de denominar consumidors directes al mercat.

Així mateix, tenen la consideració de consumidor final als efectes previstos en aquesta Llei les empreses que subministrin gas natural, biogàs o gasos manufacturats per al seu ús com a carburant en estacions de servei, sempre que se subministrin d'un comercialitzador. Les instal·lacions que es destinin a aquest fi han de complir les condicions tècniques i de seguretat que per reglament els siguin exigibles.

f) L'Oficina de Canvis de Subministrador, que és la societat mercantil responsable de la supervisió i, si s'escau, gestió dels canvis de subministrador dels consumidors finals.»

Set. L'article 59 queda redactat de la manera següent:

«Article 59. *Sistema gasista i xarxa bàsica de gas natural.*

1. El sistema gasista comprèn les següents instal·lacions: les incloses a la xarxa bàsica, les xarxes de transport secundari, les xarxes de distribució, els emmagatzematges no bàsics i altres instal·lacions complementàries.

2. Als efectes que estableix aquesta Llei, la xarxa bàsica de gas natural està integrada per:

a) Els gasoductes de transport primari de gas natural d'alta pressió. Es consideren com a tals aquells la pressió màxima de disseny dels quals sigui igual o superior a 60 bars, i es diferencien entre:

1r Xarxa troncal: Gasoductes de transport primari interconnectats essencials per al funcionament del sistema i la seguretat de subministrament, excloent la part dels gasoductes de transport primari utilitzats fonamentalment per al subministrament local de gas natural. En tot cas es consideren incloses les connexions internacionals del sistema gasista espanyol amb altres sistemes, les connexions amb jaciments de gas natural a l'interior o amb emmagatzematges bàsics, les connexions amb les plantes de regasificació, les estacions de compressió i els elements auxiliars necessaris per al seu funcionament.

2n Xarxa d'influència local: Gasoductes de transport utilitzats fonamentalment per al subministrament local de gas natural.

b) Les plantes de regasificació de gas natural líquid que puguin proveir el sistema gasista i les plantes de liqüefacció de gas natural.

c) Els emmagatzematges bàsics de gas natural, que puguin proveir el sistema gasista.

3. Les xarxes de transport secundari estan formades pels gasoductes de pressió màxima de disseny compresa entre 60 i 16 bars.

4. Les xarxes de distribució comprenen els gasoductes amb pressió màxima de disseny igual o inferior a 16 bars i aquells altres que, amb independència de la seva pressió màxima de disseny, tinguin per objecte conduir el gas a un únic consumidor partint d'un gasoducte de la xarxa bàsica o de transport secundari.

5. Emmagatzematges no bàsics de gas natural són les estructures d'emmagatzematge de gas natural en el subsòl i les instal·lacions de superfície que es requereixin, amb caràcter temporal o permanent, per al desenvolupament de l'activitat d'explotació de l'emmagatzematge subterrani de gas natural, inclosos els gasoductes de connexió entre l'emmagatzematge i la xarxa bàsica de gas natural. Aquestes instal·lacions queden excloses del règim retributiu del sistema de gas natural.»

Vuit. La redacció del segon paràgraf de l'apartat 2 de l'article 62 passa a ser la que segueix:

«En el cas de les societats que tinguin per objecte la realització d'activitats regulades, d'acord amb l'article 60.1 d'aquesta Llei, han de portar en la seva comptabilitat comptes separats per a cada una d'aquestes que diferenciïn entre els ingressos i les despeses estrictament imputables a cada una de les esmentades activitats. Així mateix, els gestors de xarxa independents han de portar en la seva comptabilitat comptes separats per a cada empresa gestionada, diferenciant els ingressos i les despeses imputables a l'esmentada gestió.»

Nou. La redacció del primer paràgraf de l'apartat 4 de l'article 62 passa a ser la següent:

«4. Les entitats que actuïn en el sistema gasista han de proporcionar a l'Administració competent la informació que els sigui requerida, en especial en relació amb els contractes de proveïment i subministrament de gas que hagin subscrit i amb els seus comptes anuals que s'han d'auditar de conformitat amb el que disposen el Reial decret legislatiu 1/2011, d'1 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'auditoria de comptes, i les disposicions que la despleguen. L'auditoria ha de verificar en particular que es respecta l'obligació d'evitar discriminacions i subvencions encreuades entre activitats regulades, i entre aquestes i les activitats liberalitzades.»

Deu. L'article 63 queda redactat en els termes següents:

«Article 63. *Separació d'activitats.*

1. Les societats mercantils que duguin a terme alguna o algunes de les activitats regulades de regasificació, emmagatzematge bàsic, transport i distribució a què es refereix l'article 60.1 d'aquesta Llei han de tenir com a objecte social exclusiu el desenvolupament d'aquestes sense que, per tant, puguin realitzar activitats de producció o comercialització ni prendre participacions en empreses que duguin a terme aquestes activitats.

2. Els transportistes que explotin alguna instal·lació compresa a la xarxa bàsica de gas natural, definida en l'apartat 2 de l'article 59, han de tenir com a únic objecte social en el sector gasista l'activitat de transport definida a l'article 58.a), i poden incloure entre els seus actius gasoductes de la xarxa secundària de transport, i han de portar en la seva comptabilitat interna comptes separats de les activitats de regasificació, emmagatzematge i transport.

3. Les empreses propietàries d'instal·lacions pertanyents a la xarxa troncal de gasoductes han d'operar i gestionar les seves pròpies xarxes, o cedir-ne la gestió a un gestor de xarxa independent en els casos que preveu aquesta Llei.

Els gestors de xarxa de transport han de complir les següents condicions:

a) Cap persona física o jurídica que exerceixi control, de manera directa o indirecta, sobre el gestor de xarxa de transport pot exercir control, de manera directa o indirecta, sobre una empresa que porti a terme activitats de producció o comercialització de gas natural, ni viceversa.

b) Cap persona física o jurídica que sigui membre o tingui dret a nomenar els membres del Consell d'Administració o dels òrgans que representin legalment al gestor de la xarxa de transport, pot exercir control o drets en una empresa que porti a terme qualsevol de les funcions de producció o comercialització de gas natural. Tampoc pot transferir personal del gestor de xarxa de transport a empreses que realitzin funcions de producció o subministrament.

A aquests efectes es considera que una societat exerceix el control d'una altra en els termes que preveu l'article 42 del Codi de comerç.

No obstant això, les empreses transportistes que siguin propietàries d'instal·lacions de la xarxa troncal abans del dia 3 de setembre de 2009 i que per formar part d'un grup empresarial al qual pertanyin societats que duguin a terme activitats de producció o comercialització no donin compliment al que disposa el paràgraf anterior, poden optar per mantenir la propietat de les instal·lacions de la xarxa troncal sempre que en cedeixin la gestió a un gestor de xarxa independent en les condicions que estableix l'article 63 quater.

4. Sense perjudici del que estableix l'apartat 3 per a empreses propietàries d'instal·lacions de la xarxa troncal de gas, un grup de societats pot dur a terme

activitats incompatibles d'acord amb la Llei, sempre que siguin exercides per societats diferents i es compleixin els següents criteris d'independència:

a) Les persones responsables de la gestió de societats que duguin a terme activitats regulades no poden participar en estructures organitzatives del grup empresarial que siguin responsables, directament o indirectament, de la gestió quotidiana d'activitats de producció o comercialització.

b) Els grups de societats han de garantir la independència de les persones responsables de la gestió de societats que duguin a terme activitats regulades mitjançant la protecció dels seus interessos professionals. En particular, han d'establir garanties pel que fa a la seva retribució i al seu cessament.

Les societats que facin activitats regulades i les persones responsables de la seva gestió que es determini no poden posseir accions de societats que realitzin activitats de producció o comercialització.

Així mateix, en relació amb les activitats regulades, les persones responsables de la gestió de societats que duguin a terme activitats de distribució no poden participar en estructures organitzatives del grup empresarial que siguin responsables, directament o indirectament, de la gestió quotidiana de l'activitat de transport, i viceversa.

A més, les societats que facin activitats regulades així com els seus treballadors no poden compartir informació comercialment sensible amb les empreses del grup de societats a què pertanyen en cas que aquestes facin activitats liberalitzades.

c) Les societats que facin activitats regulades han de tenir capacitat de decisió efectiva, independent del grup de societats, respecte a actius necessaris per explotar, mantenir, o desenvolupar les instal·lacions de regasificació de gas natural líquid, i de transport, emmagatzematge, i distribució de gas natural.

No obstant això, el grup de societats té dret a la supervisió econòmica i de la gestió de les referides societats, i poden sotmetre a aprovació el pla financer anual, o instrument equivalent, així com establir límits globals al seu nivell d'endeutament.

En cap cas el grup empresarial pot donar instruccions a les societats que facin activitats regulades respecte de la gestió quotidiana, ni respecte de decisions particulars referents a la construcció o millora d'actius de regasificació de gas natural líquid, i de transport, emmagatzematge, i distribució de gas natural, sempre que no se sobrepassi el que estableix el pla financer anual o instrument equivalent.

d) Les societats que duguin a terme activitats regulades han d'establir un codi de conducta en el qual s'exposin les mesures adoptades per garantir el compliment del que estipulen els paràgrafs a), b) i c) anteriors.

L'esmentat codi de conducta ha d'establir obligacions específiques dels empleats, i el seu compliment ha de ser objecte de l'adequada supervisió i avaluació per la societat.

Anualment, s'ha de presentar un informe al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, i a la Comissió Nacional d'Energia, que es publicarà en el "Butlletí Oficial de l'Estat", en què s'indiquin les mesures adoptades per al compliment del que estipulen els paràgrafs a), b) i c) anteriors.

5. Sense perjudici del que estableix l'apartat 1, qualsevol adquisició de participacions accionaries per part de les societats mercantils que duguin a terme activitats regulades exigeix l'obtenció de l'autorització prèvia a què es refereix la disposició addicional onzena d'aquesta Llei.

6. Les empreses distribuïdores que formin part d'un grup de societats que duguin a terme activitats regulades i no regulades en els termes que preveu aquesta Llei no han de crear confusió en la seva informació i en la presentació de la seva marca i imatge de marca respecte a la identitat pròpia de les filials del seu mateix grup que duguin activitats de comercialització, sense perjudici de les infraccions que preveu la normativa vigent sobre això.»

Onze. S'afegeix un nou article 63 bis amb la següent redacció:

«Article 63 bis. *Certificació dels gestors de xarxa de transport.*

1. Els gestors de xarxa de transport, incloent els gestors de xarxa independents, han d'obtenir prèviament una certificació de compliment dels requisits de separació d'activitats atorgada per la Comissió Nacional d'Energia d'acord amb el procediment recollit en els apartats següents.

2. Les empreses que pretenguin ser gestors d'una instal·lació pertanyent a la xarxa troncal han de sol·licitar l'esmentada certificació a la Comissió Nacional d'Energia.

Així mateix, les empreses que hagin estat certificades han de notificar a la Comissió Nacional d'Energia qualsevol transacció que pugui requerir un control del compliment dels requisits relatius a la separació d'activitats, incloent tota circumstància que pugui ocasionar que una persona o persones d'un país no membre de la Unió Europea assumeixi el control de part de la xarxa troncal o d'un gestor de xarxa de transport.

3. La Comissió Nacional d'Energia ha d'iniciar el procediment de certificació després de la sol·licitud o notificació per l'empresa interessada, després d'una sol·licitud motivada del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme o de la Comissió Europea o a iniciativa pròpia en els casos en els quals tingui coneixement de possibles transaccions que puguin donar o hagin donat lloc a l'incompliment dels requisits establerts en relació amb la separació d'activitats.

4. La Comissió Nacional d'Energia, amb l'audiència prèvia i de forma motivada, ha d'adoptar una resolució provisional sobre la certificació en el termini màxim de quatre mesos des de la presentació de la sol·licitud o notificació. Transcorregut l'esmentat termini sense haver-se dictat resolució expressa s'ha de considerar concedida la certificació provisional.

5. En tots els casos, la Comissió Nacional d'Energia ha de comunicar a la Comissió Europea la seva resolució provisional en relació amb la certificació de l'empresa interessada acompanyada de la documentació pertinent relativa a aquesta, amb la finalitat que aquesta emeti el corresponent dictamen previ a l'adopció de la resolució definitiva. Així mateix, ha de remetre còpia de l'expedient al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.

Si la Comissió Europea no emet un dictamen en el termini previst a l'efecte en la legislació comunitària, s'ha de considerar que no posa objeccions a la resolució provisional de la Comissió Nacional d'Energia.

6. En el termini de dos mesos des de la recepció del dictamen emès per la Comissió Europea, o esgotats els terminis previstos a l'efecte en la legislació comunitària, la Comissió Nacional d'Energia ha d'emetre resolució amb caràcter definitiu sobre la certificació, donant compliment a la decisió de la Comissió Europea. L'esmentada resolució, juntament amb el dictamen de la Comissió Europea, s'ha de publicar en el "Butlletí Oficial de l'Estat" i en el "Diari Oficial de la Unió Europea". La certificació no té efectes fins a la seva publicació.

7. En qualsevol fase del procediment, la Comissió Nacional d'Energia i la Comissió Europea poden sol·licitar a l'empresa transportista o a les empreses que realitzin activitats de producció o comercialització qualsevol informació útil per al compliment de les tasques recollides en aquest article.

La Comissió Nacional d'Energia ha de garantir la confidencialitat de la informació sensible a efectes comercials.»

Dotze. S'afegeix un nou article 63 ter amb la següent redacció:

«Article 63 ter. *Certificació en relació amb països no pertanyents a la Unió Europea.*

1. Quan se sol·liciti una certificació per part d'una empresa que estigui controlada per una persona o persones d'un o més països no membres de la Unió Europea, la Comissió Nacional d'Energia ho ha de notificar a la Comissió Europea, com també qualsevol circumstància que pugui ocasionar que una persona o persones d'un tercer país o de més d'un assumeixin el control de part de la xarxa troncal o d'un gestor de xarxa de transport.

2. La Comissió Nacional d'Energia ha d'iniciar el procés de certificació d'acord amb el procediment i terminis que preveu l'article 63 bis.

En qualsevol cas, la Comissió Nacional d'Energia ha de denegar la certificació si no s'ha demostrat:

- a) que l'entitat en qüestió compleix els requisits de l'article 63, i
- b) que la concessió de la certificació no posa en perill la seguretat de subministrament energètic nacional i de la Unió Europea, tenint en compte els drets i obligacions d'Espanya i de la Unió Europea respecte a l'esmentat tercer país, i la resta de dades i circumstàncies específics del cas i del tercer país de què es tracti.

En la notificació de la resolució provisional a la Comissió Europea, la Comissió Nacional d'Energia ha de sol·licitar un dictamen específic sobre si l'entitat en qüestió compleix els requisits de separació d'activitats, i si la concessió de la certificació no posa en perill la seguretat del subministrament d'energia a la Unió Europea.

3. Quan la resolució definitiva difereixi del dictamen de la Comissió Europea, la Comissió Nacional d'Energia ha de comunicar i fer públic, juntament amb l'esmentada resolució, la motivació d'aquesta.»

Tretze. S'afegeix un nou article 63 quater amb la següent redacció:

«Article 63 quater. *Gestor de xarxa independent.*

1. Les empreses propietàries d'instal·lacions de la xarxa troncal de gasoductes que no compleixin els requisits de separació d'activitats establerts a l'article 63.3, i que amb anterioritat al 3 de setembre de 2009 fossin propietaris de les esmentades instal·lacions, poden optar per cedir la gestió d'aquests gasoductes a un gestor de xarxa independent.

A aquests efectes han de proposar un gestor de xarxa independent entre les empreses que hagin obtingut la certificació de compliment dels requisits de separació d'activitats de transport i han de sol·licitar al ministre d'Indústria, Energia i Turisme la seva aprovació. L'esmentada designació està supeditada a l'aprovació de la Comissió Europea i pot ser denegada en cas que el gestor de xarxa independent no compleixi algun dels requisits que estableixen aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.

2. El gestor de xarxa independent ha de:

a) Demostrar que disposa dels recursos humans, tècnics, financers i físics necessaris per portar a terme les seves funcions.

b) Disposar de capacitat per complir amb les obligacions que imposa el Reglament (CE) núm. 715/2009 del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, sobre les condicions d'accés a les xarxes de transport de gas natural i pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1775/2005, inclosa la cooperació dels transportistes en els àmbits europeu i regional.

3. Les funcions que ha de portar a terme el gestor de xarxa independent en relació amb les instal·lacions de la xarxa troncal la gestió de les quals li hagin estat encomanades són:

- a) Concedir i gestionar les sol·licituds d'accés a les instal·lacions.
- b) Signar els contractes i recaptar els peatges corresponents a l'accés de tercers a les instal·lacions.
- c) Explotar, mantenir i desenvolupar la xarxa de transport d'acord amb el que preveuen la planificació obligatòria, aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.
- d) Planificar les infraestructures necessàries per al correcte funcionament de les instal·lacions que gestionen, tramitar les autoritzacions corresponents i construir-les, sempre que les instal·lacions no siguin objecte d'adjudicació directa d'acord amb el que disposa l'article 67.1 d'aquesta Llei.
- e) Adoptar les mesures necessàries per donar cobertura a les responsabilitats corresponents a les seves funcions en relació amb els actius la gestió dels quals li hagin estat cedits.

4. Els propietaris d'instal·lacions de la xarxa troncal que hagin cedit la seva gestió a un gestor de xarxa independent han de:

- a) Cooperar amb el gestor de xarxa independent per al desenvolupament de les seves funcions, inclosa l'aportació de tota la informació necessària, i donar-li suport.
- b) Adoptar les mesures necessàries per donar cobertura a la responsabilitat derivada dels seus actius, exceptuant la corresponent a les funcions del gestor de xarxa independent.
- c) Finançar les inversions decidides pel gestor de xarxa independent i aprovades per la Comissió Nacional d'Energia, o donar el seu consentiment perquè siguin finançades per qualsevol part interessada, inclòs el gestor de xarxa independent. Els corresponents mecanismes de finançament han de ser aprovats per la Comissió Nacional d'Energia, que prèviament ha de consultar el propietari dels actius juntament amb altres parts interessades.
- d) Aportar les garanties necessàries per facilitar el finançament de qualsevol ampliació de la xarxa, amb excepció de les inversions per al finançament de les quals per qualsevol part interessada hagi donat el seu consentiment.
- e) No són competents per a la concessió i gestió de l'accés de tercers a les instal·lacions cedides ni de la planificació d'inversions.

5. A aquests efectes, el gestor de xarxa independent i el propietari de les instal·lacions de la xarxa troncal han de signar un contracte en el qual es detallin les condicions contractuals, així com responsabilitats de cada un. L'esmentat contracte l'ha d'aprovar la Comissió Nacional d'Energia.

6. La Comissió Nacional d'Energia ha de controlar que el propietari de la xarxa de transport i el gestor de xarxa independent compleixen el que estableix aquest article. A aquests efectes pot sol·licitar la informació que consideri necessària per a l'exercici de les seves funcions i fer inspeccions, fins i tot sense avís previ, de les instal·lacions tant del titular de les instal·lacions de transport com del gestor de xarxa independent.

7. La Comissió Nacional d'Energia ha d'actuar com a òrgan de resolució de conflictes entre el titular de la instal·lació de transport i el gestor de xarxa independent, quan un d'ells ho reclami.»

Catorze. S'afegeix un nou paràgraf r) a l'article 64 amb la següent redacció:

«r) Supervisar la correcta execució per part dels agents del sistema de les mesures adoptades pel Govern davant situacions d'emergència i elaborar un

informe sobre els resultats de l'esmentada supervisió que s'ha de posar a disposició del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i de la Comissió Nacional d'Energia.»

Quinze. El quart paràgraf de l'apartat 1 de l'article 67 passa a tenir la següent redacció:

«Les autoritzacions de construcció i explotació dels gasoductes de transport objecte de planificació obligatòria, d'acord amb l'article 4 d'aquesta Llei, s'han d'atorgar mitjançant un procediment que asseguri la concurrència, promogut i resolt per l'autoritat competent quan es tracti de gasoductes de transport secundari. En el cas de les instal·lacions que formin part de la xarxa troncal, la construcció i l'explotació de les instal·lacions han de ser autoritzades de forma directa a l'empresa titular de la major part de les instal·lacions de la xarxa troncal. En el cas d'altres gasoductes de transport que siguin de la competència de l'Administració General de l'Estat, es poden adjudicar als titulars de les instal·lacions a les quals es connectin.»

Setze. L'apartat 4 de l'article 67 passa a tenir la redacció següent:

«4. Les autoritzacions d'instal·lació de transport han de contenir tots els requisits que hagin de ser observats en la seva construcció i explotació.

Quan les instal·lacions autoritzades s'hagin de connectar a instal·lacions ja existents de diferent titular, aquest, o si s'escau el gestor de xarxa de transport o el gestor de xarxa independent corresponent, ha de permetre la connexió en les condicions que s'estableixin per reglament.»

Disset. L'article 68 queda redactat de la manera següent:

«Article 68. Obligacions dels titulars d'autoritzacions per a la regasificació, transport i emmagatzematge de gas natural.»

Els titulars d'autoritzacions administratives per a la regasificació de gas natural líquid i per al transport i l'emmagatzematge de gas natural, així com els gestors de xarxa independents, en el que els sigui aplicable, tenen les següents obligacions:

a) Dur a terme les seves activitats en la forma autoritzada i conforme a les disposicions aplicables, prestant el servei de forma regular i contínua, amb els nivells de qualitat que es determinin i mantenint les instal·lacions en les adequades condicions de conservació i idoneïtat tècnica, seguint les instruccions impartides pel gestor tècnic del sistema i, si s'escau, per l'Administració competent.

b) Presentar al secretari d'Estat d'Energia del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i a la Comissió Nacional d'Energia, abans del 15 d'octubre de cada any, els plans d'inversió anuals i plurianuals, amb un horitzó mínim de deu anys.

En els plans d'inversions anuals han de figurar, com a mínim, les dades dels projectes previstos per a l'any següent, les seves principals característiques tècniques, pressupost i calendari d'execució.

c) Facilitar l'ús de les seves instal·lacions per als moviments de gas resultants del que disposa aquesta Llei, i admetre la utilització de totes les seves instal·lacions per tots els subjectes autoritzats, en condicions no discriminatòries, d'acord amb les normes tècniques.

d) Garantir la confidencialitat de la informació sensible a efectes comercials que estigui en poder seu i evitar que es reveli informació confidencial sobre les seves pròpies activitats de forma discriminatòria que pugui suposar algun avantatge comercial.

e) Formalitzar els contractes de regasificació, emmagatzematge i transport amb els qui tinguin dret d'accés a les seves instal·lacions.

f) Proporcionar a qualsevol altra empresa que dugui a terme activitats d'emmagatzematge, transport i distribució, i al gestor del sistema, suficient

informació per garantir que el transport i l'emmagatzematge de gas es pugui produir de manera compatible amb el funcionament segur i eficaç de la xarxa interconnectada.

g) Proporcionar la informació amb el detall i la freqüència amb la qual sigui requerida per part de l'Administració competent i comunicar al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme els contractes d'accés a les seves instal·lacions que formalitzin. Així mateix, han de comunicar a les administracions de les comunitats autònomes els contractes d'accés a les seves instal·lacions quan aquestes instal·lacions estiguin situades totalment o parcialment en aquesta comunitat autònoma i el contractant d'aquests serveis sigui un consumidor qualificat, un comercialitzador o un transportista amb instal·lacions en aquesta comunitat autònoma.

h) Participar en el procés de planificació mitjançant la proposta de les instal·lacions que considerin necessàries per assegurar la suficient capacitat d'acord amb les previsions de demanda i sobre la base del que es determini per reglament.»

Divuit. Es modifica la redacció de l'article 70, que queda de la manera següent:

«Article 70. *Accés a les instal·lacions de transport.*

1. Els titulars de les instal·lacions han de permetre la seva utilització als consumidors directes al mercat i als comercialitzadors que compleixin les condicions exigides, mitjançant la contractació separada o conjunta dels serveis de transport, regasificació i emmagatzematge, sobre la base de principis de no-discriminació, transparència i objectivitat. El preu per l'ús de les xarxes de transport està determinat pels peatges en vigor.

2. Per reglament s'han de regular les condicions d'accés de tercers a les instal·lacions, les obligacions i els drets dels titulars de les instal·lacions relacionades amb l'accés de tercers, així com les dels consumidors directes al mercat i comercialitzadors. Així mateix, s'ha de definir el contingut mínim dels contractes i, si s'escau, s'han de regular les condicions de funcionament del mercat secundari de capacitat.

3. En el cas de l'accés a instal·lacions de regasificació, emmagatzematge bàsic, transport i distribució, l'accés ha de ser regulat.

La planificació obligatòria ha de determinar el caràcter bàsic dels emmagatzematges sobre la base de criteris econòmics i tècnics, així com les necessitats d'emmagatzematge, tant estratègic com operatiu, per al funcionament eficient del sistema.

En el cas dels emmagatzematges no bàsics, inclosos amb caràcter indicatiu en la planificació, l'accés ha de ser negociat amb base a criteris transparents, objectius i no discriminatoris. Les instal·lacions han de quedar excloses del règim retributiu del sistema de gas natural.

Els titulars dels emmagatzematges no bàsics han de presentar a la Comissió Nacional d'Energia la metodologia d'assignació de capacitat a les seves instal·lacions i les metodologies per al càlcul dels cànons amb l'objecte que aquesta pugui verificar que es compleixen els criteris de transparència, objectivitat i no-discriminació inclosos en el paràgraf anterior.

Així mateix, han de comunicar a la Comissió Nacional d'Energia i al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme les principals condicions comercials, serveis oferts, contractes que subscriuguin, relació de preus per la utilització de les instal·lacions, així com les modificacions que s'hi produeixin, en un termini màxim de tres mesos. La Comissió Nacional d'Energia ha de fer pública la part d'aquesta informació que no sigui sensible a efectes comercials.

4. Es pot denegar l'accés a la xarxa en cas de capacitat insuficient o quan l'accés a la xarxa impedeixi complir les obligacions de subministrament que s'hagin imposat o a causa de dificultats econòmiques i financeres greus que puguin derivar

de l'execució dels contractes de compra obligatòria, en les condicions i amb el procediment que per reglament s'estableixi seguint els criteris de la legislació uniforme comunitària que es disposin.

5. Així mateix, amb la conformitat prèvia de la Comissió Nacional d'Energia, es pot denegar l'accés a la xarxa quan l'empresa subministradora de gas, directament o per mitjà d'acords amb altres empreses subministradores, o aquelles a les quals qualsevol d'elles estigui vinculada, radiqui en un país on no estiguin reconeguts drets anàlegs i es consideri que pugui resultar una alteració del principi de reciprocitat per a les empreses a les quals es requereix l'accés, això sense perjudici dels criteris a seguir respecte d'empreses d'estats membres de la Unió Europea conforme a la legislació uniforme en la matèria que aquesta estableixi.

6. Amb caràcter excepcional, es pot exceptuar de l'obligació d'accés de tercers en relació amb determinades instal·lacions noves o les modificacions d'instal·lacions existents que suposin augment significatiu de capacitat o que permetin el desenvolupament de noves fonts de subministrament de gas que per les seves característiques singulars així ho requereixin, d'acord amb el procediment d'autorització de l'exempció recollit a l'article 71 d'aquesta Llei.

En el cas de connexions internacionals amb instal·lacions de països tercers, que no formin part de la Unió Europea, l'esmentada excepció s'ha de fer constar en la planificació en matèria d'hidrocarburs elaborada pel Govern d'acord amb el que estableix l'article 4.

L'esmentada excepció suposa la no-inclusió de la instal·lació en el règim retributiu del sector de gas natural.

7. Els consums que se subministrin exclusivament a través de connexions de servei o línies directes connectades a instal·lacions d'accés al sistema acollides al que disposa l'apartat 5 d'aquest article han de complir les obligacions imposades en aquesta Llei, i en particular les derivades de l'article 98, amb instal·lacions no incloses a la xarxa bàsica.»

Dinou. S'afegeix un nou article 71 amb el següent títol i redacció:

«Article 71. *Exempció d'obligació d'accés de tercers.*

1. Es pot sol·licitar l'exempció de l'obligació d'accés de tercers a la qual es refereix l'apartat 6 de l'article 70, sempre que aquestes compleixin les següents condicions:

- a) La inversió ha de reforçar la competència en el subministrament de gas i potenciar la seguretat de subministrament.
- b) El nivell de risc inherent a la inversió és tal que aquesta no es portaria a terme si no es concedís l'exempció.
- c) La infraestructura és propietat d'una entitat diferent, almenys en la personalitat jurídica, dels transportistes en les xarxes dels quals s'hagi de construir la infraestructura.
- d) Es cobren cànon als usuaris de la infraestructura.
- e) L'exempció no va en detriment de la competència, ni del funcionament eficaç del mercat interior del gas de la Unió Europea, ni del funcionament eficient de la xarxa regulada a la qual estigui connectada la infraestructura.

L'exempció de l'accés de tercers es pot referir a la totalitat o part de la capacitat de la nova infraestructura o de la infraestructura existent la capacitat de la qual s'augmenta.

2. A aquests efectes el titular de la instal·lació ha de sol·licitar l'exempció al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, que ha de requerir un informe a la Comissió Nacional d'Energia.

La Comissió Nacional d'Energia ha de remetre a la Comissió Europea còpia de les sol·licituds d'exempció rebudes i ha d'analitzar cada cas en particular, prenent en consideració, entre altres aspectes, la capacitat addicional que s'hagi de construir o la modificació de la capacitat existent, el termini previst del projecte i les circumstàncies del sector gasista. En el seu informe, la Comissió Nacional d'Energia ha de proposar condicions en relació amb la durada de l'exempció i l'accés no discriminatori a la infraestructura.

Així mateix, en el seu informe, la Comissió Nacional d'Energia ha de proposar les normes i els mecanismes de gestió i assignació de la capacitat. En tot cas, s'ha de fer una consulta prèvia a tots els possibles usuaris en relació amb el seu interès per contractar la nova capacitat abans d'efectuar-ne l'assignació, incloent la capacitat per a ús propi. Els resultats de l'esmentada consulta prèvia els ha de tenir en compte la Comissió Nacional d'Energia en l'avaluació del compliment dels criteris que estableix l'apartat 1 d'aquest article.

La capacitat no utilitzada s'ha d'oferir al mercat de forma transparent, objectiva i no discriminatòria, i els usuaris de la infraestructura tenen dret a vendre la capacitat contractada al mercat secundari.

3. La Comissió Nacional d'Energia ha d'elevat l'informe, juntament amb tota la documentació que consti en l'expedient, al ministre d'Indústria, Energia i Turisme, que ha d'emetre resolució mitjançant una ordre que s'ha de publicar en el "Butlletí Oficial de l'Estat". Així mateix, s'ha de publicar l'esmentada ordre juntament amb l'informe adoptat per la Comissió Nacional d'Energia, en la pàgina web de l'esmentat organisme.

4. L'ordre d'exempció s'ha de notificar a la Comissió Europea, juntament amb tota la informació pertinent relacionada, als efectes de l'article 36.9 de la Directiva 2009/73/CE i, si s'escau, s'ha d'adaptar, o s'ha de revocar, segons sigui la decisió que adopti la Comissió en virtut de l'esmentat article.

5. La decisió d'exempció aprovada per la Comissió Europea deixarà de tenir efectes al cap de dos anys de la seva aprovació si, en aquells dies, no s'hagués iniciat la construcció de la infraestructura, i al cap de cinc anys de la seva aprovació si, en aquells dies, la infraestructura no estigués operativa, llevat que la Comissió Europea decideixi que els retards estan motivats.

6. En els casos en què la infraestructura per a la qual s'ha sol·licitat l'exempció està ubicada en el territori de més d'un Estat membre de la Unió Europea, cal atènyer-se al que disposa l'article 36.4 de la Directiva 2009/73/CE.»

Vint. S'afegeix un nou paràgraf t) al final de l'article 74.1 amb la redacció següent:

«t) Complir els terminis que s'estableixin per reglament per a les actuacions que els corresponen en relació amb els canvis de subministrador. El termini que s'estableixi per reglament en cap cas no pot ser superior a les tres setmanes.»

Vint-i-u. S'afegeixen quatre nous paràgrafs al final de l'apartat 2 de l'article 81 amb la següent redacció:

«n) Per al subministrament a consumidors finals han de disposar d'un servei d'atenció a les seves queixes, reclamacions, sol·licituds d'informació o comunicacions de qualsevol incidència en relació amb el servei contractat o ofert, posant a la seva disposició una adreça postal, un servei d'atenció telefònica i un número de telèfon, els dos gratuïts, un número de fax i una adreça de correu electrònic on aquells es puguin adreçar directament. L'esmentat sistema de comunicació electrònica ha d'emetre de forma automatitzada un acusament de recepció amb indicació de la data, l'hora i el número de sol·licitud, de manera que hi hagi la seguretat que la sol·licitud del ciutadà ha tingut entrada. Els prestadors han de comunicar la seva adreça legal si aquesta no coincideix amb la seva adreça habitual per a la correspondència.

o) Mantenir a disposició del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, de la Comissió Nacional d'Energia, la Comissió Nacional de la Competència i de la Comissió Europea, durant almenys cinc anys, les dades pertinents sobre totes les transaccions dels contractes de subministrament de gas i les derivades relacionades amb el gas subscrits amb els clients majoristes i els gestors de xarxes de transport, així com amb els gestors d'emmagatzematges i de xarxes de GNL.

p) Informar els clients sobre els sistemes de resolució extrajudicial de conflictes dels quals disposa i la forma d'accedir-hi.

q) Complir els terminis que s'estableixin per reglament per a les actuacions que els corresponen en relació amb els canvis de subministrador. El termini que s'estableixi per reglament no pot ser superior en cap cas a les tres setmanes.»

Vint-i-dos. Es modifiquen els apartats 3, 4 i 5 de l'article 92, que queden redactats de la manera següent:

«3. Les empreses que facin les activitats regulades en aquest títol han de facilitar a la Comissió Nacional d'Energia i al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme tota la informació que sigui necessària per a la determinació dels peatges i cànon. Aquesta informació també ha d'estar a disposició de les comunitats autònomes que ho sol·licitin, pel que fa al seu àmbit territorial.

4. La Comissió Nacional d'Energia ha d'establir les metodologies per al càlcul dels peatges i cànon dels serveis bàsics d'accés: transport i distribució, regasificació, emmagatzematge i càrrega de cisternes dins del marc retributiu i tarifari que defineixen aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.

El ministre d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'acord previ de la Comissió Delegada del Govern per a Afers Econòmics, ha d'aprovar els valors dels esmentats peatges d'acord amb la metodologia que estableix la Comissió Nacional d'Energia i la resta de costos del sistema que siguin aplicables.

5. Els peatges i cànon han de tenir en compte els costos en què hagi incorregut per l'ús de la xarxa de manera que s'optimitzi l'ús de les infraestructures i es poden diferenciar per nivells de pressió, característiques del consum i durada dels contractes.»

Vint-i-tres. S'afegeix un tercer paràgraf al final de l'article 100 amb la següent redacció:

«El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme en col·laboració amb la Corporació de Reserves Estratègiques de Productes Petrolífers ha d'elaborar i publicar, abans del 31 de juliol de cada any, un informe amb els resultats de la supervisió dels aspectes relatius a la seguretat de subministrament, així com les mesures adoptades o previstes per solucionar els problemes trobats.»

Vint-i-quatre. S'afegeixen dos nous apartats a l'article 101 amb la següent redacció:

«3. El Govern ha de fomentar la cooperació amb tercers països a fi de desenvolupar mecanismes coordinats davant situacions d'emergència o d'escassetat de subministrament, així com per donar compliment a les obligacions derivades dels compromisos internacionals adquirits.

4. El Govern ha de notificar a la Comissió Europea i als altres estats membres les mesures adoptades.»

Vint-i-cinc. Els paràgrafs g) i h) de l'article 109.1 queden redactats de la manera següent:

«g) L'incompliment de les decisions jurídicament vinculants i requeriments efectuats per l'Administració competent, inclosa la Comissió Nacional d'Energia, o pel gestor tècnic del sistema en l'àmbit de les seves funcions, quan en resulti un perjudici rellevant per al funcionament del sistema.

h) La realització d'activitats incompatibles, així com l'incompliment per part dels subjectes que hi estiguin obligats de l'obligació de separació patrimonial, separació funcional i de portar comptes separats d'acord amb el que disposen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.»

Vint-i-sis. Al final de l'article 109.1 es canvia la denominació del paràgraf z.bis per aa) i s'afegeixen dos nous paràgrafs amb les següents redaccions:

«ab) L'incompliment, de forma reiterada, per part dels subjectes obligats dels reglaments i decisions del dret de la Unió Europea que els siguin aplicables en el sector d'hidrocarburs.

ac) L'incompliment, de forma reiterada, per part dels gestors de xarxa independents o dels propietaris de les instal·lacions la gestió dels quals els hagin cedit, de les obligacions que estableix l'article 63 quater d'aquesta Llei.»

Vint-i-set. El paràgraf d) de l'article 110 queda redactat de la manera següent:

«d) L'incompliment de les decisions jurídicament vinculants i requeriments efectuats per l'Administració competent, inclosa la Comissió Nacional d'Energia, o pel gestor tècnic del sistema en l'àmbit de les seves funcions, quan no en resulti un perjudici rellevant per al funcionament del sistema.»

Vint-i-vuit. Al final de l'article 110 s'afegeixen tres nous paràgrafs amb les següents redaccions:

«u) L'incompliment per part de les empreses distribuïdores i comercialitzadores de gas natural de les obligacions de manteniment i correcte funcionament d'un servei d'atenció als consumidors, així com de les mesures de protecció al consumidor d'acord amb el que estableixen aquesta Llei i la seva normativa de desplegament.

v) L'incompliment per part dels subjectes obligats dels reglaments i decisions de la Unió Europea que els siguin aplicables en el sector d'hidrocarburs.

w) L'incompliment, per part dels gestors de xarxa independents o dels propietaris de les instal·lacions la gestió de les quals els hagin cedit, de les obligacions que estableix l'article 63 quater d'aquesta Llei.»

Vint-i-nou. La redacció de l'article 111 passa a ser la següent:

«Article 111. *Infraccions lleus.*

Constitueixen infraccions lleus les infraccions de preceptes d'obligada observança compresos en aquesta Llei, en les seves normes de desplegament i altra normativa aplicable que no constitueixin infracció greu o molt greu, conforme al que disposen els dos articles anteriors.»

Trenta. Al final de l'apartat 1 de l'article 113 s'afegeix el següent paràgraf:

«Malgrat els límits establerts anteriorment, en el cas de les sancions imposades per la Comissió Nacional d'Energia, la quantia mai pot superar el següent percentatge de l'import del volum de negocis anual de l'empresa infractora, o del volum de negocis anual consolidat de la societat matriu del grup integrat verticalment al qual pertanyi:

- a) L'1 per cent en les infraccions lleus.
- b) El 5 per cent en les infraccions greus.
- c) El 10 per cent en les infraccions molt greus.»

Trenta-u. L'article 116 passa a tenir la següent redacció:

«Article 116. *Competències per imposar sancions.*

1. La competència per a la imposició de les sancions està determinada per la competència per autoritzar l'activitat en l'exercici de la qual es va cometre la infracció, o per la competència per autoritzar les corresponents instal·lacions.

2. Sense perjudici del que disposa l'apartat 4, en l'àmbit de l'Administració General de l'Estat, les sancions per infraccions molt greus les ha d'imposar el Consell de Ministres i per les greus, el ministre d'Indústria, Energia i Turisme. La imposició de les sancions per infraccions lleus correspon al director general de Política Energètica i Mines.

3. En l'àmbit de les comunitats autònomes cal atènyer-se al que preveu la seva pròpia normativa.

4. La Comissió Nacional d'Energia és competent per imposar sancions en els següents casos:

a) Infraccions molt greus previstes a l'article 109.1. h), i), q, r) i ac).

Així mateix, pot imposar sancions en el cas de les infraccions tipificades en els paràgrafs d), g) i j) de l'article 109.1 sempre que la infracció es produeixi per la negativa al compliment de decisions jurídicament vinculants, remissió d'informació o realització d'inspeccions i altres requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.

b) Infraccions greus previstes a l'article 110. l), t), u) i w).

Així mateix, pot imposar sancions en el cas de les infraccions tipificades en els paràgrafs d) i f) de l'article 110, sempre que la infracció es produeixi per la negativa al compliment de decisions jurídicament vinculants, remissió d'informació o realització d'inspeccions i altres requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.

c) Infraccions lleus en relació amb incompliments de decisions jurídicament vinculants i requeriments de la Comissió Nacional d'Energia en l'àmbit de les seves competències.»

Trenta-dos. En la disposició addicional onzena.Tercer.1 s'afegeixen les següents funcions de la Comissió Nacional d'Energia, a continuació de la funció divuitena:

«Dinovena: Establir mitjançant circulars, amb el tràmit d'audiència previ i amb criteris d'eficiència econòmica, transparència, objectivitat i no-discriminació:

i. La metodologia per al càlcul de la part dels peatges d'accés a les xarxes d'electricitat corresponents als costos de transport i distribució, que s'estableixen a l'article 17.1. de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, d'acord amb el marc tarifari i retributiu que estableixen l'esmentada Llei i la seva normativa de desplegament.

A aquests efectes s'entén com a metodologia de càlcul dels peatges l'assignació eficient dels costos de transport i distribució als consumidors i generadors.

ii. La metodologia relativa a l'accés a les infraestructures transfrontereres, inclosos els procediments per assignar capacitat i gestionar la congestió, d'acord amb el marc normatiu d'accés a les infraestructures i de funcionament del mercat de producció d'energia elèctrica i amb els criteris que es determinin per reglament.

iii. Les metodologies relatives a la prestació de serveis d'equilibri entre sistemes gestionats per diferents operadors del sistema, que des del punt de vista de menor cost, de manera justa i no discriminatòria, proporcionin incentius adequats

perquè els usuaris de la xarxa equilibrin la seva producció i consum, d'acord amb el marc normatiu per al correcte funcionament del sistema elèctric.

iv. La metodologia per al càlcul dels peatges i cànons dels serveis bàsics d'accés a les instal·lacions gasistes: transport i distribució, regasificació, emmagatzematge i càrrega de cisternes, dins del marc tarifari i retributiu que defineixen la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i la seva normativa de desplegament.

v. La metodologia relativa a la prestació de serveis de balanç de forma que proporcionin incentius adequats perquè els usuaris de la xarxa equilibrin les seves entrades i sortides del sistema gasista dins del marc normatiu d'accés i funcionament del sistema que defineixen la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i la seva normativa de desplegament.

vi. La metodologia relativa a l'accés a les infraestructures transfrontereres, inclosos els procediments per assignar capacitat i gestionar la congestió, dins del marc normatiu d'accés i funcionament del sistema que defineixen la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i la seva normativa de desplegament.

Vintena: Supervisar la gestió i assignació de capacitat d'interconnexió, el temps utilitzat pels transportistes i les empreses de distribució per efectuar connexions i reparacions, així com els mecanismes destinats a solucionar la congestió de la capacitat en les xarxes.

A aquests efectes ha de vetllar per l'adequada publicació de la informació necessària per part dels gestors de xarxa de transport i, si s'escau, de distribució sobre les interconnexions, la utilització de la xarxa i l'assignació de capacitats a les parts interessades.

Vint-i-unena: Supervisar la separació d'activitats de transport, regasificació, distribució, emmagatzematge i subministrament en el sector del gas, i entre activitats de generació, transport, distribució i subministrament en el sector elèctric, i en particular la seva separació funcional i la separació efectiva de comptes amb l'objecte d'evitar subvencions encreuades entre les esmentades activitats.

Vint-i-dosena: Vetllar pel compliment de la normativa i procediments que s'estableixin relacionats amb els canvis de subministrador.

Vint-i-tresena: En el sector del gas natural, supervisar les condicions d'accés a l'emmagatzematge, incloent l'emmagatzematge subterrani, tancs de gas natural líquid (GNL) i gas emmagatzemat en els gasoductes, així com altres serveis auxiliars. Així mateix, ha de supervisar el compliment per part dels propietaris dels requisits que s'estableixin per als emmagatzematges no bàsics de gas natural. En el cas del sector elèctric, supervisar les condicions i tarifes de connexió aplicables als nous productors d'electricitat.

Vint-i-quatrena: Supervisar els plans d'inversió dels gestors de xarxa de transport, en particular pel que fa a l'adequació al pla de desenvolupament de la xarxa en l'àmbit de la Unió Europea; i pot fer recomanacions per modificar-los.

Vint-i-cinquena: Vetllar pel respecte a la llibertat contractual quant als contractes de subministrament interruptible, i dels contractes a llarg termini sempre que siguin compatibles amb la legislació vigent i el dret de la Unió Europea.

Vint-i-sisena: Vetllar pel compliment de les normes de seguretat i fiabilitat de les xarxes.

Vint-i-setena: Vetllar pel compliment pels transportistes i distribuïdors i, si s'escau, pels propietaris de les xarxes i pels gestors de xarxes de transport i distribució, de les obligacions imposades en aquesta Llei, la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i qualsevol altra disposició aplicable, incloent les qüestions transfrontereres. Així mateix, ha de vetllar per la correcta aplicació per part dels subjectes que actuïn en els mercats de gas i electricitat del que disposen les disposicions normatives de la Unió Europea.

Vint-i-vuitena: Supervisar la cooperació tècnica entre el gestor de la xarxa de transport d'energia elèctrica i els gestors de tercers països.

Vint-i-novena: Supervisar les mesures de protecció dels consumidors de gas i electricitat, determinant els subjectes a l'actuació dels quals siguin imputables deficiències en el subministrament als usuaris. Així mateix, pot realitzar propostes normatives en relació amb els requisits de qualitat de servei, subministrament i mesures de protecció als consumidors al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i a les administracions de les comunitats autònomes.

Trentena: Supervisar l'adequació dels preus i condicions de subministrament als consumidors finals al que disposen la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, i la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i les seves normatives de desplegament.

Trenta-unena: Supervisar en els sectors de gas i electricitat:

1r El nivell de transparència i competència, incloent el dels preus a l'engròs, i ha de vetllar perquè les empreses de gas i electricitat compleixin les obligacions de transparència.

2n El grau i l'efectivitat de l'obertura del mercat i de competència, tant al mercat majorista com el detallista. A més, en el cas del sector elèctric, en les subhastes regulades de contractació a termini.

3r L'aparició de pràctiques contractuals restrictives, incloses les clàusules d'exclusivitat que puguin impedir o limitar la decisió dels grans clients no domèstics de formalitzar contractes simultàniament amb més d'un proveïdor, posant-lo en coneixement dels organismes si s'escau competents.

Trenta-dosena: Informar, atendre i tramitar, en coordinació amb les administracions competents, a través de protocols d'actuació, les reclamacions plantejades pels consumidors d'energia elèctrica i del sector d'hidrocarburs i tenir a disposició dels consumidors tota la informació necessària relativa als seus drets, a la legislació en vigor i a les vies de solució de conflictes de què disposen en cas de litigis. En l'informe sectorial anual que la Comissió Nacional d'Energia ha d'elaborar en virtut de l'article 20 de la Llei 2/2011, de 4 de març, d'economia sostenible, s'hi ha d'incloure informació sobre el nombre de reclamacions informades, ateses i tramitades, així com una valoració sobre aquestes reclamacions.

Així mateix, ha d'informar anualment al ministre d'Indústria, Energia i Turisme sobre les reclamacions presentades i proposar, si s'escau, les corresponents millores reguladores.»

Trenta-tres. En la disposició addicional onzena.Tercer es modifica l'apartat 5 i s'afegeixen els apartats 6 i 7 amb la següent redacció:

«5. La Comissió Nacional d'Energia ha d'elaborar anualment un informe en el qual detalli les actuacions portades a terme per a l'exercici de les funcions de supervisió encomanades, així com el resultat d'aquestes. El contingut d'aquest informe s'ha d'incloure en l'informe sectorial anual que la Comissió Nacional d'Energia ha d'elaborar en virtut de l'article 20 de la Llei 2/2001, de 4 de març, d'economia sostenible. Així mateix, ha de proposar, si s'escau, al ministre d'Indústria, Energia i Turisme les corresponents millores reguladores.

Quan la Comissió Nacional d'Energia detecti, en l'exercici de les seves funcions de supervisió, l'existència d'indicis d'incompliment ho ha de posar en coneixement de les autoritats competents aportant tots els elements de fet al seu abast i, si s'escau, una proposta d'actuació.

6. Amb l'objecte de complir amb els seus objectius i funcions, i dins del seu àmbit d'actuació, la Comissió Nacional d'Energia pot dictar disposicions en forma de circulars de desplegament i execució de les normes que contenen els reials decrets i ordres del ministre d'Indústria, Energia i Turisme que es dictin en desplegament d'aquesta Llei, sempre que aquestes disposicions l'habilitin de manera expressa per fer-ho. Dites circulars requereixen un informe preceptiu del Consell Consultiu d'Hidrocarburs i del Consell Consultiu d'Electricitat, segons

correspongui i, en cas d'incidir significativament sobre les condicions de competència en els mercats, un informe determinant de la Comissió Nacional de la Competència, de conformitat amb l'article 17.2.b) de la Llei 15/2007, de 3 de juliol, de defensa de la competència. Aquestes circulars s'han de publicar en el "Butlletí Oficial de l'Estat".

Els actes i les resolucions adoptades per la Comissió Nacional d'Energia han d'estar plenament motivades per permetre el control jurisdiccional i han d'estar a disposició del públic, al mateix temps que s'ha de preservar la confidencialitat de la informació sensible a efectes comercials, segons el que estableix l'apartat 4.

Els actes i les resolucions de la Comissió Nacional d'Energia dictades en l'exercici de les seves funcions públiques posen fi a la via administrativa, i poden ser objecte de recurs davant la jurisdicció contenciosa administrativa en els termes que estableix la Llei 29/1998, de 13 de juliol, reguladora de la jurisdicció contenciosa administrativa. Així mateix, poden ser objecte de recurs davant aquesta jurisdicció les disposicions que aprovi mitjançant circulars la Comissió Nacional d'Energia, en els termes que estableix l'esmentada Llei 29/1998, de 13 de juliol.

7. La Comissió Nacional d'Energia ha de tenir accés als registres regulats per la legislació estatal en matèria energètica. Així mateix, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de tenir accés a les bases de dades que es troben en poder de la Comissió Nacional d'Energia.

A aquests efectes, s'han de fer els desenvolupaments informàtics oportuns amb la finalitat de facilitar l'accés electrònic entre els dos organismes de forma que es puguin realitzar consultes sobre la informació que contenen les bases de dades i registres en condicions que mantinguin la seguretat, confidencialitat i integritat de la informació.»

Trenta-quatre. En la disposició addicional onzena s'afegeix un nou apartat sisè amb la següent redacció:

«Sisè. Objectius generals i relació de la Comissió Nacional d'Energia amb l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia i amb els organismes reguladors de la resta dels estats membres de la Unió Europea.

1. En l'exercici de les funcions que especifica aquesta Llei, i en col·laboració amb altres autoritats reguladores nacionals o els òrgans equivalents de les comunitats autònomes, i sense perjudici de les competències d'aquests, la Comissió Nacional d'Energia ha de prendre totes les mesures raonables per contribuir a aconseguir els següents objectius:

a) Promoure el funcionament competitiu del sector energètic per garantir l'efectiva disponibilitat i prestació d'uns serveis competitius i de qualitat, pel que fa al subministrament de l'electricitat i dels hidrocarburs tant líquids com gasosos, en benefici del conjunt del mercat i dels consumidors i usuaris.

b) Promoure, en cooperació amb l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia, les autoritats reguladores dels altres estats membres i la Comissió Europea, un mercat interior d'electricitat i del gas natural competitiu, segur i sostenible ambientalment, i obrir el mercat de manera efectiva a tots els clients i subministradors comunitaris, així com garantir les condicions adequades perquè les xarxes d'electricitat i gas funcionin de manera eficaç i fiable, tenint en compte objectius a llarg termini.

c) Desenvolupar mercats regionals competitius i que funcionin adequadament en l'àmbit del mercat de la Unió Europea, amb la finalitat d'aconseguir l'objectiu esmentat en el paràgraf b).

d) Eliminar les restriccions al comerç de l'electricitat i del gas natural entre estats membres, incloent en aquest objectiu el desenvolupament de la capacitat de transport transfronterer adequada per satisfer la demanda i reforçar la integració

dels mercats nacionals que pugui facilitar el flux de l'electricitat i del gas natural a través del mercat interior de la Unió Europea.

e) Contribuir a aconseguir, de la manera més rendible, el desenvolupament de xarxes no discriminatòries segures, eficients i fiables, orientades als consumidors i fomentar l'adequació de la xarxa, i, d'acord amb els objectius generals de la política energètica, l'eficiència energètica, així com la integració de la producció a gran escala i a petita escala de l'electricitat i del gas a partir de fonts d'energia renovables i la producció distribuïda en les xarxes tant de transport com de distribució.

f) Facilitar l'accés a la xarxa de noves capacitats de producció, en particular, suprimint les traves que puguin impedir l'accés a nous agents del mercat i d'electricitat i gas procedents de fonts d'energia renovables.

g) Assegurar que es donen als gestors i usuaris de xarxes els incentius adequats tant a curt termini com a llarg termini per augmentar l'eficiència de les prestacions de la xarxa i fomentar la integració del mercat.

h) Contribuir a garantir un alt nivell de servei, la protecció dels consumidors d'energia, especialment els clients vulnerables, i la compatibilitat dels processos d'intercanvi de dades necessaris perquè els clients canviïn de subministrador.

2. La Comissió Nacional d'Energia ha de nomenar un representant entre els membres del Consell i un substitut entre el seu personal directiu, als efectes de contacte i representació en el si del Consell de Reguladors de l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia, segons el que preveu l'article 14, apartat 1, del Reglament (CE) núm. 713/2009 del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, pel qual es crea l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia.

3. La Comissió Nacional d'Energia ha de fomentar el contacte, la col·laboració en qüestions transfrontereres, la coordinació regular i periòdica amb l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia, amb la Comissió Europea i amb els organismes reguladors dels estats membres de la Unió Europea i d'altres estats.

4. Sense perjudici de les seves competències específiques, la Comissió Nacional d'Energia ha de cooperar amb la resta d'organismes reguladors dels estats membres de la Unió Europea, amb la finalitat de:

a) Promoure l'aplicació de mesures operatives, a fi de permetre una gestió òptima de la xarxa, i fomentar els intercanvis conjunts de gas i electricitat i l'assignació de capacitat transfronterera, així com per permetre un nivell adequat de capacitat d'interconnexió, fins i tot mitjançant noves interconnexions, en una regió i entre regions, de manera que es pugui donar una competència efectiva i millorar la seguretat del subministrament, sense que hi hagi discriminació entre empreses de subministrament de diferents estats membres.

b) Coordinar el desenvolupament de tots els codis de xarxa per als gestors de xarxa de transport pertinents i altres agents del mercat.

c) Coordinar el desenvolupament de les normes que regeixen la gestió de la congestió.

5. La Comissió Nacional d'Energia pot establir acords de cooperació amb la resta d'organismes reguladors dels estats membres amb la finalitat de fomentar la cooperació en l'àmbit de la regulació.

6. La Comissió Nacional d'Energia ha de comunicar al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme els nomenaments als quals es refereix l'apartat 2. Així mateix, ha d'informar l'esmentat Ministeri sobre el desenvolupament de les actuacions que es portin a terme en aplicació dels apartats 3 i 4, de manera que es permeti realitzar un seguiment actualitzat d'aquestes i ha de remetre còpia dels acords a què es refereix l'apartat 5.

7. La Comissió Nacional d'Energia ha de complir i posar en pràctica les decisions pertinents i jurídicament vinculants de l'Agència i la Comissió Europea. La Comissió Nacional d'Energia pot sol·licitar un dictamen de l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia sobre la compatibilitat de qualsevol decisió adoptada per un organisme regulador amb les directrius esmentades en les directives 2009/72/CE i 2009/73/CE o en el Reglament (CE) núm. 715/2009 del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, sobre les condicions d'accés a les xarxes de transport de gas natural i pel qual es deroga el Reglament (CE) núm. 1775/2005.

8. La Comissió Nacional d'Energia ha de remetre la memòria anual d'activitats que inclogui els comptes anuals, la situació organitzativa i la informació relativa al personal i les activitats realitzades per la Comissió, amb els objectius perseguits i els resultats assolits al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme. Així mateix, ha d'informar anualment de les seves activitats i del compliment de les seves obligacions a l'Agència de Cooperació dels Reguladors de l'Energia i a la Comissió Europea.»

Trenta-cinc. S'afegeix una disposició addicional trenta-dosena amb la següent redacció:

«Disposició addicional trenta-dosena. *Societats filials d'ENAGAS, SA.*

ENAGAS, SA, no pot realitzar a través de les filials a les quals es refereix la disposició addicional trenta-unena activitats diferents de la gestió tècnica del sistema, el transport i la gestió de la xarxa de transport. De la mateixa manera les esmentades filials regulades no poden adquirir participacions en les societats amb objecte social diferent.»

Trenta-sis. S'afegeix una disposició transitòria vint-i-quatrena amb la següent redacció:

«Disposició transitòria vint-i-quatrena. *Separació d'activitats dels transportistes de la xarxa troncal.*

Les empreses transportistes titulars d'instal·lacions de la xarxa troncal han de realitzar les adaptacions necessàries per donar compliment al que disposa l'article 63.3 abans del dia 3 d'octubre de 2012.»

TÍTOL II

Modificacions relatives a la transposició de directives en matèria de telecomunicacions i societat de la informació

Article 3. *Modificació de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions.*

La Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, queda modificada de la manera següent:

U. Es modifica l'article 3, que queda redactat de la manera següent:

«Article 3. *Objectius i principis de la Llei.*

Els objectius i principis d'aquesta Llei són els següents:

a) Fomentar la competència efectiva en els mercats de telecomunicacions i, en particular, en l'explotació de les xarxes i en la prestació dels serveis de comunicacions electròniques i en el subministrament dels recursos que hi estan associats, vetllant perquè no hi hagi falsejament ni restricció de la competència en

l'explotació de xarxes o en la prestació de serveis de comunicacions electròniques, inclosa la transmissió de continguts.

b) Promoure la inversió eficient en matèria d'infraestructures incloent-hi, quan sigui procedent, la competència basada en infraestructures i fomentant la innovació.

c) Garantir el compliment de les obligacions de servei públic en l'explotació de xarxes i la prestació de serveis de comunicacions electròniques, en especial les de servei universal.

d) Promoure el desenvolupament del sector de les telecomunicacions, així com la utilització dels nous serveis i el desplegament de xarxes, fomentant la connectivitat i la interoperabilitat d'extrem a extrem de xarxes i serveis de comunicacions electròniques i l'accés a aquests, en condicions d'igualtat, i impulsar la cohesió territorial, econòmica i social.

e) Fer possible l'ús eficaç dels recursos limitats de telecomunicacions, com la numeració i l'espectre radioelèctric, i l'adequada protecció d'aquest últim, i l'accés als drets d'ocupació de la propietat pública i privada.

f) Defensar els interessos dels usuaris, assegurant el seu dret a l'accés als serveis de comunicacions electròniques en adequades condicions d'elecció, preu i qualitat, promovent la capacitat dels usuaris finals per accedir i distribuir la informació o utilitzar les aplicacions i els serveis de la seva elecció, i salvaguardar, en la prestació d'aquests, la vigència dels imperatius constitucionals, en particular, el de no-discriminació, el del respecte als drets a l'honor, a la intimitat, a la protecció de les dades personals i al secret en les comunicacions, el de la protecció a la joventut i a la infància i la satisfacció de les necessitats de grups socials específics en igualtat d'oportunitats i no-discriminació de les persones amb discapacitat, les persones grans, les persones en situació de dependència i usuaris amb necessitats socials especials. A aquests efectes, es poden imposar obligacions als prestadors dels serveis per a la garantia dels esmentats drets. Pel que fa a l'accés als serveis de comunicacions electròniques de les persones en situació de dependència, s'ha de fomentar el compliment de les normes o les especificacions pertinents relatives a normalització tècnica publicades d'acord amb la normativa comunitària.

g) Fomentar, en la mesura que sigui possible, la neutralitat tecnològica en la regulació.

h) Promoure el desenvolupament de la indústria de productes i serveis de telecomunicacions.

i) Contribuir al desenvolupament del mercat interior de serveis de comunicacions electròniques en la Unió Europea.

j) Facilitar l'accés dels usuaris amb discapacitat a l'ús d'equips terminals.»

Dos. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 5 amb la següent redacció:

«3. Les mesures que s'adoptin en relació amb l'accés o a l'ús per part dels usuaris finals dels serveis i les aplicacions a través de xarxes de comunicacions electròniques han de respectar els drets i les llibertats fonamentals de les persones físiques, com queda garantit en el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals i en els principis generals del dret comunitari.

Qualsevol d'aquestes mesures relatives a l'accés o a l'ús per part dels usuaris finals dels serveis i les aplicacions a través de xarxes de comunicacions electròniques, que sigui susceptible de restringir aquests drets i llibertats fonamentals només es pot imposar si és adequada, proporcionada i necessària en una societat democràtica, i la seva aplicació està subjecta a les salvaguardes de procediment apropiades de conformitat amb el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals i amb els principis generals del dret comunitari. Per tant, les esmentades mesures només es poden adoptar respectant degudament el principi de presumpció d'innocència i el dret a la vida privada, a través d'un procediment previ, just i imparcial, que ha d'incloure el dret dels interessats a ser escoltats, sense perjudici que concorrin les condicions i els

arranjaments processals adequats en els casos d'urgència degudament justificats, de conformitat amb el Conveni europeu per a la protecció dels drets humans i llibertats fonamentals. Així mateix, s'ha de garantir el dret a la tutela judicial efectiva i dins el termini oportú.»

Tres. Es modifica el paràgraf a) i s'afegeixen cinc nous paràgrafs h), i), j), k) i l) a l'apartat 1 de l'article 9 amb la següent redacció:

«a) Comprovar l'ús efectiu i eficient de freqüències i números i el compliment de les obligacions que resultin dels drets d'ús del domini públic radioelèctric, de la numeració o de l'ocupació del domini públic o de la propietat privada.

(...)

h) Comprovar el compliment de les obligacions que siguin necessàries per garantir un accés equivalent per als usuaris finals amb discapacitat i que aquests es beneficiïn de la possibilitat d'elecció d'empreses i serveis disponibles per a la majoria dels usuaris finals.

i) L'adopció de mesures destinades a facilitar la ubicació o l'ús compartit d'elements de xarxes públiques de comunicacions electròniques i recursos associats.

j) Avaluar la integritat i la seguretat de les xarxes i serveis de comunicacions electròniques.

k) Conèixer la manera en què la futura evolució de les xarxes o els serveis pot repercutir en els serveis majoristes que les empreses posen a disposició dels seus competidors. Així mateix, es pot exigir a les empreses amb un pes significatiu en els mercats majoristes que presentin dades comptables sobre els mercats detallistes associats amb els esmentats mercats majoristes.

l) Comprovar el compliment de les condicions establertes per a la prestació de serveis o l'explotació de xarxes de comunicacions electròniques.»

Quatre. Es modifiquen els apartats 2 i 3 de l'article 10, que queden redactats de la manera següent:

«2. Així mateix, amb l'informe previ de la Comissió Nacional de la Competència, tenint en compte les directrius establertes per la Comissió Europea, i els dictàmens i posicions comunes pertinents adoptats per l'Organisme de Reguladors Europeus de les Comunicacions Electròniques (ORECE), la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha de portar a terme una anàlisi dels esmentats mercats:

a) En un termini de tres anys comptat des de l'adopció d'una mesura anterior relativa a aquest mercat. No obstant això, i de manera excepcional, aquest termini es pot ampliar a un màxim de tres anys suplementaris quan les autoritats nacionals de reglamentació hagin notificat una proposta d'ampliació raonada a la Comissió i aquesta no hagi fet cap objecció en el termini d'un mes respecte de l'ampliació notificada.

b) En el termini de dos anys des de l'adopció d'una recomanació sobre mercats rellevants revisada, per als mercats no notificats prèviament a la Comissió.

Si la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions no ha conclòs la seva anàlisi d'un mercat rellevant que figura en la Recomanació dins dels terminis establerts, l'ORECE li ha de prestar assistència, a petició seva, per a la conclusió de l'anàlisi del mercat concret i les obligacions específiques que s'hagin d'imposar. La Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, comptant amb aquesta col·laboració, ha de notificar el projecte de mesura a la Comissió en un termini de sis mesos.

3. L'anàlisi a què es refereix l'apartat anterior té com a finalitat determinar si els diferents mercats de referència es desenvolupen en un entorn de competència

efectiva. En cas contrari, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha d'identificar i fer públics l'operador o els operadors que posseeixen un poder significatiu en cada mercat considerat.

Quan un operador o operadors, individualment o conjuntament, tinguin poder significatiu en un mercat de referència (mercat primari), la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions pot declarar que en tenen també en un altre mercat de referència estretament relacionat amb l'anterior (mercat secundari) quan els vincles entre tots dos siguin tals que sigui possible exercir al mercat secundari el pes que es té al mercat primari, reforçant d'aquesta manera el poder al mercat de l'operador.»

Cinc. Es modifiquen els apartats 2, 3 i 4 de l'article 11, que queden redactats de la manera següent:

«2. Els operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques tenen el dret i, quan se sol·liciti per altres operadors de xarxes i serveis de comunicacions electròniques, l'obligació de negociar la interconnexió mútua amb la finalitat de prestar serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic, amb l'objecte de garantir així la prestació de serveis i la seva interoperabilitat.

3. Sense perjudici de les mesures que pugui adoptar en relació amb les empreses que tinguin un pes significatiu al mercat la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions d'acord amb el que preveu l'article 13 d'aquesta Llei, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot imposar, en casos justificats i en la mesura que sigui necessari, obligacions a les empreses que controlin l'accés als usuaris perquè els seus serveis siguin interoperables.

4. La Comissió del Mercat de les Telecomunicacions pot intervenir en les relacions entre operadors o entre operadors i altres entitats que, de conformitat amb el que estableix aquest capítol, es beneficiïn de les obligacions d'accés i interconnexió, d'acord amb la definició que fa dels conceptes d'accés i interconnexió de l'annex II d'aquesta Llei, a petició de qualsevol de les parts implicades, o d'ofici quan estigui justificat, amb l'objecte de fomentar i, si s'escau, garantir l'adequació de l'accés, la interconnexió i la interoperabilitat dels serveis, així com la consecució dels objectius que estableix l'article 3. La decisió de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions és vinculant i s'ha d'adoptar, excepte en circumstàncies excepcionals, en un termini màxim de quatre mesos. Així mateix, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot actuar, en l'àmbit de les seves competències, per aconseguir els esmentats objectius.»

Sis. Es modifiquen els paràgrafs a), d) i e) de l'apartat 1 de l'article 13, que queden redactats de la manera següent:

«a) Transparència, en relació amb la interconnexió i l'accés, conforme a les quals els operadors han de fer públic determinat tipus d'informació, com la relativa a comptabilitat, especificacions tècniques, característiques de les xarxes, condicions de subministrament i utilització, incloses, si s'escau, les condicions que puguin limitar l'accés o la utilització de serveis o aplicacions, així com els preus. En particular, quan s'imposin a un operador obligacions en relació amb l'accés a l'engròs a la infraestructura de la xarxa, se li ha d'exigir que publiqui una oferta de referència.»

(...)

d) Accés a elements o a recursos específics de les xarxes, així com a recursos i a serveis associats com ara serveis d'identitat, localització i presència.

e) Control de preus, com ara l'orientació dels preus en funció dels costos, per evitar preus excessius o la compressió dels preus en detriment dels usuaris finals. Per afavorir la inversió per part de l'operador, en particular en xarxes de pròxima generació, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha de tenir en compte la inversió efectuada, i ha de permetre una taxa raonable de rendiment en relació amb el capital corresponent invertit.»

Set. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 13 amb la següent redacció:

«3. Quan la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions estudiï la conveniència d'imposar les obligacions previstes en aquest article, ha de tenir en compte, en particular, els següents elements:

- a) la viabilitat tècnica i econòmica d'utilitzar o instal·lar recursos que competeixin entre si, un cop vist el ritme de desenvolupament del mercat, tenint en compte la naturalesa i el tipus d'interconnexió o accés de què es tracti, inclosa la viabilitat d'altres productes d'accés previ, com ara l'accés a conductes,
- b) la possibilitat de proporcionar l'accés proposat, en relació amb la capacitat disponible,
- c) la inversió inicial del propietari dels recursos, sense oblidar les inversions públiques realitzades ni els riscos inherents a les inversions,
- d) la necessitat de salvaguardar la competència a llarg termini, prestant especial atenció a la competència econòmicament eficient basada en les infraestructures,
- e) quan sigui procedent, els drets pertinents en matèria de propietat intel·lectual, i
- f) el subministrament de serveis paneuropeus.»

Vuit. S'afegeix un nou article 13 bis amb la següent redacció:

«Article 13 bis. *Separació funcional.*

1. Quan la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions arribi a la conclusió que les obligacions imposades, en virtut del que disposa l'article anterior, no han bastat per aconseguir una competència efectiva i que hi continua havent problemes de competència o fallades del mercat importants i persistents en relació amb mercats a l'engròs de productes d'accés, ha d'informar el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i el Ministeri d'Economia i Competitivitat, els quals poden proposar al Govern, com a mesura excepcional, la imposició, als operadors amb poder significatiu al mercat integrats verticalment, de l'obligació de traspassar les activitats relacionades amb el subministrament a l'engròs de productes d'accés a una unitat empresarial que actuï independentment. Aquesta unitat empresarial ha de subministrar productes i serveis d'accés a totes les empreses, incloses altres unitats empresarials de la societat matriu, en els mateixos terminis, termes i condicions, en particular pel que fa a nivells de preus i de servei, i mitjançant els mateixos sistemes i processos.

2. Quan el Govern es proposi imposar una obligació de separació funcional, amb l'informe previ de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions i de la Comissió Nacional de la Competència, ha de presentar a la Comissió Europea una proposta que inclogui:

- a) proves que justifiquin les conclusions a les quals ha arribat,
- b) proves que hi ha poques possibilitats, o cap, de competència basada en la infraestructura en un termini raonable,
- c) una anàlisi de l'impacte previst sobre l'autoritat reguladora, sobre l'empresa, particularment pel que fa als treballadors de l'empresa separada i al sector de les comunicacions electròniques en el seu conjunt, sobre els incentius per invertir en el sector en el seu conjunt, en especial pel que fa a la necessitat de garantir la cohesió social i territorial, així com sobre altres parts interessades, inclòs en particular l'impacte previst sobre la competència en infraestructures i qualsevol efecte negatiu potencial sobre els consumidors, i
- d) una anàlisi de les raons que justifiquin que aquesta obligació és el mitjà més adequat per aplicar solucions als problemes de competència o fallades del mercat que s'hagin identificat.

3. El projecte de mesura ha d'incloure els elements següents:

- a) la naturalesa i el grau precisos de la separació, especificant en particular l'estatut jurídic de l'entitat empresarial separada,
- b) una indicació dels actius de l'entitat empresarial separada i dels productes o serveis que ha de subministrar aquesta entitat,
- c) els mecanismes de governança per garantir la independència del personal ocupat per l'entitat empresarial separada i l'estructura d'incentius corresponent,
- d) les normes per garantir el compliment de les obligacions,
- e) les normes per garantir la transparència dels procediments operatius, en particular amb vista a altres parts interessades, i
- f) un programa de seguiment per garantir-ne el compliment, inclosa la publicació d'un informe anual.

4. Després de la decisió de la Comissió Europea, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha de portar a terme, de conformitat amb el procediment que preveu l'article 10, una anàlisi coordinada dels diferents mercats relacionats amb la xarxa d'accés. Sobre la base de la seva avaluació, amb l'informe previ del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i de la Comissió Nacional de la Competència, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha d'imposar, mantenir, modificar o suprimir les obligacions corresponents.

5. En el supòsit que una empresa designada posseïdora de poder significatiu en un o diversos mercats pertinents es proposi transferir els seus actius de xarxa d'accés local, o una part substancial d'aquests, a una persona jurídica separada de diferent propietat, o establir una entitat empresarial separada per subministrar a tots els proveïdors detallistes, incloses les seves pròpies divisions detallistes, productes d'accés completament equivalents, n'ha d'informar amb anterioritat el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, el Ministeri d'Economia i Competitivitat i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions. Les empreses han d'informar també el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, el Ministeri d'Economia i Competitivitat i la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions de qualsevol canvi de l'esmentat propòsit, així com del resultat final del procés de separació.

En aquest cas, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha d'avaluar l'efecte de la transacció prevista sobre les obligacions reglamentàries imposades a aquesta entitat, portant a terme, de conformitat amb el procediment que preveu l'article 10, una anàlisi coordinada dels diferents mercats relacionats amb la xarxa d'accés. Sobre la base de la seva avaluació, amb l'informe previ del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme i de la Comissió Nacional de la Competència, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions ha d'imposar, mantenir, modificar o suprimir les obligacions corresponents.

6. Les empreses a les quals s'hagi imposat o que hagin decidit la separació funcional poden estar subjectes a qualsevol de les obligacions enumerades a l'article 13 en qualsevol mercat de referència en què hagin estat designades posseïdores de poder significatiu al mercat.»

Nou. Es modifica l'apartat 2 de l'article 14, que queda redactat de la manera següent:

«2. En cas de produir-se un conflicte transfronterer en el qual una de les parts estigui radicada en un altre Estat membre de la Unió Europea, la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions, en cas que qualsevol de les parts així ho sol·liciti, ha de coordinar, en els termes que s'estableixin mitjançant un reial decret, els seus esforços per trobar una solució al conflicte amb l'altra o altres autoritats nacionals de reglamentació afectades.

Qualsevol autoritat nacional de reglamentació que sigui competent en tal litigi pot sol·licitar que l'ORECE adopti un dictamen sobre les mesures que s'han de prendre per resoldre el litigi.

Quan s'hagi transmès a l'ORECE tal sol·licitud, qualsevol autoritat nacional de reglamentació competent en qualsevol aspecte del litigi ha d'esperar el dictamen de l'ORECE abans de prendre mesures per resoldre el litigi. Això no ha de constituir un obstacle perquè les autoritats nacionals de reglamentació adoptin mesures urgents en cas que sigui necessari.

Qualsevol obligació imposada a una empresa per l'autoritat nacional de reglamentació en la resolució d'un litigi ha de tenir en compte en la major mesura possible el dictamen adoptat per l'ORECE.»

Deu. Es modifica l'article 15, que queda redactat de la manera següent:

«El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, en la mesura necessària per garantir la interoperabilitat dels serveis i per potenciar la llibertat d'elecció dels usuaris, ha de fomentar, especialment en els àmbits d'accés i interconnexió, l'ús de les normes o especificacions tècniques identificades en la relació que la Comissió Europea elabori com a base per fomentar l'harmonització del subministrament de xarxes de comunicacions electròniques, serveis de comunicacions electròniques i recursos i serveis associats.

En absència de les esmentades normes o especificacions, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de promoure l'aplicació de les normes o recomanacions internacionals aprovades per la Unió Internacional de Telecomunicacions (UIT), la Conferència Europea d'Administracions de Correus i Telecomunicacions (CEPT), la Comissió Internacional de Normalització (ISO) i la Comissió Electrotècnica Internacional (CEI).»

Onze. Es modifiquen els apartats 3 i 6 de l'article 16, que queden redactats de la manera següent:

«3. Correspon al Govern l'aprovació dels plans nacionals de numeració i, si s'escau, d'encaminament i noms, tenint en compte les decisions aplicables que s'adoptin en el si de les organitzacions i els fòrums internacionals. Els procediments per a l'assignació de números, així com les condicions associades al seu ús han de ser oberts, objectius, no discriminatoris, proporcionats i transparents.

Les decisions relatives als atorgaments s'han d'adoptar, comunicar i fer públiques en el termini màxim de tres setmanes des de la recepció de la sol·licitud completa, llevat quan s'apliquin procediments de selecció comparativa o competitiva, cas en què el termini màxim ha de ser de sis setmanes des de la fi del termini de recepció d'ofertes. Transcorregut el termini màxim sense haver-se notificat la resolució expressa, es podrà entendre desestimada la sol·licitud per silenci administratiu.

(...)

6. Els operadors que explotin xarxes públiques telefòniques o prestin serveis telefònics disponibles al públic han de cursar les trucades que s'efectuïn als rangs de numeració telefònica nacional i, quan permetin trucades internacionals, a l'espai europeu de numeració telefònica i a altres rangs de numeració internacional, en els termes que s'especifiquin en els plans nacionals de numeració o en les seves disposicions de desplegament.

Els operadors que explotin xarxes públiques telefòniques o prestin serveis telefònics disponibles al públic que permetin les trucades internacionals han d'adoptar les mesures oportunes perquè siguin cursades totes les trucades que s'efectuïn procedents de l'espai europeu de numeració telefònica i amb destinació a aquest mateix espai, a tarifes similars a les que s'apliquen a les trucades amb origen o destinació en altres països comunitaris.»

Dotze. S'afegeix un nou paràgraf a l'apartat 7 de l'article 16 amb la següent redacció:

«Els operadors que explotin xarxes públiques telefòniques o prestin serveis telefònics disponibles al públic, sempre que sigui tècnicament i econòmicament possible, han d'adoptar les mesures que siguin necessàries perquè els usuaris finals puguin tenir accés i recórrer als serveis utilitzant números no geogràfics en la Unió Europea, i que puguin tenir accés, amb independència de la tecnologia i els dispositius utilitzats per l'operador, a tots els números proporcionats en la Unió Europea, inclosos els dels plans nacionals de numeració dels estats membres, els de l'espai europeu de numeració telefònica, i els números universals internacionals de trucada gratuïta.»

Tretze. S'afegeix un nou apartat 8 a l'article 16 amb la redacció següent:

«8. El Govern ha de donar suport a l'harmonització de determinats números o sèries de números concrets dins de la Unió Europea quan això promogui al mateix temps el funcionament del mercat interior i el desenvolupament de serveis paneuropeus.»

Catorze. Es modifica l'apartat 1 de l'article 17, que queda redactat de la manera següent:

«Els plans nacionals i les seves disposicions de desplegament han de designar els serveis per als quals es puguin utilitzar els números i, si s'escau, adreces i noms corresponents, inclòs qualsevol requisit relacionat amb la prestació de tals serveis. Així mateix, els plans nacionals i les seves disposicions de desplegament poden incloure els principis de fixació de preus i els preus màxims que es puguin aplicar als efectes de garantir la protecció dels consumidors.»

Quinze. Es modifica l'article 19, que queda redactat de la manera següent:

«Article 19. *Números harmonitzats per als serveis harmonitzats europeus de valor social.*

1. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de promoure els números específics en el rang de numeració que comença per 116 i fomentar la prestació dels serveis per als quals estan reservats tals números.

2. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'adoptar les iniciatives pertinents perquè els usuaris finals amb discapacitat puguin tenir accés als serveis prestats en el rang de numeració que comença per 116 en la major mesura possible.

3. Les autoritats responsables de la prestació dels serveis prestats en el rang de numeració que comença per 116 han de vetllar perquè els ciutadans rebin una informació adequada sobre l'existència i la utilització d'aquests serveis.»

Setze. Es modifica l'apartat 1 de l'article 22, que queda redactat de la manera següent:

«1. S'entén per servei universal el conjunt definit de serveis la prestació dels quals es garanteix per a tots els usuaris finals amb independència de la seva localització geogràfica, amb una qualitat determinada i a un preu assequible.

Sota l'esmentat concepte de servei universal s'ha de garantir, en els termes i les condicions que per reglament determini el Govern, que:

a) Tots els usuaris finals puguin obtenir una connexió a la xarxa pública de comunicacions electròniques des d'una ubicació fixa sempre que les seves sol·licituds es considerin raonables en els termes que per reglament es determinin. La connexió ha de permetre realitzar comunicacions de veu, fax i dades, a una velocitat suficient per accedir de forma funcional a Internet. La connexió a la xarxa

pública de comunicacions amb capacitat d'accés funcional a Internet ha de permetre comunicacions de dades en banda ampla a una velocitat en sentit descendent d'1 Mbit per segon. El Govern pot actualitzar aquesta velocitat d'acord amb l'evolució social, econòmica i tecnològica, tenint en compte els serveis utilitzats per la majoria dels usuaris.

b) Se satisfacin totes les sol·licituds raonables de prestació d'un servei telefònic disponible al públic a través de la connexió a què es refereix el paràgraf anterior, que permetin efectuar i rebre trucades nacionals i internacionals.

c) Es posi a disposició dels abonats al servei telefònic disponible al públic una guia general de números d'abonats, ja sigui impresa o electrònica, o totes dues, que s'actualitzi, com a mínim, un cop l'any. Així mateix, que es posi a disposició de tots els usuaris finals de l'esmentat servei, inclosos els usuaris de telèfons públics de pagament, almenys un servei d'informació general sobre números d'abonats. Tots els abonats al servei telefònic disponible al públic tenen dret a figurar en l'esmentada guia general, sense perjudici, en tot cas, del respecte a les normes que regulin la protecció de les dades personals i el dret a la intimitat.

d) Existeixi una oferta suficient de telèfons públics de pagament o altres punts d'accés públic a la telefonia vocal en tot el territori nacional, que satisfaci raonablement les necessitats dels usuaris finals, en cobertura geogràfica, en nombre d'aparells o altres punts d'accés, accessibilitat d'aquests telèfons pels usuaris amb discapacitats i qualitat dels serveis, i que sigui possible efectuar gratuïtament trucades d'emergència des dels telèfons públics de pagament sense haver d'utilitzar cap forma de pagament, utilitzant el número únic de trucades d'emergència 112 i altres números d'emergència espanyols.

e) Els usuaris finals amb discapacitat tinguin accés als serveis inclosos en els paràgrafs b), c) i d) d'aquest apartat, a un nivell equivalent al que gaudeixen altres usuaris finals.

f) S'ofereixin als consumidors que siguin persones físiques, d'acord amb condicions transparents, públiques i no discriminatòries, opcions o paquets de tarifes que difereixin de les aplicades en condicions normals d'explotació comercial amb l'objecte de garantir, en particular, que les persones amb necessitats socials especials puguin tenir accés a la xarxa i als serveis que componen el concepte de servei universal. Amb el mateix objecte es poden aplicar, quan sigui procedent, limitacions de preus, tarifes comunes, equiparació geogràfica o altres règims similars a les prestacions incloses en aquest article.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de supervisar l'evolució i el nivell de la tarifació al públic dels conceptes que formen part del servei universal, bé siguin prestats per l'operador designat, o bé estiguin disponibles al mercat en cas que no s'hagin designat operadors en relació amb aquests serveis, en particular en relació amb els nivells nacionals de preus al consum i de rendes.»

Disset. S'afegeixen els nous apartats 3, 4 i 5 a l'article 23 amb la següent redacció:

«3. Quan l'operador designat per a la prestació del servei universal es proposi lliurar una part o la totalitat dels seus actius de xarxa d'accés local a una persona jurídica separada diferent de diferent propietat, ha d'informar amb la deguda antelació al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme a fi d'avaluar les repercussions de l'operació prevista en el subministrament d'accés des d'una ubicació fixa i la prestació de serveis telefònics, de conformitat amb l'article 22. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, com a conseqüència de l'avaluació realitzada, pot imposar, modificar o suprimir obligacions específiques a l'operador designat.

4. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot establir objectius de rendiment aplicables a l'operador o operadors designats per a la prestació del servei universal.

5. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de notificar a la Comissió Europea les obligacions de servei universal imposades a l'operador o operadors

designats per al compliment d'obligacions de servei universal, així com els canvis relacionats amb les esmentades obligacions o amb l'operador o operadors designats.»

Divuit. Es modifica l'apartat 4 de l'article 25, que queda redactat de la manera següent:

«4. En qualsevol cas, l'obligació d'encaminar les trucades als serveis d'emergència sense dret a contraprestació econòmica de cap tipus ha de ser assumida tant pels operadors que prestin serveis de comunicacions electròniques al públic, com pels que explotin xarxes públiques de comunicacions electròniques. Aquesta obligació s'imposa als esmentats operadors respecte de les trucades dirigides al número telefònic 112 d'atenció a emergències i a altres que es determinin mitjançant un reial decret, incloses les que s'efectuïn des de telèfons públics de pagament, sense que sigui necessari utilitzar cap forma de pagament en aquests casos.

En tot cas, el servei de trucades d'emergència ha de ser gratuït per als usuaris, sigui quina sigui l'Administració pública responsable de la seva prestació i amb independència del tipus de terminal que s'utilitzi.

Així mateix, s'han d'establir les condicions perquè posin gratuïtament a disposició de les autoritats receptores de dites trucades la informació relativa a la ubicació de la seva procedència.

Mitjançant un reglament s'han d'establir criteris per a la precisió i la fiabilitat de la informació facilitada sobre la ubicació de les persones que efectuen trucades als serveis d'emergència.

L'accés als serveis d'emergència per als usuaris finals amb discapacitat ha de ser equivalent al que gaudeixen altres usuaris finals.

Les autoritats responsables de la prestació dels serveis 112 han de vetllar perquè els ciutadans rebin una informació adequada sobre l'existència i la utilització d'aquest número, en particular, mitjançant iniciatives específicament dirigides a les persones que viatgin a altres països comunitaris.»

Dinou. Es modifica el paràgraf segon de l'apartat 1 de l'article 29, que queda redactat de la manera següent:

«Aquestes condicions o límits, que han de ser transparents i no discriminatoris, no poden implicar restriccions absolutes al dret d'ocupació del domini públic i privat dels operadors. En aquest sentit, quan una condició pugui implicar la impossibilitat de portar a terme l'ocupació del domini públic o la propietat privada, l'establiment de l'esmentada condició ha d'anar acompanyat de les alternatives necessàries, entre elles l'ús compartit d'infraestructures, per garantir el dret d'ocupació dels operadors i el seu exercici en igualtat de condicions.»

Vint. Es modifica el paràgraf b) de l'apartat 2 de l'article 29, que queda redactat de la manera següent:

«b) Preveure un procediment ràpid, senzill, eficient i no discriminatori de resolució de les sol·licituds d'ocupació, que no pot excedir els sis mesos comptats a partir de la presentació de la sol·licitud, llevat del cas d'expropiació.»

Vint-i-u. Es modifica l'apartat 3 de l'article 29, que queda redactat de la manera següent:

«3. Si les administracions públiques reguladores o titulars del domini públic a què es refereix aquest article tenen la propietat o exerceixen el control directe o indirecte d'operadors que exploten xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles per al públic, han de mantenir una separació estructural entre els esmentats operadors i els òrgans encarregats de la regulació i gestió d'aquests drets.»

Vint-i-dos. Es modifica l'apartat 1 de l'article 30, que queda redactat de la manera següent:

«1. Quan els operadors tinguin dret a l'ocupació de la propietat pública o privada, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, amb el tràmit d'audiència pública previ i de manera motivada, pot imposar la utilització compartida del domini públic o la propietat privada en què s'han d'establir les xarxes públiques de comunicacions electròniques o l'ús compartit de les infraestructures i recursos associats.»

Vint-i-tres. S'afegeix un nou apartat 5 a l'article 30 amb la següent redacció:

«5. Les mesures adoptades de conformitat amb aquest article han de ser objectives, transparents, no discriminatòries i proporcionades. Quan sigui procedent, aquestes mesures s'han d'aplicar de forma coordinada amb les autoritats locals.»

Vint-i-quatre. Es modifica l'article 34, que queda redactat de la manera següent:

«Article 34. *Protecció de les dades de caràcter personal.*

1. Sense perjudici del que preveuen l'apartat 6 de l'article 4 i el segon paràgraf de l'article anterior, així com la restant normativa específica aplicable, els operadors que explotin xarxes públiques de comunicacions electròniques o que prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic, incloses les xarxes públiques de comunicacions que donin suport a dispositius d'identificació i recopilació de dades, han de garantir, en l'exercici de la seva activitat, la protecció de les dades de caràcter personal conforme a la legislació vigent.

2. Els operadors als quals es refereix l'apartat anterior han d'adoptar les mesures tècniques i de gestió adequades per preservar la seguretat en l'explotació de la seva xarxa o en la prestació dels seus serveis, amb la finalitat de garantir els nivells de protecció de les dades de caràcter personal que siguin exigits per la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, i la seva normativa de desplegament i, si s'escau, per la que es dicti en desplegament d'aquesta Llei en aquesta matèria. Les esmentades mesures han d'incloure, com a mínim:

a) La garantia que només el personal autoritzat tingui accés a les dades personals per a fins autoritzats per la llei.

b) La protecció de les dades personals emmagatzemades o transmeses de la destrucció accidental o il·lícita, la pèrdua o l'alteració accidentals o l'emmagatzematge, el tractament, l'accés o la revelació no autoritzats o il·lícits.

c) La garantia de l'aplicació efectiva d'una política de seguretat respecte al tractament de dades personals.

3. En cas que existeixi un risc particular de violació de la seguretat de la xarxa pública o del servei de comunicacions electròniques, l'operador que exploti l'esmentada xarxa o presti el servei de comunicacions electròniques ha d'informar els abonats sobre l'esmentat risc i sobre les mesures a adoptar.

4. En cas de violació de les dades personals, l'operador de serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic ha de notificar sense dilacions indegudes l'esmentada violació a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades. Si la violació de les dades pot afectar negativament la intimitat o les dades personals d'un abonat o particular, l'operador també ha de notificar la violació a l'abonat o particular sense dilacions indegudes.

La notificació d'una violació de les dades personals a un abonat o particular afectat no és necessària si el proveïdor ha provat a satisfacció de l'autoritat competent que ha aplicat les mesures de protecció tecnològica convenientes i que aquestes mesures s'han aplicat a les dades afectades per la violació de seguretat.

Unes mesures de protecció d'aquestes característiques converteixen les dades en incomprensibles per a tota persona que no estigui autoritzada a accedir-hi.

Sense perjudici de l'obligació del proveïdor d'informar els abonats o particulars afectats, si el proveïdor no ha notificat ja a l'abonat o al particular la violació de les dades personals, l'Agència Espanyola de Protecció de Dades li pot exigir que ho faci, una vegada avaluats els efectes adversos possibles de la violació.

En la notificació a l'abonat o al particular s'ha de descriure almenys la naturalesa de la violació de les dades personals i els punts de contacte on es pot obtenir més informació i s'han de recomanar mesures per atenuar els possibles efectes adversos de l'esmentada violació. En la notificació a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades s'han de descriure a més les conseqüències de la violació i les mesures proposades o adoptades pel proveïdor respecte a la violació de les dades personals.

Els operadors han de portar un inventari de les violacions de les dades personals, inclosos els fets relacionats amb tals infraccions, els seus efectes i les mesures adoptades sobre això, que sigui suficient per permetre a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades verificar el compliment de les obligacions de notificació regulades en aquest apartat. Mitjançant un reial decret es pot establir el format i contingut de l'inventari.

Als efectes establerts en aquest article, s'entén com a violació de les dades personals la violació de la seguretat que provoqui la destrucció, accidental o il·lícita, la pèrdua, l'alteració, la revelació o l'accés no autoritzats, de dades personals transmeses, emmagatzemades o tractades d'una altra manera en relació amb la prestació d'un servei de comunicacions electròniques d'accés públic.

5. Els operadors han d'instaurar procediments interns per respondre a les sol·licituds d'accés a les dades personals dels usuaris per part de les autoritats legalment autoritzades. Amb la sol·licitud prèvia, han de facilitar a les autoritats competents informació sobre aquests procediments, el nombre de sol·licituds rebudes, la motivació jurídica adduïda i la resposta oferta.»

Vint-i-cinc. S'afegeix un nou article 36 bis amb la següent redacció:

«Article 36 bis. *Integritat i seguretat de les xarxes i dels serveis de comunicacions electròniques.*

1. Els operadors de xarxes i de serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic han de gestionar adequadament els riscos de seguretat que puguin afectar les seves xarxes i serveis a fi de garantir un adequat nivell de seguretat i evitar o reduir al mínim l'impacte dels incidents de seguretat en els usuaris i en les xarxes interconnectades.

2. Així mateix, els operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques han de garantir la seva integritat a fi d'assegurar la continuïtat en la prestació dels serveis que utilitzen les esmentades xarxes.

3. Els operadors que explotin xarxes o prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic han de notificar al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme les violacions de la seguretat o pèrdues de integritat que hagin tingut un impacte significatiu en l'explotació de les xarxes o els serveis. Quan sigui procedent, el Ministeri ha d'informar les autoritats nacionals competents d'altres estats membres i l'Agència Europea de Seguretat en les Xarxes i la Informació (ENISA). Així mateix, pot informar el públic o exigir a les empreses que ho facin, en cas d'estimar que la divulgació de la violació revesteix interès públic. Un cop l'any, el Ministeri ha de presentar a la Comissió i a l'ENISA un informe resumit sobre les notificacions rebudes i les mesures adoptades de conformitat amb aquest apartat.

4. Mitjançant un reglament el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'establir els mecanismes per supervisar el compliment de les obligacions anteriors i, si s'escau, ha de dictar les instruccions corresponents, que han de ser vinculants

per als operadors, incloses les relatives a les dates límit d'aplicació, perquè adoptin determinades mesures relatives a la integritat i seguretat de xarxes i serveis de comunicacions electròniques. Entre aquestes, pot imposar:

a) L'obligació de facilitar la informació necessària per avaluar la seguretat i la integritat dels seus serveis i xarxes, inclosos els documents sobre les polítiques de seguretat.

b) L'obligació de sotmetre's a una auditoria de seguretat realitzada per un organisme independent o per una autoritat competent, i de posar el resultat a disposició del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme. El cost de l'auditoria l'ha de sufragar l'operador.

5. En particular, els operadors han de garantir la major disponibilitat possible dels serveis telefònics disponibles al públic a través de les xarxes públiques de comunicacions en cas de fallada catastròfica de la xarxa o en casos de força major, i han d'adoptar totes les mesures necessàries per garantir l'accés sense interrupcions als serveis d'emergència.

6. Aquest article s'entén sense perjudici del que estableix l'apartat 4 de l'article 4 d'aquesta Llei.»

Vint-i-sis. S'afegeix un nou paràgraf a l'apartat 1 de l'article 37 amb la redacció següent:

«En els supòsits en els quals no sigui aplicable la normativa en matèria d'infraestructures comunes de comunicacions electròniques, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot imposar als operadors i als propietaris dels corresponents recursos, amb el tràmit d'informació pública previ, obligacions objectives, transparents, proporcionades, i no discriminatòries relatives a la utilització compartida dels trams finals de les xarxes d'accés que recorren per l'interior de les edificacions o fins al primer punt de concentració o distribució si està ubicat a l'exterior de l'edifici, quan la duplicació d'aquesta infraestructura sigui econòmicament ineficient o físicament inviable.»

Vint-i-set. Es modifica l'apartat 1 de l'article 38, que queda redactat de la manera següent:

«Els operadors que explotin xarxes o que prestin serveis de comunicacions electròniques i els consumidors que siguin persones físiques i usuaris finals podran sotmetre les controvèrsies que els enfrontin al coneixement de les juntes arbitral de consum, d'acord amb la legislació vigent sobre defensa dels consumidors i usuaris.

Per al supòsit que no se sotmetin a les juntes arbitral de consum o que aquestes no siguin competents per a la resolució del conflicte, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'establir mitjançant un reglament un procediment conforme al qual els usuaris finals que siguin persones físiques podran sotmetre-li les esmentades controvèrsies, quan tals controvèrsies es refereixin als seus drets específics com a usuaris finals de serveis de comunicacions electròniques. En tot cas, el procediment que s'adopti ha de ser transparent, no discriminatori, senzill, ràpid i gratuït, i ha d'establir el termini màxim en què s'ha de notificar la resolució expressa, transcorregut el qual es pot entendre desestimada la reclamació per silenci administratiu. La resolució que es dicti es pot impugnar davant la jurisdicció contenciosa administrativa.»

Vint-i-vuit. Es modifiquen els paràgrafs b), f) i h) de l'apartat 2 de l'article 38, que queden redactats de la manera següent:

«b) Els drets d'informació dels usuaris finals, que ha de ser veraç, eficaç, suficient, transparent, comparable i actualitzada.

(...)

f) El dret a formalitzar contractes per part dels usuaris finals amb els operadors que explotin xarxes o prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic.

(...)

h) El dret a rescindir sense penalització els seus contractes quan les empreses proveïdores de xarxes o serveis de comunicacions electròniques els notifiquin propostes de modificació de les condicions contractuals. Tota modificació de tals condicions s'ha de notificar adequadament, amb un mes com a mínim d'antelació, als abonats, als quals s'ha d'informar al mateix temps del seu dret a rescindir sense penalització els seus contractes en cas de no-acceptació de les noves condicions. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot especificar el format d'aquest tipus de notificacions.»

Vint-i-nou. S'afegeixen dos paràgrafs l) i m) a l'apartat 2 de l'article 38 amb la següent redacció:

«l) El dret a accedir als serveis d'emergències de forma gratuïta sense haver d'utilitzar cap mitjà de pagament.

m) El dret al canvi d'operador, amb conservació dels números del pla nacional de numeració telefònica en els supòsits en què així es prevegi en el termini màxim d'un dia laborable. El retard en la conservació dels números i els abusos de la conservació per part dels operadors o en nom seu dóna dret als abonats a una compensació en els termes que s'estableixin mitjançant un reial decret. Les condicions i els procediments per a la resolució dels contractes no han de constituir un factor dissuasiu per canviar d'operador.»

Trenta. Es modifiquen els paràgrafs b) i h) de l'apartat 3 de l'article 38, que queden redactats de la manera següent:

«b) Que les seves dades de trànsit siguin utilitzades amb fins comercials o per a la prestació de serveis de valor afegit únicament quan hagin prestat el seu consentiment previ informat per a això.

(...)

h) A no rebre trucades i comunicacions automàtiques sense intervenció humana, o missatges de fax amb fins de venda directa sense haver prestat el seu consentiment previ i informat per a això.»

Trenta-u. S'afegeixen dos nous paràgrafs al final de l'apartat 6 de l'article 38 amb la següent redacció:

«Es garanteix l'accés dels usuaris finals als serveis d'informació sobre números d'abonats, per a la consecució del qual el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot imposar obligacions i condicions a les empreses que controlen l'accés als usuaris finals en matèria de prestació de serveis d'informació sobre números d'abonat.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'adoptar, sempre que sigui tècnicament i econòmicament possible, mesures per garantir l'accés directe dels usuaris finals al servei d'informació sobre números d'abonats d'un altre país comunitari mitjançant trucada vocal o SMS.»

Trenta-dos. S'afegeixen tres nous apartats 9, 10 i 11 a l'article 38 amb la redacció següent:

«9. Mitjançant un reial decret es poden establir les condicions bàsiques per a l'accés de les persones amb discapacitat a les tecnologies, productes i serveis relacionats amb les comunicacions electròniques. En l'esmentada norma s'han

d'establir els requisits que han de complir els operadors per garantir que els usuaris amb discapacitat:

- a) Puguin tenir un accés a serveis de comunicacions electròniques equivalent al que gaudeixen la majoria dels usuaris finals.
- b) Es beneficiïn de la possibilitat d'elecció d'empresa i serveis disponible per a la majoria d'usuaris finals.

10. Mitjançant una ordre del ministre d'Indústria, Energia i Turisme es poden fixar requisits mínims de qualitat de servei que, si s'escau, s'exigeixin als operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques, amb l'objecte d'evitar la degradació del servei i l'obstaculització o l'alentiment del trànsit en les xarxes, d'acord amb els procediments que s'estableixin mitjançant un reial decret.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de facilitar a la Comissió Europea, en el moment oportú abans d'establir tals requisits, un resum dels motius per a l'acció, els requisits previstos i la línia d'acció proposada. L'esmentada informació també s'ha de posar a disposició de l'Organisme de Reguladors Europeus de les Comunicacions Electròniques.

Així mateix, es poden establir els paràmetres de qualitat que s'han de quantificar, així com els possibles mecanismes de certificació de la qualitat, amb l'objecte de garantir que els usuaris finals, inclosos els usuaris finals amb discapacitat, tinguin accés a una informació completa, comparable, fiable i de fàcil consulta.

11. En les condicions que s'estableixin mitjançant un reial decret el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot exigir als operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic que bloquegin, amb l'examen específic previ de cada cas, l'accés a números o serveis, sempre que estigui justificat per motius de frau o ús indegut, i que en aquests casos els prestadors de serveis de comunicacions electròniques retinguin els corresponents ingressos per interconnexió o altres serveis. En cap cas es pot exigir a l'emparedat d'aquest apartat el bloqueig a serveis no inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquesta Llei, com ara els serveis de la societat de la informació regulats a la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic.»

Trenta-tres. S'afegeix un nou article 38 bis amb la següent redacció:

«Article 38 bis. *Contractes.*

Els contractes que es formalitzin entre els usuaris finals i els operadors que explotin xarxes o prestin serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic han d'incloure de forma clara, comprensible i fàcilment accessible, almenys, el següent contingut específic:

1. Els serveis prestats, que incloguin, en particular:

a) Si es facilita l'accés o no als serveis d'emergència i informació sobre la ubicació de les persones que efectuen la trucada, així com qualsevol altra limitació per a la prestació de serveis d'emergència.

b) Informació sobre qualsevol altra condició que limiti l'accés o la utilització dels serveis i les aplicacions.

c) Els nivells mínims de qualitat de servei que s'ofereixen, en particular, el termini per a la connexió inicial, així com, si s'escau, altres paràmetres de qualitat de servei establerts per reglament.

d) Informació sobre qualsevol procediment establert per l'empresa per mesurar i gestionar el trànsit de forma que s'eviti esgotar o saturar l'enllaç de la xarxa, i informació sobre la manera en què aquests procediments poden afectar la qualitat del servei.

e) Els tipus de manteniment oferts i els serveis de suport facilitats al client, així com els mitjans per entrar en contacte amb els esmentats serveis.

f) Qualsevol restricció imposada pel proveïdor quant a les possibilitats d'utilitzar l'equip terminal subministrat.

2. La decisió de l'abonat sobre la possibilitat d'incloure o no les seves dades personals en una guia determinada i les dades de què es tracti.

3. La durada del contracte i les condicions per a la seva renovació i per a la terminació dels serveis i la resolució del contracte, inclosos:

a) Qualsevol ús o durada mínims requerits per aprofitar les promocions.

b) Totes les despeses relacionades amb la conservació del número i altres identificadors.

c) Totes les despeses relacionades amb la resolució del contracte, inclosa la recuperació de costos relacionada amb els equips terminals.

4. La manera d'iniciar els procediments de resolució de litigis, de conformitat amb l'article 38.

5. Els tipus de mesures que podria prendre l'empresa en cas d'incidents de seguretat o integritat o d'amenaques i vulnerabilitat.

6. Mitjançant un reial decret es pot establir l'obligatorietat que els contractes incloguin la informació que faciliti l'autoritat competent en relació amb l'ús de les xarxes i serveis de comunicacions electròniques per dur a terme activitats il·lícites o per difondre continguts nocius, així com sobre els mitjans de protecció enfront de riscos per a la seguretat personal, la privacitat i les dades personals, sempre que siguin pertinents per al servei prestat.»

Trenta-quatre. S'afegeix un nou article 38 ter, amb la següent redacció:

«Article 38 ter. *Transparència i publicació d'informació.*

1. Mitjançant un reglament es poden establir les condicions perquè els operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic publiquin informació transparent, comparable, adequada i actualitzada sobre els preus i tarifes aplicables, sobre les despeses eventuais relacionades amb la terminació del contracte, així com informació sobre l'accés i la utilització dels serveis que presten als usuaris finals, que s'ha de publicar de forma clara, comprensible i fàcilment accessible.

2. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de fomentar la divulgació d'informació comparable amb l'objecte que els usuaris finals puguin fer una avaluació independent del cost de les modalitats d'ús alternatives, per exemple, mitjançant guies alternatives o tècniques similars, i ha de regular les condicions perquè la informació publicada pels operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic pugui ser utilitzada gratuïtament per tercers, amb la finalitat de vendre o permetre la utilització d'aquestes guies interactives o tècniques similars.

3. Mitjançant un reial decret es poden regular les condicions per garantir que els operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic:

a) Ofereixin als abonats informació sobre les tarifes aplicables en relació amb qualsevol número o servei subjectes a condicions de preus específiques, pel que fa a cada una de les categories de serveis, i es pot exigir que l'esmentada informació es faciliti immediatament abans d'efectuar les trucades.

b) Informin els abonats sobre tot canvi d'accés als serveis d'emergència o a la informació relativa a la ubicació de les persones que efectuen les trucades en el servei al qual estan abonats.

c) Informin els abonats dels canvis en les condicions que limitin l'accés o la utilització dels serveis i les aplicacions.

d) Proporcionin informació sobre qualsevol procediment establert pel proveïdor per mesurar i gestionar el trànsit de manera que s'eviti esgotar o saturar l'enllaç de la xarxa i sobre la manera en què aquests procediments poden afectar la qualitat del servei.

e) Informin els abonats del seu dret a decidir si inclouen les seves dades personals en una guia i els tipus de dades de què es tracta.

f) Informin de forma periòdica i detallada els abonats amb discapacitat dels productes i serveis dirigits a ells.

4. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot exigir als operadors de xarxes públiques de comunicacions electròniques o serveis de comunicacions electròniques disponibles al públic que difonguin de forma gratuïta, i en un determinat format, informació d'interès públic als antics i nous abonats, quan sigui procedent, per les mateixes vies utilitzades normalment per aquests per comunicar-se amb els abonats, informació que ha de cobrir els següents aspectes:

a) Els usos més comuns dels serveis de comunicacions electròniques per dur a terme activitats il·lícites o per difondre continguts nocius, en particular quan això atempti contra els drets i les llibertats de tercers, incloent les infraccions dels drets d'autor i drets afins, així com les seves conseqüències jurídiques.

b) Els mitjans de protecció contra els riscos per a la seguretat personal, la privacitat, i les dades de caràcter personal en l'ús dels serveis de comunicacions electròniques.»

Trenta-cinc. Es modifica el paràgraf a) de l'apartat 4 de l'article 43, que queda redactat de la manera següent:

«a) Quan sigui necessari per garantir un ús eficient de l'espectre radioelèctric, evitar interferències perjudicials, garantir la qualitat tècnica del servei o assolir altres objectius d'interès general, establerts de conformitat amb la normativa comunitària, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme pot atorgar drets d'ús privatiu del domini públic radioelèctric. Aquests drets s'han d'atorgar per terminis que s'han de fixar mitjançant un reglament, renovables en funció de les disponibilitats i previsions de la planificació de l'esmentat domini públic. Els drets d'ús privatiu sense cap limitació de nombre s'han d'atorgar per un període que finalitzarà el 31 de desembre de l'any natural en què compleixin el seu cinquè any de vigència, prorrogable per períodes de cinc anys. Per la seva banda, els drets d'ús privatiu amb limitació de nombre han de tenir una durada adequada al servei de què es tracti en relació amb l'objectiu perseguit, tenint degudament en compte la necessària amortització de les inversions. En tot cas, la durada prevista en els corresponents procediments de licitació no ha de ser superior a un termini de vint anys renovables.»

Trenta-sis. S'afegeixen cinc nous apartats 5, 6, 7, 8 i 9 a l'article 43 amb la següent redacció:

«5. L'administració del domini públic radioelèctric s'ha de portar a terme tenint en compte el seu important valor social, cultural i econòmic i la necessària cooperació amb altres estats membres de la Unió Europea i amb la Comissió en la planificació estratègica, la coordinació i l'harmonització de l'ús de l'espectre radioelèctric en la Unió Europea. En el marc de l'esmentada cooperació s'ha de fomentar la coordinació dels enfocaments polítics en matèria d'espectre radioelèctric en la Unió Europea i, quan sigui procedent, l'harmonització de les

condicions necessàries per a la creació i el funcionament del mercat interior de les comunicacions electròniques. Per a això, s'han de tenir en compte, entre d'altres, els aspectes econòmics, de seguretat, de salut, d'interès públic, de llibertat d'expressió, culturals, científics, socials i tècnics de les polítiques de la Unió Europea, així com els diversos interessos de les comunitats d'usuaris de l'espectre, tenint en compte sempre la necessitat de garantir un ús eficient i efectiu de les radiofreqüències i els beneficis per als consumidors, com la realització d'economies d'escala i la interoperabilitat dels serveis.

6. En les bandes de radiofreqüències declarades disponibles per als serveis de comunicacions electròniques en el quadre nacional d'atribució de freqüències, de conformitat amb el dret de la Unió Europea, es pot utilitzar tot tipus de tecnologia utilitzada per als serveis de comunicacions electròniques.

No obstant això, es poden preveure restriccions proporcionades i no discriminatòries als tipus de tecnologia d'accés sense fil o xarxa radioelèctrica utilitzats per als serveis de comunicacions electròniques quan sigui necessari per:

- a) Evitar interferències perjudicials.
- b) Protegir la salut pública enfront dels camps electromagnètics.
- c) Assegurar la qualitat tècnica del servei.
- d) Garantir un ús compartit màxim de les radiofreqüències.
- e) Garantir un ús eficient de l'espectre.
- f) Garantir l'assoliment d'un objectiu d'interès general.

7. En les bandes de radiofreqüències declarades disponibles per als serveis de comunicacions electròniques en el quadre nacional d'atribució de freqüències, de conformitat amb el dret de la Unió Europea, es pot prestar tot tipus de serveis de comunicacions electròniques.

No obstant això, es poden preveure restriccions proporcionades i no discriminatòries als tipus de serveis de comunicacions electròniques que es prestin, inclòs, quan sigui procedent, el compliment d'un requisit del Reglament de radiocomunicacions de la UIT.

Les mesures que exigeixin que un servei de comunicacions electròniques es presti en una banda específica disponible per als serveis de comunicacions electròniques han d'estar justificades per garantir l'assoliment d'objectius d'interès general definits d'acord amb el dret de la Unió Europea, com ara:

- a) La seguretat de la vida.
- b) La promoció de la cohesió social, regional o territorial.
- c) L'evitació de l'ús ineficient de les radiofreqüències.
- d) La promoció de la diversitat cultural i lingüística i del pluralisme dels mitjans de comunicació, mitjançant, per exemple, la prestació de serveis de radiodifusió i televisió.

Únicament s'ha d'imposar l'atribució específica d'una banda de freqüències per a la prestació d'un determinat servei de comunicacions electròniques quan estigui justificat per la necessitat de protegir serveis relacionats amb la seguretat de la vida o, excepcionalment, quan sigui necessari per assolir objectius d'interès general definits d'acord amb el dret de la Unió Europea.

8. Les restriccions a la utilització de bandes de freqüències que, si s'escau, s'estableixin de conformitat amb els apartats 6 i 7 anteriors només es poden adoptar després d'haver donat a les parts interessades l'oportunitat de formular observacions sobre la mesura proposada en un termini raonable.

9. Periòdicament, la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació ha de revisar la pertinència de mantenir les restriccions a la utilització de bandes de freqüències que, si s'escau, s'estableixin de conformitat amb els apartats 6 o 7 anteriors, ha de fer públics els resultats d'aquestes revisions i ha d'elevat les propostes corresponents a l'òrgan competent per a la seva aprovació.»

Trenta-set. Es modifica el paràgraf c) de l'apartat 1 de l'article 44, que queda redactat de la manera següent:

«c) Procediments oberts d'atorgament de drets d'ús del domini públic radioelèctric, que s'han de basar en criteris objectius, transparents, no discriminatoris i proporcionats i han de tenir en compte, entre altres circumstàncies, la tecnologia utilitzada, l'interès dels serveis, les bandes i el seu grau d'aprofitament. També han de tenir en consideració la valoració econòmica per a l'interessat de l'ús del domini públic, atès que aquest és un recurs escàs i, si s'escau, les ofertes presentades pels licitadors.»

Trenta-vuit. Es modifica el primer paràgraf de l'apartat 2 de l'article 44, que queda redactat de la manera següent:

«2. Quan sigui necessari per garantir l'ús eficaç de l'espectre radioelèctric, tenint degudament en compte la necessitat d'aconseguir els màxims beneficis per als usuaris i facilitar el desenvolupament de la competència, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'audiència prèvia a les parts interessades, incloses les associacions de consumidors i usuaris, pot limitar el nombre de concessions demanials a atorgar sobre l'esmentat domini per a l'explotació de xarxes públiques i la prestació de serveis de comunicacions electròniques o prolongar la durada de drets ja existents en condicions diferents de les especificades en tals drets. Tota decisió de limitar l'atorgament de drets d'ús o la renovació de drets d'ús ha de ser publicada, exposant-ne els motius. L'esmentada limitació és revisable pel ministeri mateix, d'ofici o a instància de part, en la mesura que desapareguin les causes que la van motivar.»

Trenta-nou. S'afegeix un nou apartat 3 a l'article 44 amb la següent redacció:

«3. Sense perjudici del que estableixen els apartats anteriors, quan sigui necessari l'atorgament de drets individuals d'utilització de radiofreqüències a proveïdors de serveis de continguts radiofònics o televisius per aconseguir un objectiu d'interès general establert de conformitat amb el dret de la Unió Europea, es poden establir excepcions al requisit de procediment obert.»

Quaranta. Es modifica l'apartat 5 de l'article 45, que queda redactat de la manera següent:

«5. D'acord amb els principis d'objectivitat i de proporcionalitat, atenent principalment les necessitats de la planificació i de l'ús eficient i la disponibilitat de l'espectre radioelèctric, en els termes establerts per reglament, el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'informe previ de la Comissió del Mercat de les Telecomunicacions i amb audiència dels interessats, del Consell de Consumidors i Usuaris i, si s'escau, de les associacions més representatives dels restants usuaris durant un termini suficient, que excepte en circumstàncies excepcionals no pot ser inferior a quatre setmanes, pot modificar els títols habilitadors per a l'ús del domini públic radioelèctric. La modificació s'ha de fer mitjançant una ordre ministerial, que ha d'establir un termini perquè els titulars s'hi adaptin.»

Quaranta-u. Se substitueix l'últim paràgraf de l'apartat 2 de l'article 45 per un nou apartat 6 amb la redacció següent:

«6. Els títols habilitadors d'ús del domini públic radioelèctric poden ser transferits i els drets d'ús del domini públic radioelèctric poden ser cedits, en les condicions d'autorització que s'estableixin mitjançant un reial decret. En l'esmentat reial decret s'han d'identificar igualment les bandes de freqüència en les quals es poden efectuar operacions de transferència de títols o cessió de drets d'ús de domini públic radioelèctric, en particular, les bandes de freqüències que si s'escau

s'identifiquin en l'àmbit de la Unió Europea. Les esmentades transmissions en cap cas han d'eximir el titular del dret d'ús cedent de les obligacions assumides enfront de l'Administració, i en tot cas han de respectar les condicions tècniques d'ús establertes en el quadre nacional d'atribució de freqüències o en els plans tècnics o les que, si s'escau, estiguin fixades en les mesures tècniques d'aplicació de la Unió Europea. Mitjançant un reial decret es poden fixar els supòsits en què siguin transferibles els títols habilitadors d'ús del domini públic radioelèctric en els casos en què es produeixi una subrogació en els drets i obligacions de l'operador. Així mateix, mitjançant un reial decret es poden establir restriccions a la transferència o arrendament de drets individuals d'ús de radiofreqüències quan els esmentats drets s'hagin obtingut inicialment de forma gratuïta.»

Quaranta-dos. S'afegeix un nou apartat 7 a l'article 45 amb la següent redacció:

«7. Mitjançant un reial decret es poden establir reserves per evitar comportaments especulatiu o acaparament de drets d'ús del domini públic radioelèctric, en particular mitjançant la fixació de terminis estrictes per a l'explotació dels drets d'ús per part del seu titular. A aquest efecte, es poden adoptar mesures com ara ordenar la venda o la cessió de drets d'ús de radiofreqüències. Aquestes normes s'han d'establir i aplicar de manera que siguin proporcionades, no discriminatòries i transparents.»

Quaranta-tres. S'afegeixen dos nous apartats 3 i 4 a l'article 46 amb la següent redacció:

«3. En el desenvolupament de les competències que tinguin encomanades, les autoritats nacionals de reglamentació a les quals es refereix l'apartat 1 han de cooperar mútuament, amb els restants òrgans de control d'altres estats i amb els organismes pertinents de la Unió Europea, a fi de fomentar l'aplicació coherent de la normativa comunitària en matèria de comunicacions electròniques i contribuir al desenvolupament del mercat interior. Amb tal fi, han de donar suport activament als objectius de la Comissió i de l'ORECE de promoure una major coordinació. Així mateix, han de col·laborar amb les dues institucions, a fi de determinar quins tipus d'instruments i solucions són els més apropiats per tractar situacions particulars de mercat.

4. En el desenvolupament de les competències que tinguin encomanades les autoritats nacionals de reglamentació a les quals es refereix l'apartat 1, han d'aplicar principis reguladors objectius, transparents, no discriminatoris i proporcionats, per exemple, a través del següent:

a) Promovent un entorn regulador previsible, garantint un enfocament regulador coherent en períodes de revisió apropiats.

b) Garantint que, en circumstàncies similars, no es dispensi un tracte discriminatori a les empreses subministradores de xarxes i serveis de comunicacions electròniques.

c) Salvaguardant la competència en benefici dels consumidors i promovent, quan sigui possible, la competència basada en les infraestructures.

d) Fomentant la inversió eficient orientada al mercat i la innovació en infraestructures noves i millorades, fins i tot assegurant que tota obligació relativa a l'accés tingui degudament en compte els riscos en què incorren les empreses inversores i permetent diferents modalitats de cooperació entre els inversors i les parts que sol·licitin l'accés, amb la finalitat de diversificar el risc de les inversions i vetllar perquè es respectin la competència al mercat i el principi de no-discriminació.

e) Tenint degudament en compte la varietat de condicions quant a la competència i els consumidors que existeixen en les diferents regions geogràfiques.

f) Imposant obligacions reglamentàries ex ante únicament quan no existeixi una competència efectiva i sostenible, i suavitzant o suprimint les esmentades obligacions quan es compleixi l'esmentada condició.

g) Exercint les seves responsabilitats de tal manera que es promogui l'eficiència, la competència sostenible i el màxim benefici per als usuaris finals.»

Quaranta-quatre. S'afegeix un nou paràgraf a l'apartat 3 de l'article 47 amb la redacció següent:

«En l'exercici de les seves funcions, i en els termes que mitjançant un real decret es determinin, la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació, una vegada iniciat el procediment corresponent, en qualsevol moment, d'ofici o a instància dels interessats, pot adoptar les mesures cautelars que consideri oportunes per assegurar l'eficàcia del laude o de la resolució que pugui dictar, si hi ha elements de judici suficients per fer-ho.»

Quaranta-cinc. Es modifiquen els paràgrafs e) i f) de l'apartat 6 de l'article 47, que queden redactats de la manera següent:

«e) La comprovació tècnica d'emissions radioelèctriques per a la identificació, localització i eliminació d'interferències perjudicials, infraccions, irregularitats i perturbacions dels sistemes de radiocomunicació, i la verificació de l'ús efectiu i eficient del domini públic radioelèctric per part dels titulars de drets d'ús.

f) El control i la inspecció de les telecomunicacions, inclosa la supervisió del compliment de les condicions lligades a l'atorgament de drets d'ús de l'espectre, així com la proposta d'incoació d'expedients sancionadors en la matèria, sense perjudici de les competències establertes en aquest àmbit per aquesta Llei. En matèries de competència de la Comissió del Mercat de Telecomunicacions i a la seva sol·licitud, la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació ha de fer les funcions d'inspecció que li siguin requerides.»

Quaranta-sis. S'afegeixen nous paràgrafs e), f) i g) a l'apartat 3 de l'article 56 amb la següent redacció:

«e) Emetre ordres de posar fi a la prestació d'un servei o d'una sèrie de serveis, o ajornar-la quan aquesta prestació pugui tenir com a resultat perjudicar seriosament la competència, fins que es compleixin les obligacions d'accés imposades arran d'una anàlisi de mercat d'acord amb l'article 10. Aquesta mesura, juntament amb les raons en què es basa, s'ha de comunicar a l'operador afectat sense demora, fixant un termini raonable perquè l'empresa la compleixi.

f) Impedir que un operador segueixi subministrant xarxes o serveis de comunicacions electròniques o suspendre o retirar-li els seus drets d'ús, en cas d'incompliment greu i reiterat de les condicions establertes per a la prestació de serveis o l'explotació de xarxes o per a l'atorgament de drets d'ús o de les obligacions específiques que s'hagin imposat, quan hagin fracassat les mesures destinades a exigir el cessament de la infracció.

g) Adoptar mesures provisionals d'urgència destinades a remeiar incompliments de les condicions establertes per a la prestació de serveis o l'explotació de xarxes o per a l'atorgament de drets d'ús o de les obligacions específiques que s'hagin imposat, quan aquests representin una amenaça immediata i greu per a la seguretat pública o la salut pública o creïn greus problemes econòmics o operatius a altres subministradors o usuaris de l'espectre radioelèctric. Posteriorment s'ha d'oferir a l'operador interessat la possibilitat de proposar possibles solucions. Si s'escau, l'autoritat competent pot confirmar les mesures provisionals, que han de ser vàlides durant tres mesos com a màxim, prorrogables per un altre període de fins a tres mesos en cas que no hagin conclòs els procediments d'execució.»

Quaranta-set. Es modifica l'apartat 4 de la disposició addicional setena, que queda redactat de la manera següent:

«4. Mitjançant un reial decret aprovat pel Consell de Ministres es poden imposar, com a obligacions de servei públic, exigències raonables de transmissió de determinats canals de programes de ràdio i televisió, així com exigències de transmissió de serveis complementaris per possibilitar l'accés adequat dels usuaris amb discapacitat, als operadors que explotin xarxes de comunicacions electròniques utilitzades per a la distribució de programes de ràdio o televisió al públic, si un nombre significatiu d'usuaris finals de les esmentades xarxes les utilitza com a mitjà principal de recepció de programes de ràdio i televisió, quan sigui necessari per assolir objectius d'interès general clarament definits i de forma proporcionada, transparent i periòdicament revisable.

Així mateix, es poden establir mitjançant un reial decret condicions als proveïdors de serveis i equips de televisió digital, perquè cooperin en la prestació de serveis de comunicació audiovisual televisiva interoperables per als usuaris finals amb discapacitat.»

Quaranta-vuit. Es modifica la disposició addicional vuitena, que queda redactada de la manera següent:

«Disposició addicional vuitena. *Mecanisme de notificació.*

Les mesures adoptades per una autoritat nacional de reglamentació d'acord amb els articles 10, 13 i 13 bis i la disposició addicional setena d'aquesta Llei i de la seva normativa de desplegament, així com totes les mesures que puguin tenir repercussions en els intercanvis entre estats membres, s'han de sotmetre als mecanismes de notificació a què es refereixen els articles 7, 7 bis i 7 ter de la Directiva 2002/21/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 7 de març de 2002, relativa a un marc regulador comú de les xarxes i dels serveis de comunicacions electròniques (Directiva marc) i les normes dictades a l'efecte en desplegament d'aquests per la Unió Europea.»

Quaranta-nou. L'apartat 2 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«2. Accés: la posada a disposició d'un altre operador, en condicions definides i sobre una base exclusiva o no exclusiva, de recursos o serveis amb fins de prestació de serveis de comunicacions electròniques, incloent quan s'utilitzin per al subministrament de serveis de la societat d'informació o de serveis de continguts de radiodifusió. Aquest terme inclou, entre altres aspectes, els següents: l'accés a elements de xarxes i recursos associats que poden requerir la connexió d'equips per mitjans fixos i no fixos (en particular, això inclou l'accés al bucle local i a recursos i serveis necessaris per facilitar serveis a través del bucle local); l'accés a infraestructures físiques, com ara edificis, conductes i pals; l'accés a sistemes informàtics pertinents, inclosos els sistemes de suport operatius; l'accés a sistemes d'informació o bases de dades per a predemandes, subministraments, demandes, sol·licituds de manteniment i reparació, i facturació; l'accés a la conversió del número de trucada o a sistemes amb una funcionalitat equivalent; l'accés a xarxes fixes i mòbils, en particular amb fins d'itinerància; l'accés a sistemes d'accés condicional per a serveis de televisió digital; així com l'accés a serveis de xarxa privada virtual.»

Cinquanta. S'afegeix un nou apartat 2 bis a l'annex II amb la següent redacció:

«2 bis. Atribució de freqüències: la designació d'una banda de freqüències per al seu ús per un o més tipus de serveis de radiocomunicació, quan sigui procedent, en les condicions que s'especifiquin.»

Cinquanta-u. L'apartat 3 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«3. Bucle local o bucle d'abonat de la xarxa pública de comunicacions electròniques fixa: el circuit físic que connecta el punt de terminació de la xarxa a un dispositiu de distribució o instal·lació equivalent de la xarxa pública de comunicacions electròniques fixa.»

Cinquanta-dos. L'apartat 16 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«16. Interferència perjudicial: tota interferència que suposi un risc per al funcionament d'un servei de radionavegació o d'altres serveis de seguretat o que degradi o obstrueixi greument o interrompi de forma repetida un servei de radiocomunicació que funcioni de conformitat amb la reglamentació internacional, comunitària o nacional aplicable.»

Cinquanta-tres. S'afegeix un nou apartat 16 bis a l'annex II amb la següent redacció:

«16 bis. Trucada: una connexió establerta per mitjà d'un servei de comunicacions electròniques disponible per al públic que permeti la comunicació bidireccional de veu.»

Cinquanta-quatre. L'apartat 19 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«19. Nombre geogràfic: el nombre identificat en el pla nacional de numeració telefònica que conté en part de la seva estructura un significat geogràfic utilitzat per a l'encaminament de les trucades cap a la ubicació física del punt de terminació de la xarxa.»

Cinquanta-cinc. L'apartat 20 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«20. Nombres no geogràfics: els nombres identificats en el pla nacional de numeració telefònica que no són nombres geogràfics. Han d'incloure, entre altres, els números de telèfons mòbils, els de trucada gratuïta i els de tarifació addicional.»

Cinquanta-sis. L'apartat 24 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«24. Recursos associats: les infraestructures físiques, els sistemes, dispositius, els serveis associats o altres recursos o elements associats amb una xarxa de comunicacions electròniques o amb un servei de comunicacions electròniques que permetin la prestació de serveis a través de l'esmentada xarxa o servei o tinguin potencial per fer-ho, o hi donin suport. Han d'incloure, entre altres, edificis o entrades d'edificis, el cablejat d'edificis, antenes, torres i altres construccions de suport, conductes, pals, boques d'accés i distribuïdors.»

Cinquanta-set. L'apartat 25 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«25. Xarxa de comunicacions electròniques: els sistemes de transmissió i, quan sigui procedent, els equips de commutació o encaminament i altres recursos, inclosos els elements que no són actius que permetin el transport de senyals mitjançant cables, ones hertzianes, mitjans òptics o altres mitjans electromagnètics, amb inclusió de les xarxes de satèl·lits, xarxes terrestres fixes (de commutació de circuits i de paquets, inclosa Internet) i mòbils, sistemes de línia elèctrica, en la mesura que s'utilitzin per a la transmissió de senyals, xarxes utilitzades per a la radiodifusió sonora i televisiva i xarxes de televisió per cable, amb independència del tipus d'informació transportada.»

Cinquanta-vuit. L'apartat 26 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«26. Xarxa pública de comunicacions: una xarxa de comunicacions electròniques que s'utilitza, en la seva totalitat o principalment, per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques disponibles per al públic i que suporta la transferència de senyals entre punts de terminació de la xarxa.»

Cinquanta-nou. L'apartat 27 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«27. Serveis associats: els serveis associats amb una xarxa de comunicacions electròniques o amb un servei de comunicacions electròniques que permetin o recolzin el subministrament de serveis a través de l'esmentada xarxa o servei o tinguin potencial per fer-ho i inclouen, entre altres, la traducció de números o sistemes amb una funcionalitat equivalent, els sistemes d'accés condicional i les guies electròniques de programes, així com altres serveis com ara el servei d'identitat, localització i presència.»

Seixanta. L'apartat 30 de l'annex II queda redactat de la manera següent:

«30. Servei telefònic disponible al públic: el servei disponible al públic per efectuar i rebre, directament o indirectament, trucades nacionals o nacionals i internacionals a través d'un o més números d'un pla nacional o internacional de numeració telefònica.»

Seixanta-u. S'afegeix un nou apartat 37 a l'annex II amb la següent redacció:

«37. Dades de localització: qualsevol dada tractada en una xarxa de comunicacions electròniques o per un servei de comunicacions electròniques que indiqui la posició geogràfica de l'equip terminal d'un usuari d'un servei de comunicacions electròniques disponible per al públic.»

Article 4. *Modificació de la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic.*

Es modifica la Llei 34/2002, d'11 de juliol, de serveis de la societat de la informació i de comerç electrònic, en els termes següents:

U. S'afegeix un nou apartat 4 a l'article 20 amb la redacció següent:

«4. En tot cas, queda prohibit l'enviament de comunicacions comercials en les quals es dissimuli o s'oculti la identitat del remitent per compte de qui s'efectua la comunicació o que contravinguin el que disposa aquest article, així com les comunicacions en les quals s'inciti els destinataris a visitar pàgines d'Internet que contravinguin el que disposa aquest article.»

Dos. S'afegeix un nou paràgraf a l'apartat 2 de l'article 21 amb la següent redacció:

«Quan les comunicacions hagin estat trameses per correu electrònic, aquest mitjà ha de consistir necessàriament en la inclusió d'una adreça electrònica vàlida on es pugui exercir aquest dret, i queda prohibit l'enviament de comunicacions que no incloguin l'esmentada adreça.»

Tres. Es modifica l'article 22, que queda redactat de la manera següent:

«Article 22. *Drets dels destinataris de serveis.*

1. El destinatari pot revocar en qualsevol moment el consentiment prestat a la recepció de comunicacions comercials amb la simple notificació de la seva voluntat al remitent.

A aquest efecte, els prestadors de serveis han d'habilitar procediments senzills i gratuïts perquè els destinataris de serveis puguin revocar el consentiment que hagin prestat. Quan les comunicacions hagin estat trameses per correu electrònic, aquest mitjà ha de consistir necessàriament en la inclusió d'una adreça electrònica vàlida on es pugui exercir aquest dret i queda prohibit l'enviament de comunicacions que no incloguin l'esmentada adreça.

Així mateix, han de facilitar informació accessible per mitjans electrònics sobre els esmentats procediments.

2. Els prestadors de serveis poden utilitzar dispositius d'emmagatzematge i recuperació de dades en equips terminals dels destinataris, a condició que aquests hagin donat el seu consentiment després que se'ls hagi facilitat informació clara i completa sobre la seva utilització, en particular, sobre els fins del tractament de les dades, d'acord amb el que disposa la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal.

Quan sigui tècnicament possible i eficaç, el consentiment del destinatari per acceptar el tractament de les dades es pot facilitar mitjançant l'ús dels paràmetres adequats del navegador o d'altres aplicacions, sempre que aquell hagi de procedir a la seva configuració durant la seva instal·lació o actualització mitjançant una acció expressa a aquest efecte.

Això no ha d'impedir el possible emmagatzematge o accés d'índole tècnica al sol fi d'efectuar la transmissió d'una comunicació per una xarxa de comunicacions electròniques o, en la mesura que sigui estrictament necessari, per a la prestació d'un servei de la societat de la informació expressament sol·licitat pel destinatari.»

Quatre. El paràgraf a) de l'article 31 queda redactat de la manera següent:

«a) Les persones físiques o jurídiques titulars d'un dret o interès legítim, incloses les que es puguin veure perjudicades per infraccions de les disposicions que contenen els articles 21 i 22, entre aquestes, els proveïdors de serveis de comunicacions electròniques que vulguin protegir els seus interessos comercials legítims o els interessos dels seus clients.»

TÍTOL III

Mesures dirigides a corregir les desviacions per desajustos entre els costos i ingressos en els sectors elèctric i gasista

Article 5. *Modificació de la retribució de l'activitat de distribució d'energia elèctrica.*

1. S'estableix com a criteris per a la retribució de l'activitat de distribució, amb efectes sobre la retribució a percebre des de l'1 de gener de 2012, els següents:

a) S'ha de retribuir en concepte d'inversió els actius en servei no amortitzats prenent com a base per a la seva retribució financera el seu valor net.

b) La meritació de la retribució generat per instal·lacions de distribució posades en servei l'any n s'ha d'iniciar des de l'1 de gener de l'any n+2.

2. En aplicació del que recull l'apartat anterior, es modifica la retribució corresponent a l'any 2012 per a les empreses distribuïdores amb més de 100.000 clients, així com a FEVASA i SOLANAR, deduïts els altres ingressos derivats dels drets de connexió de servei, enllaços, verificació i lloguer d'aparells de mesura, que figura amb caràcter de provisional a l'Ordre IET/3586/2011, de 30 de desembre, per la qual s'estableixen els

peatges d'accés a partir de l'1 de gener de 2012 i les tarifes i primes de les instal·lacions del règim especial, que passa a ser 4.606.000 milers d'euros d'acord amb el que recull la següent taula:

Empresa o grup empresarial	Milers d'euros
Iberdrola Distribución Eléctrica, SAU	1.568.992
Unión Fenosa Distribución, SA.	742.744
Hidrocantábrico Distribución Eléctrica, SA.	147.897
E.ON Distribución, SL.	142.883
Endesa (peninsular)	1.704.211
Endesa (extrapeninsular)	297.925
FEVASA	1.029
SOLANAR	318
Total	4.606.000

3. Es revisen els costos reconeguts per a 2012 destinats a la retribució de la gestió comercial realitzada per les empreses distribuïdores amb més de 100.000 clients, així com per FEVASA i SOLANAR, que pugen el 2012 a 56.648 milers d'euros, desglossats per empreses distribuïdores segons estableix el quadre adjunt:

Empresa o grup empresarial	Milers d'euros
Iberdrola Distribución Eléctrica, SAU	22.202
Unión Fenosa Distribución, SA.	7.680
Hidrocantábrico Distribución Eléctrica, SA.	1.443
E.ON Distribución, SL.	1.243
Endesa (peninsular)	20.475
Endesa (extrapeninsular)	3.595
FEVASA	8
SOLANAR	2
Total	56.648

4. Es modifica la retribució corresponent a empreses distribuïdores amb menys de 100.000 clients, que figura amb caràcter de provisional a l'Ordre IET/3586/2011, de 30 de desembre, i passa a ser per a l'any 2012 la quantitat de 340.811,777 milers d'euros, segons el desglossament que figura a l'annex I.

5. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'elevat al Govern per a la seva aprovació una proposta de reial decret que vinculi la retribució per inversió percebuda per les empreses distribuïdores d'energia elèctrica als actius en servei no amortitzats.

Article 6. *Retribució de l'activitat de transport d'energia elèctrica.*

1. Amb efectes en la retribució a percebre des de l'1 de gener de l'any 2012, la meritació i el cobrament de la retribució generada per instal·lacions de transport posades en servei l'any n s'ha d'iniciar des de l'1 de gener de l'any n+2.

2. En aplicació del que disposa l'apartat 1, es modifica la retribució corresponent a l'any 2012 per a l'activitat de transport a percebre per les empreses que figuren a l'Ordre IET/3586/2011, de 30 de desembre, per la qual s'estableixen els peatges d'accés a partir

de l'1 de gener de 2012 i les tarifes i primes de les instal·lacions del règim especial, d'acord amb el que recull la següent taula:

Retribució transport	Milers d'euros
Red Eléctrica de España, SA	1.339.044
Unión Fenosa Distribución, SA.	40.094
Total peninsular.	1.379.138
Red Eléctrica de España, SA (extrapeninsular)	146.314
Total extrapeninsular.	146.314
Total	1.525.452

3. El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha d'elevat al Govern per a la seva aprovació una proposta de Reial decret que vinculi la retribució per inversió de les instal·lacions de transport als actius en servei no amortitzats.

Article 7. *Establiment de mesures en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars.*

1. S'estableixen com a criteris per a la retribució de les instal·lacions de generació de règim ordinari en els sistemes insulars i extrapeninsulars, a més dels que preveu la normativa vigent, els següents:

a) La retribució per combustible ha de tenir en compte l'eficiència en la gestió d'adquisició d'aquests, reconeixent uns costos de logística raonables que considerin les particularitats dels sistemes insulars i extrapeninsulars i en funció del combustible realment consumit.

b) La retribució per garantia de potència ha de tenir en compte la disponibilitat real de cada central.

c) La retribució per amortització de la inversió de cada grup ha de tenir en compte conceptes susceptibles de ser amortitzables.

d) La retribució fixa de les centrals amortitzades ha de buscar la seva efectiva renovació, per la qual cosa l'esmentada retribució s'ha de calcular de manera individualitzada per a cada central segons el procediment que s'estableixi.

e) En la determinació dels costos variables de producció per al despatx de generació s'ha de tenir en compte les previsions de costos o ingressos per drets d'emissió.

2. S'habilita el Govern a modificar mitjançant un reial decret el que disposa l'apartat 1 d'aquest article.

3. En el termini de dos mesos des de l'aprovació d'aquest Reial decret llei el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme ha de proposar una revisió del model retributiu de costos fixos i variables de les centrals de generació en els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars que ha de tenir en compte els nous criteris que estableix el punt 1.

Aquesta revisió ha de preveure almenys els següents conceptes:

a) Revisió dels paràmetres tècnics i econòmics.

b) Revisió del càlcul del preu del combustible.

c) Revisió de la retribució per garantia de potència.

d) Establiment de la manera d'actualització dels diferents paràmetres econòmics.

e) Revisió de la taxa de retribució.

f) Establiment de la periodicitat de les revisions de paràmetres.

4. Amb caràcter transitori i fins que no s'aprovi l'ordre que estableixi els costos variables de les centrals resultants de l'aplicació de les revisions indicades a l'apartat primer d'aquest article, són aplicables en el despatx de generació els paràmetres aprovats mitjançant la Resolució de 7 de març de 2011, de la Direcció General de Política

Energètica i Mines, per la qual s'actualitzen els paràmetres dels diferents components del cost variable de generació de les instal·lacions de generació en règim ordinari dels sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars per a l'any 2011.

Article 8. *Comissió Nacional d'Energia.*

El saldo a 31 de desembre de 2011 dels resultats d'exercicis anteriors de la partida de fons propis del balanç de la Comissió Nacional d'Energia té la consideració d'ingressos liquidables dels sistemes elèctric i gasista als efectes del que disposa el Reial decret 2017/1997, de 26 de desembre, pel qual s'organitza i es regula el procediment de liquidació dels costos de transport, distribució i comercialització a tarifa, dels costos permanents del sistema i dels costos de diversificació i seguretat de proveïment, i l'Ordre ECO/2692/2002, de 28 d'octubre, per la qual es regulen els procediments de liquidació de la retribució de les activitats regulades del sector de gas natural i de les quotes amb destins específics i s'estableix el sistema d'informació que han de presentar les empreses. La Comissió ha d'habilitar els mecanismes necessaris per procedir a reintegrar les quantitats corresponents a aquests fons abans del 31 de desembre de 2012, tenint en compte la naturalesa dels actius en què s'hagin invertit els esmentats romanents.

Aquesta quantia s'ha de descomptar de la partida de fons propis del balanç i dels comptes anuals de la Comissió Nacional de l'Energia en els exercicis corresponents.

El repartiment entre la quantia destinada al sistema elèctric i al sector gasista s'ha de fer proporcionalment a la facturació total derivada de l'aplicació dels peatges d'accés a què es refereix l'article 18 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i la facturació total derivada de l'aplicació de peatges i cànons a què es refereix l'article 92 de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.

Article 9. *Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia.*

El saldo a 31 de desembre de 2011 de la partida d'«Efectiu i altres actius líquids equivalents» dels comptes anuals de l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia té la consideració d'ingressos liquidables dels sistemes elèctric i gasista als efectes del que disposen el Reial decret 2017/1997, de 26 de desembre, pel qual s'organitza i es regula el procediment de liquidació dels costos de transport, distribució i comercialització a tarifa, dels costos permanents del sistema i dels costos de diversificació i seguretat de proveïment, i l'Ordre ECO/2692/2002, de 28 d'octubre, per la qual es regulen els procediments de liquidació de la retribució de les activitats regulades del sector de gas natural i de les quotes amb destins específics i s'estableix el sistema d'informació que han de presentar les empreses. L'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia ha d'habilitar els mecanismes necessaris per procedir a reintegrar les quantitats corresponents a aquests fons abans del 31 de desembre de 2012, tenint en compte la naturalesa dels actius en què s'hagin invertit els esmentats romanents, en el compte en règim de dipòsit que la Comissió Nacional d'Energia designi a l'efecte.

Aquesta quantia s'ha de descomptar de la partida «Efectiu i altres actius líquids equivalents» corresponent als comptes anuals de l'esmentat organisme en els exercicis corresponents.

El repartiment entre la quantia destinada al sistema elèctric i al sector gasista s'ha de fer proporcionalment a la facturació total derivada de l'aplicació dels peatges d'accés a què es refereix l'article 18 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, i la facturació total derivada de l'aplicació de peatges i cànons a què es refereix l'article 92 de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.

Article 10. *Planificació de la xarxa de transport d'energia elèctrica.*

1. L'operador del sistema ha de remetre al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme abans del 30 de juny de 2012 una proposta de planificació de la xarxa de transport prenent com a base l'escenari macroeconòmic actual i previst més probable i l'evolució

prevista de la demanda i la generació tant en règim ordinari com en règim especial. La proposta tramesa ha de tenir entre els seus objectius la minimització dels costos de l'activitat de transport i del conjunt del sistema elèctric.

2. Fins a l'aprovació per part del Consell de Ministres d'una nova planificació de la xarxa de transport d'energia elèctrica queda suspès l'atorgament de noves autoritzacions administratives per a instal·lacions de transport que siguin de la competència de l'Administració General de l'Estat.

3. La Direcció General de Política Energètica i Mines no pot emetre l'informe a què fa referència l'article 36.3 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, en sentit favorable fins a l'aprovació per part del Consell de Ministres de la nova planificació de la xarxa de transport d'energia elèctrica.

4. El que disposen els apartats 2 i 3 no és aplicable a les instal·lacions necessàries per a les interconnexions internacionals.

5. Amb caràcter excepcional i mitjançant acord del Consell de Ministres es pot habilitar la Direcció General de Política Energètica i Mines per a l'emissió de l'autorització administrativa de les instal·lacions de la seva competència o per a l'emissió d'informes favorables en el cas d'instal·lacions de transport autoritzades per les comunitats autònomes. El caràcter excepcional està justificat si la no-construcció de la instal·lació suposa un risc imminent en la seguretat del subministrament o un impacte econòmic negatiu en el sistema elèctric, així com si la seva construcció és estratègica per al conjunt de l'Estat.

Article 11. *Aplicació del mecanisme de restriccions per garantia de subministrament.*

Amb caràcter excepcional per a l'any 2012, el volum màxim previst per a l'esmentat any en la Resolució de 30 de desembre de 2011, de la Secretaria d'Estat d'Energia, per la qual es fixen les quantitats de carbó, el volum màxim de producció i els preus de retribució de l'energia per a l'any 2012 a aplicar en el procés de resolució de restriccions per garantia de subministrament, regulat en el Reial decret 134/2010, de 12 de febrer, pel qual s'estableix el procediment de resolució de restriccions per garantia de subministrament i es modifica el Reial decret 2019/1997, de 26 de desembre, pel qual s'organitza i es regula el mercat de producció d'energia elèctrica, s'ha de reduir en un 10 per cent.

Article 12. *Pagaments per capacitat.*

1. Amb caràcter excepcional per a l'any 2012, es redueix a 23.400 €/MW/any la quantia corresponent a l'incentiu a la inversió en capacitat a llarg termini per a les instal·lacions de generació a les quals és aplicable la retribució de l'esmentat incentiu d'acord amb el que estableix l'annex III de l'Ordre ITC/2794/2007, de 27 setembre, per la qual es revisen les tarifes elèctriques a partir de l'1 d'octubre de 2007.

2. Així mateix, es redueix amb caràcter excepcional per a l'any 2012 a 7.875 €/MW/any la quantia de l'incentiu a la inversió mediambiental al qual fa referència la disposició addicional segona de l'Ordre ITC/3860/2007, de 28 de desembre, per la qual es revisen les tarifes elèctriques a partir de l'1 de gener de 2008.

3. El que disposa aquest article és aplicable a les instal·lacions de generació que estiguessin rebent les retribucions associades als serveis esmentats en els apartats 1 i 2 a l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei.

Article 13. *Retribució del servei d'interruptibilitat.*

1. S'habilita el ministre d'Indústria, Energia i Turisme, amb l'informe previ de l'operador del sistema, a establir la quantia màxima anual que han de percebre els proveïdors que prestin el servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat, així com a dictar les disposicions que permetin desenvolupar els mecanismes necessaris per no superar l'esmentada quantia.

2. Per a l'any 2012, la retribució total del servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat, calculada com a suma de la retribució que tindrà dret a percebre individualment cada un dels proveïdors que prestin de manera efectiva el servei en aquest període, en aplicació de la fórmula definida a l'article 6 de l'Ordre ITC/2370/2007, de 26 de juliol, per la qual es regula el servei de gestió de la demanda d'interruptibilitat per als consumidors que adquireixen la seva energia al mercat de producció, puja a un màxim de 505 milions d'euros.

3. Als efectes del que disposa l'apartat anterior, la retribució que té dret a percebre cada proveïdor per l'efectiva prestació del servei ha de ser la quantitat que resulti d'aplicar per a aquest període l'esmentada fórmula definida a l'article 6 de l'Ordre ITC/2370/2007, de 26 de juliol, disminuïda proporcionalment al percentatge que suposi la seva retribució individual així calculada sobre la retribució total del conjunt de proveïdors del servei durant l'any 2012.

L'operador del sistema ha de recalculer les quanties corresponents als mesos de l'any 2012 que hagin estat comunicades a la Comissió Nacional d'Energia fins a l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei conforme al que disposa l'article 15 de l'Ordre ITC/2370/2007, de 26 de juliol, tant de la retribució provisional del servei d'interruptibilitat com de les penalitzacions que si s'escau s'hagin aplicat, i ha de posar en coneixement d'aquesta Comissió les noves quanties obtingudes seguint el procediment i els terminis que preveu l'esmentat article 15.

En cas que l'operador del sistema hagi procedit a liquidar provisionalment a l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei, conforme al que estableix l'article 16 de l'Ordre ITC/2370/2007, de 26 de juliol, la retribució corresponent a algun dels mesos de l'any 2012, la regularització de la liquidació als efectes de donar compliment al que disposa aquest article s'ha d'efectuar en la següent liquidació provisional que es faci.

Article 14. *Retribució d'emmagatzematges subterranis bàsics de gas natural.*

1. En el cas dels emmagatzematges subterranis, la retribució per costos d'inversió s'ha de meritjar des de l'endemà de posada en servei comercial de la instal·lació que es tracti. Amb caràcter general, la retribució meritjada en cada any «n» s'ha d'abonar al llarg de l'any «n+1», de conformitat amb el que estableix l'Ordre ECO/2692/2002, de 28 d'octubre, per la qual es regulen els procediments de liquidació de la retribució de les activitats regulades del sector de gas natural i de les quotes amb destins específics i s'estableix el sistema d'informació que han de presentar les empreses.

Així mateix, en un mateix any natural no s'han d'abonar retribucions meritjades en més d'un any natural. En cas que la inclusió definitiva en el règim retributiu a què fa referència l'article 6.1 de l'Ordre ITC/3995/2006, de 29 de desembre, per la qual s'estableix la retribució dels emmagatzematges subterranis de gas natural inclosos a la xarxa bàsica, no es realitzi dins del mateix any natural de la seva posada en servei, l'any «j» en què es realitzi l'esmentada inclusió definitiva en el règim retributiu s'ha d'abonar la retribució meritjada l'any de la posada en marxa de la instal·lació, l'any «j+1» s'ha d'abonar la retribució meritjada l'any següent de la posada en marxa i així successivament.

Aquest mateix sistema s'ha d'aplicar als costos d'operació i manteniment, que també ha de meritjar des de l'endemà de posada en servei comercial de la instal·lació que es tracti.

Per a l'any de posada en servei, aquests costos s'han de calcular prorratejant el nombre de mesos complets durant els quals l'element d'immobilitzat «i» hagi estat en servei.

2. Sense perjudici dels imports meritjats i sol·licitats de conformitat amb les seves disposicions reglamentàries específiques a la data d'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei, se suspèn el reconeixement d'imports addicionals en concepte de retribució provisional a favor dels titulars d'emmagatzematges subterranis de gas natural que tinguin establerts tals esquemes.

3. Sense perjudici del que disposa l'article 3.5 de l'Ordre ITC/3995/2006, de 29 de desembre, tots els contractes destinats a la realització de treballs d'operació i manteniment

que no siguin assumits directament pel concessionari han de ser notificats a la Secretaria d'Estat d'Energia, que pot rebutjar-los o condicionar-los. En qualsevol cas, tots ells s'han d'adjudicar d'acord amb els principis de concurrència, transparència i mínim cost, llevat en els casos en què es justifiqui la seva impossibilitat.

4. Les direccions de les àrees, o si s'escau, les dependències de les àrees d'Indústria i Energia han d'estendre la corresponent acta de posada en servei definitiva en el termini màxim d'un mes des que el titular acrediti que la instal·lació ha funcionat almenys 48 hores seguides en l'entorn dels paràmetres nominals, tant en mode injecció com en mode extracció.

No obstant això, aquelles poden estendre una acta de posada en servei provisional per al conjunt de l'emmagatzematge una vegada es verifiquin les condicions establertes en les seves respectives autoritzacions administratives amb caràcter general per a la posada en marxa i es pot començar la injecció del gas de coixí. A partir de l'endemà del dia de l'eficàcia de l'esmentada acta provisional i amb la sol·licitud prèvia dels promotors, es pot abonar a compte la retribució definitiva. Aquesta retribució definitiva s'ha d'aprovar en els termes, terminis i condicions establerts en la legislació vigent, i té consideració de transitòria fins a l'emissió de l'acta de posada en servei definitiva, de forma que els imports abonats no s'han de considerar fermes fins a l'emissió de l'acta esmentada.

Des de la sol·licitud de l'esmentada retribució transitòria i fins a l'emissió de l'acta de posada en servei definitiva, els titulars han de constituir garanties a favor de la Direcció General de Política Energètica i Mines per un import del 10 per cent de la retribució abonada per respondre del compliment dels paràmetres nominals de funcionament. Aquesta garantia s'ha de constituir progressivament de tal forma que no més tard del 31 de gener de l'any «n» es constitueixi per l'import realment abonat en l'any natural «n-1» i s'ha de formalitzar d'acord en els termes que preveu l'article 3 del Reglament de la Caixa General de Dipòsits aprovat pel Reial decret 161/1997, de 7 de febrer.

Disposició addicional primera. *Atenció als consumidors vulnerables d'energia elèctrica.*

En el termini de tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei, les empreses comercialitzadores han de posar a disposició dels consumidors el servei d'atenció telefònica i el número de telèfon a què fa referència la disposició transitòria vintena de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.

Disposició addicional segona. *Obligació dels comercialitzadors en relació amb el servei d'atenció a les reclamacions.*

Les empreses comercialitzadores han de realitzar les adaptacions necessàries per donar compliment al que disposa l'article 81.2.n) de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, abans que transcorrin tres mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei.

Disposició addicional tercera. *Validesa i eficàcia de les habilitacions existents.*

Sense perjudici del que estableix la disposició transitòria única, totes les habilitacions i títols habilitadors existents el 31 de desembre de 2009 atorgades a l'empara del règim jurídic instaurat per la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, i la seva normativa de desplegament, han de seguir sent vàlids i eficaços, si bé el règim jurídic aplicable a aquests ha de ser el que resulti de les normes introduïdes en aquest Reial decret llei.

Disposició addicional quarta. *Facturació de consums d'energia elèctrica.*

S'habilita el ministre d'Indústria, Energia i Turisme perquè adopti les disposicions necessàries perquè les quantitats corresponents a refacturacions complementàries que s'hagin de realitzar als consumidors d'energia elèctrica en compliment de resolucions

judicials, sempre que el saldo als efectes de pagament sigui a abonar pel consumidor, puguin ser fraccionades en tantes factures com es determini que s'han d'emetre abans del 31 de desembre de 2012.

Disposició addicional cinquena. *Limitacions al sobrecost per canvi de combustible en els sistemes insulars i extrapeninsulars.*

S'habilita el ministre d'Indústria, Energia i Turisme a establir limitacions al sobrecost que pot ser assumit amb càrrec als peatges d'accés derivat dels canvis de combustible que no es justifiquin per raons tècniques, en les centrals de generació dels sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars.

Disposició transitòria primera. *Establiment de peatges d'accés a les xarxes d'energia elèctrica i al sistema gasista.*

1. Fins que la Comissió Nacional d'Energia estableixi la metodologia per al càlcul de la part dels peatges d'accés a les xarxes d'electricitat corresponents als costos de transport i distribució d'energia elèctrica, d'acord amb el que disposa la disposició addicional onzena.tercer.1.dinovenena de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, l'aprovació dels peatges d'accés s'ha de fer d'acord amb el que disposa l'article 17 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.

2. Fins que la Comissió Nacional d'Energia estableixi la metodologia per al càlcul dels peatges i cànon dels serveis bàsics d'accés a les instal·lacions gasistes, d'acord amb el que disposa la disposició addicional onzena.tercer.1.dinovenena.iv de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, són aplicables els criteris recollits en l'esmentada Llei així com el que disposa el Reial decret 949/2002, de 3 d'agost, pel qual es regula l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i s'estableix un sistema econòmic integrat del sector de gas natural, i les ordres de desplegament.

Disposició transitòria segona. *Instal·lacions pertanyents a la xarxa troncal de gasoductes.*

1. En el termini màxim de dos mesos des de l'entrada en vigor d'aquest Reial decret llei, per ordre del ministre d'Indústria, Energia i Turisme s'han de determinar les instal·lacions de la Xarxa Bàsica de Gas Natural que tinguin la consideració d'instal·lacions pertanyents a la xarxa troncal de gas natural.

Així mateix, el ministre d'Indústria, Energia i Turisme ha de determinar les instal·lacions que, com a conseqüència del desenvolupament de la xarxa bàsica, passin a formar part de la xarxa troncal.

2. Les empreses propietàries d'alguna instal·lació de la xarxa troncal de gas natural han de sol·licitar a la Comissió Nacional d'Energia, abans que transcorrin dos mesos des que es dicti l'ordre ministerial referida en el paràgraf primer de l'apartat anterior, la corresponent certificació de separació d'activitats, o han de presentar davant d'aquesta contracte previ de cessió de la gestió de les esmentades instal·lacions amb alguna de les empreses sol·licitants de certificació com a gestor de xarxa independent.

Disposició transitòria tercera. *Suspensió de la tramitació dels procediments relatius a noves plantes de regasificació en territori peninsular.*

1. Queda suspesa la tramitació de tots els procediments d'adjudicació i atorgament de noves plantes de regasificació en territori peninsular, incloent-hi l'autorització administrativa, l'autorització del projecte d'execució o l'acta de posada en servei d'aquest tipus d'instal·lacions.

2. No obstant això, les plantes de regasificació en territori peninsular que tinguin aprovat el projecte d'execució poden continuar la construcció de la infraestructura i sol·licitar després l'atorgament de l'acta de posada en servei, als únics efectes indicats en el paràgraf següent.

Tant en el supòsit previst en el paràgraf anterior, com per a les plantes de regasificació en territori peninsular que, a l'entrada en vigor d'aquest Decret Llei, tinguin sol·licitat i hagin vist suspès en la seva virtut l'atorgament de l'acta de posada en servei, els seus titulars tenen dret, una vegada que hagi transcorregut el termini d'un mes des de la presentació de la corresponent sol·licitud d'acta de posada en servei en les condicions establertes per l'article 85 del Reial decret 1434/2002, de 27 de desembre, pel qual es regulen les activitats de transport, distribució, comercialització, subministrament i procediments d'autorització d'instal·lacions de gas natural, al cobrament d'una retribució transitòria. L'esmentada retribució transitòria ha de ser igual a la retribució financera de l'immobilitzat i s'ha de calcular cada any «n» aplicant la taxa de retribució en vigor per a l'esmentat tipus d'instal·lació (TRi) al valor net de la inversió. Així mateix, i amb l'objecte que la instal·lació estigui preparada per iniciar la seva posada en servei quan així es determini, el ministre d'Indústria, Energia i Turisme ha de determinar la retribució per costos d'operació i manteniment a percebre.

El Govern pot restablir per reglament la tramitació d'aquestes instal·lacions.

3. Aquesta disposició no és aplicable a l'ampliació de plantes de regasificació que ja estiguin en funcionament.

Disposició transitòria quarta. *Suspensió de l'autorització administrativa de nous gasoductes de transport i estacions de regulació i mesura.*

1. Fins a l'aprovació per acord del Consell de Ministres d'una nova planificació de la xarxa de transport de gas natural, queda suspesa la tramitació de gasoductes de transport i estacions de regulació i mesura, pendents d'obtenir o sol·licitar l'autorització administrativa, inclosos en el document de Planificació dels sectors d'electricitat i gas 2008-2016, aprovat per un acord del Consell de Ministres el 30 de maig de 2008 i modificat per l'Ordre ITC/2906/2010, de 8 de novembre, per la qual s'aprova el programa anual d'instal·lacions i actuacions de caràcter excepcional de les xarxes de transport d'energia elèctrica i gas natural, que no es considerin compromisos internacionals o econòmicament rendibles per al sistema per l'increment de la demanda associada.

Mitjançant un acord del Consell de Ministres es pot restablir la tramitació individualitzada i amb caràcter excepcional d'aquestes instal·lacions. El caràcter excepcional està justificat si la no-construcció de la instal·lació en el termini de 3 anys suposa un risc imminent en la seguretat del subministrament o un impacte econòmic negatiu en el sistema gasista, així com si la seva construcció resulta estratègica per al conjunt de l'Estat.

2. El que disposa l'apartat primer d'aquesta disposició no és aplicable als gasoductes dedicats al subministrament de la seva zona d'influència. En aquest cas, amb l'objecte de justificar la rendibilitat econòmica de les infraestructures, juntament amb la sol·licitud de l'autorització de la instal·lació, els promotors han de presentar a la Direcció General de Política Energètica i Mines i a l'autoritat competent per autoritzar la instal·lació un compromís dels potencials consumidors i, si s'escau, dels corresponents distribuïdors, on s'acrediti convenientment per a cada consumidor rellevant (més gran d'1 GWh/any) la quantitat estimada de gas natural a consumir anualment durant els pròxims 6 anys, la data prevista d'inici del consum de gas de cada consumidor i la pressió de subministrament. A partir d'aquesta informació, l'autoritat competent per autoritzar l'esmentada instal·lació ha d'analitzar la viabilitat econòmica de la inversió a realitzar en el projecte. Si no s'arriba als ingressos per peatges necessaris, no quedaria suficientment justificada la necessitat per construir l'esmentada infraestructura i l'autorització es denegarà. En cas que, una vegada posada en servei la infraestructura, no s'arribi als nivells de consum necessaris que van justificar-ne la construcció, la retribució del transportista es veurà minorada de forma que el sistema gasista no pateixi cap desajust derivat de la construcció de l'esmentada infraestructura. El ministre d'Indústria, Energia i Turisme ha d'establir la forma en què la retribució de les esmentades instal·lacions es veu minorada.

3. Als efectes del que estableix l'apartat primer d'aquesta disposició queden excloses les següents infraestructures vinculades a compromisos internacionals prèviament adquirits:

- a) Gasoducte Zarza de Tajo-Yela. Infraestructura associada a la connexió internacional de Larrau.
- b) Estació de Compressió d'Euskadour. Infraestructura associada a la connexió internacional d'Irun/Biriattou.

Disposició transitòria cinquena. *Finançament de l'operador del sistema.*

Fins al desenvolupament de la metodologia que preveu l'apartat 10 de l'article 16 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, el finançament de l'operador del sistema s'ha d'establir mitjançant una ordre del ministre d'Indústria, Energia i Turisme.

Disposició transitòria sisena. *Pròrroga de la vigència de les resolucions de la Direcció General de Política Energètica i Mines per les quals s'estableixen les tarifes d'últim recurs d'energia elèctrica i la tarifa d'últim recurs de gas natural a aplicar en el primer trimestre de 2012.*

1. Amb caràcter excepcional, es prorroga la vigència dels preus de la tarifa d'últim recurs que conté la Resolució de 30 de desembre de 2011, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual s'estableix el cost de producció d'energia elèctrica i les tarifes d'últim recurs a aplicar en el període comprès entre el 23 i el 31 de desembre de 2011, i en el primer trimestre de 2012, objecte de correcció d'errors per la Resolució de 2 de febrer de 2012 de la Direcció General de Política Energètica i Mines.

No obstant això, els preus de la tarifa d'últim recurs de l'esmentada Resolució s'han de revisar per incorporar, de manera additiva segons el que preveu l'article 18 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, les actualitzacions que es facin dels preus dels peatges d'accés a les xarxes de transport i distribució. L'esmentada revisió tindrà efectes des de l'1 d'abril de 2012 i, si s'escau, ha de donar lloc a les corresponents refacturacions complementàries, segons el que disposa la disposició addicional quarta d'aquest Reial decret llei.

2. Amb caràcter excepcional, es prorroga la tarifa d'últim recurs de gas natural aprovada per la Resolució de 30 de desembre de 2011, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual es publica la tarifa d'últim recurs de gas natural.

No obstant això, la tarifa d'últim recurs s'ha de revisar per incorporar les actualitzacions que es realitzin dels termes fixos i variables dels peatges i cànons d'accés al sistema. Així mateix, el terme variable s'ha d'actualitzar amb el cost de la primera matèria, Cn, d'acord amb el valor obtingut de l'aplicació de la fórmula de l'article 8 de l'Ordre ITC/1660/2009, de 22 de juny, per la qual s'estableix la metodologia de càlcul de la tarifa d'últim recurs de gas natural. Amb caràcter excepcional i sense perjudici del que disposa l'article 10 de l'Ordre ITC/1660/2009, de 22 de juny, l'esmentada revisió tindrà efectes des de la data indicada en la Resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines que estableixi la nova tarifa.

Disposició transitòria setena. *Restriccions als principis de neutralitat tecnològica i de serveis en els títols habilitadors per a l'ús de l'espectre radioelèctric per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques.*

1. Les condicions establertes en els títols habilitadors per a l'ús de l'espectre radioelèctric per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques atorgats amb anterioritat al 25 de maig de 2011 i que impliquin restriccions als principis de neutralitat tecnològica i de serveis en els termes que estableixen els apartats 6 a 8 de l'article 43 de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, han de seguir sent vàlides fins al 25 de maig de 2016.

2. No obstant això, els titulars de títols habilitadors per a l'ús de l'espectre radioelèctric per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques el període de vigència dels quals s'estengui més enllà del 25 de maig de 2016 poden sol·licitar a la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació abans del 25 de maig de 2016 una avaluació de les restriccions als principis de neutralitat tecnològica i de serveis en els termes que estableixen els apartats 6 a 9 de l'article 43 de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, que tinguin imposades en els seus títols habilitadors.

Abans de dictar resolució, la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació ha de notificar al titular del títol habilitador la seva nova avaluació de les restriccions, indicant l'abast del seu títol arran d'aquesta i li ha de concedir un termini de 15 dies per retirar la seva sol·licitud.

Si el titular del títol desistís de la seva sol·licitud, les restriccions als principis de neutralitat tecnològica i de serveis establertes en el títol habilitador romandrien sense modificar fins al 25 de maig de 2016, llevat que el títol s'extingeixi amb anterioritat.

3. A partir del 25 de maig de 2016, els principis de neutralitat tecnològica i de serveis s'han d'aplicar a tots els títols habilitadors per a l'ús de l'espectre per a la prestació de serveis de comunicacions electròniques atorgats amb anterioritat al 25 de maig de 2011, sense perjudici de les restriccions que es puguin establir en els termes establerts en els apartats 6 a 8 de l'article 43 de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions.

4. En l'aplicació d'aquesta disposició, s'han de prendre les mesures apropiades per fomentar la competència lleial.

5. Les mesures que s'adoptin en execució d'aquesta disposició no tenen en cap cas la consideració d'atorgament d'un nou títol habilitador.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa aquest Reial decret llei, i en particular:

a) Els paràgrafs e) i i) de l'article 49.2 de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.

b) La disposició addicional tercera de la Llei 17/2007, de 4 de juliol, per la qual es modifica la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric, per adaptar-la al que disposa la Directiva 2003/54/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 26 de juny de 2003, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat.

c) La disposició addicional primera de la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual.

d) L'últim paràgraf de l'apartat 1 (taxa general d'operadors) de l'annex I de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions.

Disposició final primera. *Incorporació de dret comunitari.*

1. Mitjançant l'article 1 d'aquest Reial decret llei s'incorpora parcialment al dret espanyol la Directiva 2009/72/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, sobre normes comunes per al mercat interior de l'electricitat i per la qual es deroga la Directiva 2003/54/CE i la Directiva 2009/28/CE del Parlament Europeu i del Consell, de 23 d'abril de 2009, relativa al foment de l'ús d'energia procedent de fonts renovables i per la qual es modifiquen i es deroguen les directives 2001/77/CE i 2003/30/CE.

2. Mitjançant l'article 2 d'aquest Reial decret llei s'incorpora parcialment al dret espanyol la Directiva 2009/73/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 13 de juliol de 2009, sobre normes comunes per al mercat interior del gas natural i per la qual es deroga la Directiva 2003/55/CE.

3. Mitjançant els articles 3 i 4 d'aquest Reial decret llei s'incorporen a l'ordenament jurídic espanyol la Directiva 2009/136/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de

novembre de 2009, per la qual es modifiquen la Directiva 2002/22/CE, relativa al servei universal i els drets dels usuaris en relació amb les xarxes i els serveis de comunicacions electròniques; la Directiva 2002/58/CE, relativa al tractament de les dades personals i a la protecció de la intimitat en el sector de les comunicacions electròniques, i el Reglament (CE) núm. 2006/2004 sobre la cooperació en matèria de protecció dels consumidors; així com la Directiva 2009/140/CE, del Parlament Europeu i del Consell, de 25 de novembre de 2009, per la qual es modifiquen la Directiva 2002/21/CE, relativa a un marc regulador comú de les xarxes i els serveis de comunicacions electròniques; la Directiva 2002/19/CE, de 7 de març de 2002, del Parlament Europeu i del Consell, relativa a l'accés a les xarxes de comunicacions electròniques i recursos associats, i a la seva interconnexió; i la Directiva 2002/20/CE, relativa a l'autorització de xarxes i serveis de comunicacions electròniques, respectivament.

Disposició final segona. *Modificació de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.*

S'afegeix un nou apartat 10 a l'article 16 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric amb la següent redacció:

«10. La retribució de l'operador del sistema s'ha d'establir d'acord amb la metodologia que determini el Govern en funció dels serveis que efectivament presti.

La retribució de l'operador del sistema l'ha de fixar anualment el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme quan es revisin els peatges.

La seva quantia s'ha de finançar sobre la base dels preus que aquest cobri als subjectes. Aquests preus els ha de fixar el Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme.»

Disposició final tercera. *Modificació de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs.*

La Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, queda modificada de la manera següent:

U. Es modifica el punt segon.f) de l'apartat 2 del de la disposició addicional dotzena de la Llei 34/1998, del sector d'hidrocarburs, que queda redactat de la manera següent:

«f) Tipus de gravamen i quota. El tipus pel qual s'ha de multiplicar la base imposable per determinar la quota tributària a ingressar a la Comissió Nacional d'Energia és de 0,150 per cent, per als peatges a què es refereix l'article 17 de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del sector elèctric.»

Dos. Es modifica el punt tercer e) de l'apartat 2 del de la disposició addicional dotzena de la Llei 34/1998, del sector d'hidrocarburs, que queda redactat de la manera següent:

«e) Tipus de gravamen i quota. El tipus pel qual s'ha de multiplicar la base imposable per determinar la quota tributària a ingressar a la Comissió Nacional d'Energia és de 0,140 per cent.»

Disposició final quarta. *Modificació del Reial decret 1747/2003, de 19 de desembre, pel qual es regulen els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars.*

El Reial decret 1747/2003, de 19 de desembre, pel qual es regulen els sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars, queda modificat de la manera següent:

U. Es modifica el segon paràgraf de l'article 6.4 en els termes següents:

«La potència total que s'ha de considerar en la garantia de potència que es vagi a retribuir per a cada SEIE és la definida com a potència necessària a l'article 2.3. La potència instal·lada de noves instal·lacions de generació en els sistemes

elèctrics insulars i extrapeninsulars que sobrepassi la potència necessària definida a l'article 2.3 es pot considerar per al càlcul de la garantia de potència de l'esmentada instal·lació sempre que substitueixi la potència d'instal·lacions ja amortitzades en funcionament per raons de seguretat de subministrament o eficiència tècnica i econòmica del sistema.»

Dos. Se suprimeix l'últim paràgraf de l'apartat 4 de l'article 6 relatiu a la retribució de les centrals ja amortitzades.

Disposició final cinquena. *Títols competencials.*

1. El títol I i III i les disposicions addicionals primera i segona i transitòries primera a sisena, i finals segona a quarta es dicten a l'empara de les competències que corresponen a l'Estat d'acord amb les regles 13a i 25a de l'article 149.1 de la Constitució espanyola, que li atribueixen la competència exclusiva per determinar les bases i la coordinació de la planificació general de l'activitat econòmica i les bases del règim miner i energètic, respectivament.

2. L'article 3 del títol II i les disposicions addicional tercera i transitòria setena, així com la disposició final sisena, es dicten a l'empara de la competència exclusiva estatal en matèria de telecomunicacions, prevista a l'article 149.1.21a de la Constitució.

3. L'article 4 del mateix títol II es dicta a l'empara de les competències que a l'Estat s'atribueixen en matèria de legislació mercantil i processal, de legislació civil i de telecomunicacions, per les regles 6a, 8a i 21a de l'article 149.1 de la Constitució, sense perjudici de les competències de les comunitats autònomes.

Disposició final sisena. *Supressió de l'Agència Estatal de Radiocomunicacions.*

1. Se suprimeix l'Agència Estatal de Radiocomunicacions creada per l'article 47 de la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions.

2. Les funcions i potestats que l'Agència Estatal de Radiocomunicacions tenia assignades s'entenen atribuïdes a la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació.

3. Tota referència que la Llei 32/2003, de 3 de novembre, general de telecomunicacions, i altra normativa vigent tingui efectuada en relació amb l'Agència Estatal de Radiocomunicacions, s'entén feta a favor de la Secretaria d'Estat de Telecomunicacions i per a la Societat de la Informació.

Disposició final setena. *Habilitació per al desplegament reglamentari.*

S'autoritza el Govern perquè, en l'àmbit de les seves competències, dicti les disposicions reglamentàries necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquest Reial decret llei.

Disposició final vuitena. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat», amb excepció de la modificació de l'article 63 ter de la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del sector d'hidrocarburs, que entra en vigor el dia 3 de març de 2013, i del que preveu la disposició final segona, que és aplicable a partir de la data en què sigui eficaç l'acord del Consell de Ministres que estableixi la metodologia a què aquesta disposició fa referència.

Madrid, 30 de març de 2012.

JUAN CARLOS R.

El president del Govern,
MARIANO RAJOY BREY

ANNEX I

Retribució corresponent a l'any 2012 d'empreses distribuïdores amb menys de 100.000 clients connectats a les seves xarxes

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-014	AGRI-ENERGIA ELÈCTRICA, SA	6.864.117
R1-015	BASSOLS ENERGIA, SA	11.734.726
R1-016	ELECTRA CALDENSE, SA	4.520.826
R1-017	ELECTRA DEL MAESTRAZGO, SA	5.258.995
R1-018	ESTABANELL Y PAHISA ENERGÍA, SA	19.008.567
R1-019	ELÉCTRICA DEL EBRO, SA	3.614.050
R1-020	PRODUCTORA ELÉCTRICA URGELENSE, SA (PEUSA)	4.025.700
R1-021	SUMINISTRADORA ELÉCTRICA DE CÁDIZ, SA	21.079.935
R1-022	CENTRAL ELÉCTRICA SESTELO Y CIA, SA	5.038.831
R1-023	HIDROELÉCTRICA DEL GUADIELA I, SA	3.905.868
R1-024	COOPERATIVA ELÉCTRICA ALBORENSE, SA	124.808
R1-025	INDUSTRIAS PECUARIAS DE LOS PEDROCHES, SA	5.528.073
R1-026	ENERGÍAS DE ARAGÓN I, SLU	4.085.467
R1-027	COMPAÑÍA MELILLENSE DE GAS Y ELECTRICIDAD, SA	9.236.762
R1-028	MEDINA GARVEY ELECTRICIDAD, SLU	7.167.053
R1-029	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DEL SIL, SL	2.679.857
R1-030	EMPRESA DE ALUMBRADO ELÉCTRICO DE CEUTA DISTRIBUCIÓN, SAU	9.410.708
R1-031	DISTRIBUIDORA DE ENERGÍA ELÉCTRICA ENRIQUE GARCÍA SERRANO, SL	242.479
R1-032	REPSOL ELÉCTRICA DE DISTRIBUCIÓN, SL	2.923.263
R1-033	SDAD. COOP. VALENCIANA LTDA. BENÉFICA DE CONS. DE ELECT. «SAN FRANCISCO DE ASÍS» DE CREV.	4.501.972
R1-034	ELECTRICIDAD DE PUERTO REAL, SA (EPRESA)	3.282.291
R1-035	ELÉCTRICA DEL OESTE DISTRIBUCIÓN, SLU	8.247.985
R1-036	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA BERMEJALES, SA	4.132.588
R1-037	ELECTRA DEL CARDENER, SA	2.544.246
R1-038	ELÉCTRICA SEROSENSE DISTRIBUIDORA, SL	3.236.419
R1-039	HIDROELÉCTRICA DE LARACHA, SL	2.176.644
R1-040	SOCIEDAD ELECTRICISTA DE TUY, SA	2.808.734
R1-041	ELECTRA ALTO MIÑO, SA	2.657.545
R1-042	UNIÓN DE DISTRIBUIDORES DE ELECTRICIDAD, SA (UESA)	3.739.114
R1-043	ANSELMO LEÓN DISTRIBUCIÓN, SL	4.508.206
R1-044	COMPAÑÍA DE ELECTRICIDAD DEL CONDADO, SA	3.878.238
R1-045	ELECTRA AUTOL, SA	1.337.392
R1-046	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA TENTUDIA, SLU	1.906.798
R1-047	FÉLIX GONZÁLEZ, SA	3.565.642
R1-048	LA PROHIDA DISTRIBUCIÓN ELÉCTRICA, SL	1.256.577
R1-049	ELÉCTRICAS PITARCH DISTRIBUCIÓN, SLU	7.507.171
R1-050	HIJOS DE JACINTO GUILLÉN DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA, SLU	2.754.606
R1-051	JUAN DE FRUTOS GARCÍA, SL	1.239.803
R1-052	LESA ELECTRICITAT, SL	1.588.474
R1-053	DIELESUR, SL	2.550.330
R1-054	ENERGÍA DE MIAJADAS, SA	2.412.368
R1-055	AGUAS DE BARBASTRO ELECTRICIDAD, SA	2.108.776
R1-056	VALL DE SÓLLER ENERGIA SLU (EL GAS, SA)	2.856.951
R1-057	ROMERO CANDAU, SL	1.880.663
R1-058	HIDROELÉCTRICA DE SILLEDA, SL	2.037.066
R1-059	GRUPO DE ELECTRIFICACIÓN RURAL S. COOP R. L	2.325.863
R1-060	SUMINISTROS ESPECIALES ALGINETENSES, S. COOP. V.	2.067.006

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-061	OÑARGI, SL	1.225.286
R1-062	SUMINISTRO DE LUZ Y FUERZA, SL	3.216.816
R1-063	COOPERATIVA ELÉCTRICA BENÉFICA CATRALENSE, COOP. V.	854.825
R1-064	ELECTRA DE CARBAYÍN, SA	1.052.207
R1-065	ELÈCTRICA DE GUIXERS, SL	588.622
R1-066	ELÈCTRICA VAQUER, SA	795.253
R1-067	HERMANOS CABALLERO REBOLLO, SL	157.318
R1-068	COMPAÑÍA DE ELECTRIFICACIÓN, SL	644.370
R1-069	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE MELÓN, SL	294.161
R1-070	ELECTRA DE CABALAR, SL	356.592
R1-071	ELECTRA DEL GAYOSO, SL	538.000
R1-072	ELECTRA DEL NARAHIO, SA	1.113.582
R1-073	ELÉCTRICA DE BARCIADEMERA, SL	44.110
R1-074	ELÉCTRICA DE CABAÑAS, SL	228.457
R1-075	ELÉCTRICA DE GRES, SL	173.838
R1-076	ELÉCTRICA DE MOSCOSO, SL	1.607.877
R1-077	ELÉCTRICA CORVERA, SL	1.008.090
R1-078	ELÉCTRICA FUCIÑOS RIVAS, SL	802.877
R1-079	ELÉCTRICA LOS MOLINOS, SL	1.354.303
R1-080	HIDROELÉCTRICA DEL ARNEGO, SL	364.699
R1-081	SAN MIGUEL 2000 DISTRIBUCIÓN, SLU	576.000
R1-082	SUCESORES DE MANUEL LEIRA, SL	354.134
R1-083	BERRUEZA, SA	1.024.755
R1-084	BLAZQUEZ, SL	487.479
R1-085	CENTRAL ELÉCTRICA MITJANS, SL	175.898
R1-086	CENTRAL ELÉCTRICA SAN FRANCISCO, SL	635.277
R1-087	DISTRIBUCIÓN ELÉCTRICA LAS MERCEDES, SL	687.104
R1-088	ELÉCTRICA DE CANILES, SL	395.829
R1-089	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE RELLEU, SL	469.402
R1-090	ELECTRA ADURIZ, SA	3.195.525
R1-091	ELECTRA AVELLANA, SL	815.736
R1-092	ELECTRA CASTILLEJENSE, SA	562.940
R1-093	DISTRIBUIDORA DE ELECTRICIDAD LARRAÑAGA, SL	33.194
R1-094	ELECTRA SAN CRISTÓBAL, SL	448.310
R1-095	ELÉCTRICA BELMEZANA, SA	470.534
R1-096	ELÉCTRICA LA VICTORIA DE FUENCALIENTE, SA	255.129
R1-097	ELÉCTRICA LOS PELAYOS, SA	505.505
R1-098	ELÉCTRICA NTRA. SRA. DE LOS REMEDIOS, SL	1.143.846
R1-099	ELECTRICITAT L'AURORA, SL	549.100
R1-100	ELECTRO DISTRIBUCIÓN DE ALMODÓVAR DEL CAMPO, SA	990.181
R1-101	ELECTRO MOLINERA DE VALMADRIGAL, S.L.	1.460.473
R1-102	EMPRESA DE ELECTRICIDAD SAN JOSÉ, SA	492.545
R1-103	HIDROELÉCTRICA DE SAN CIPRIANO DE RUEDA, SL	347.538
R1-104	HIDROELÉCTRICA VIRGEN DE CHILLA, SL	1.262.847
R1-105	LA ERNESTINA, SA	715.811
R1-106	DIELENOR, SL	1.417.899
R1-107	DISTRIBUIDORA D'ENERGIA ELÈCTRICA DEL BAGES, SA	1.389.261
R1-108	ENERGÉTICA DE ALCOCCER, SLU	878.396
R1-109	ELÉCTRICA MAFERGA, SL	200.403
R1-110	GRACIA UNZUETA HIDALGO E HIJOS, SL	217.242
R1-111	AURORA GINER REIG, SL	75.210
R1-112	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE ARDALES, SL	419.266
R1-113	ELECTRA SIERRA MAGINA, SL	432.503

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-114	ELÉCTRICA HERMANOS CASTRO RODRÍGUEZ, SL.	333.913
R1-115	HIDROELÉCTRICA VEGA, SA	1.677.080
R1-116	HIJO DE JORGE MARTÍN, SA.	241.354
R1-117	JOSE RIPOLL ALBANELL, SL.	285.971
R1-118	JOSEFA GIL COSTA, SL	32.111
R1-119	LEANDRO PÉREZ ALFONSO, SL.	641.628
R1-120	SOCIEDAD DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE ELORRIO, SA.	210.847
R1-121	SOCIEDAD ELÉCTRICA NTRA. SRA. DE LOS DESAMPARADOS, SL.	1.029.933
R1-122	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE GAUCÍN, SL	571.296
R1-123	ELECTRA ÁLVARO BENITO, SL	139.023
R1-124	ELÉCTRICA CAMPOSUR, SL	221.032
R1-125	ELÉCTRICA DE ERISTE, SL.	107.012
R1-126	ELECTRICIDAD HIJATE, SL	198.142
R1-127	JUAN N. DÍAZ GÁLVEZ Y HERMANOS, SL	840.351
R1-128	ELÉCTRICA DE CHERA, SCV.	109.961
R1-129	HIDROELÉCTRICA GÓMEZ, SLU.	187.453
R1-130	HIDROELÉCTRICA DE ALARAZ, SL.	150.471
R1-131	ISMAEL BIOSCA, SL	663.621
R1-132	ELÉCTRICA SAN SERVÁN, SL	465.872
R1-133	HIDROELÉCTRICA EL CARMEN, SL	2.014.135
R1-134	ELECTRA LA LOMA, SL	536.678
R1-135	ELECTRA LA ROSA, SL	169.268
R1-136	ELÉCTRICA SAN GREGORIO, SL	101.115
R1-137	HEREDEROS DE GARCÍA BAZ, SL	110.584
R1-138	SIERRO DE ELECTRICIDAD, SL	52.979
R1-139	DISTRIBUIDORA DE ELECTRICIDAD MARTOS MARÍN, SL.	236.601
R1-140	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA CARRIÓN, SL.	424.182
R1-141	HELIODORA GÓMEZ, SA	207.787
R1-142	LUIS RANGEL Y HNOS., SA	651.028
R1-143	SERVILIANO GARCÍA, SA.	1.305.760
R1-145	ELÉCTRICA DE CALLOSA DE SEGURA, SVL.	1.567.073
R1-146	JOSE FERRE SEGURA E HIJOS, SRL.	1.318.805
R1-147	ELECTRA JOSÉ ANTONIO MARTÍNEZ, SL	117.588
R1-148	ELECTRICIDAD PASTOR, SL	610.366
R1-149	HIJOS DE FELIPE GARCÍA ÁLVAREZ, SL	111.233
R1-150	COOPERATIVA ELÉCTRICA DE CASTELLAR, SCV	574.103
R1-151	COOPERATIVA ELÉCTRICA BENÉFICA ALBATERENSE, COOP.V.	1.096.476
R1-152	ELÉCTRICA DE MELIANA, SOCIEDAD COOPERATIVA VALENCIANA	403.478
R1-153	COOPERATIVA POPULAR DE FLUIDO ELÉCTRICO DE CAMPRODON SCCL.	308.361
R1-154	ELÉCTRICA ALGÍMIA D'ALFARA, SCV.	131.547
R1-155	ELÉCTRICA DE VINALES, SCV	332.957
R1-156	ELÉCTRICA DE DURRO, SLU	53.518
R1-157	ELÉCTRICA DE GUADASUAR, SDAD. COOP. V.	1.031.171
R1-158	ELÉCTRICA DE SOT DE XERA, SCV.	121.637
R1-159	ELÉCTRICA NTRA. SRA. DE GRÀCIA, SDAD. COOP. VALENCIANA.	1.207.790
R1-160	ELECTRODISTRIBUIDORA DE FUERZA Y ALUB. CASABLANCA SCV	176.124
R1-161	FLUIDO ELÉCTRICO DE MUSEROS, SCV	275.695
R1-162	DELGICHI, SL	43.000
R1-163	DIELEC GUERRERO LORENTE, SL	82.470
R1-164	DISTRIBUCIÓN DE ELECTRICIDAD VALLE DE SANTA ANA, SL	110.066
R1-165	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA GRANJA DE TORREHERMOSA, SL.	358.110
R1-166	ELÉCTRICA SANTA CLARA, SL	374.239
R1-167	EMPRESA ELÉCTRICA MARTÍN SILVA POZO, SL	505.544

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-168	HIDROELÉCTRICA SAN BUENAVENTURA, SL	259.418
R1-169	HIDROELÉCTRICA SANTA TERESA, SL	62.957
R1-170	HIJOS DE CASIANO SÁNCHEZ, SL	58.296
R1-171	SOCIEDAD ELÉCTRICA JEREZ DEL MARQUESADO, SA	167.070
R1-172	SUMINISTROS ELÉCTRICOS DE AMIEVA, SL	106.697
R1-173	HIDROELÉCTRICA DOMÍNGUEZ, SL	60.541
R1-174	ELECTRA CONILENSE, SLU	2.877.434
R1-175	DISTRIBUCIONES ELÉCTRICAS PORTILLO, SL	1.191.610
R1-176	ELÉCTRICA DE JAFRE, SA	707.273
R1-177	ELÉCTRICA LOS LAURELES, SL	301.935
R1-178	ELÉCTRICA SAN JOSÉ OBRERO, SL	166.609
R1-179	ARAGONESA DE ACTIVIDADES ENERGÉTICAS, SA	516.662
R1-180	C. MARCIAL CHACON E HIJOS, SL	1.600.333
R1-181	ELÉCTRICA MORO BENITO, SL	120.313
R1-182	FUENTES Y COMPAÑÍA, SL	943.476
R1-183	LA ELÉCTRICA DE VALL DE EBO, SL	50.574
R1-184	ANTOLINA RUIZ RUIZ, SLU	31.199
R1-185	DISTRIBUCIONES DE ENERGÍA ELÉCTRICA DEL NOROESTE, SL	44.391
R1-186	ELECTRA DE ZAS, SL	249.439
R1-187	HIDROELÉCTRICA DEL CABRERA, SL	255.342
R1-188	ELECTRICIDAD LA ASUNCIÓN, SL	65.280
R1-190	SOCIEDAD ELÉCTRICA DE RIBERA DEL FRESNO, SA	371.562
R1-191	ALSET ELÉCTRICA, SL	981.202
R1-192	ELECTRO DISTRIBUIDORA CASTELLANO LEONESA, SA	195.079
R1-193	ELECTRA VALDIVIELSO, SA	67.526
R1-194	EMPRESA ELÉCTRICA DE SAN PEDRO, SL	685.831
R1-195	ELÉCTRICA ABENGIBRENSE DISTRIBUCIÓN, SL	172.841
R1-196	ELÉCTRICA DE LA SERRANÍA DE RONDA, SL	1.149.265
R1-197	EBROFANAS, SL	152.547
R1-198	ELÉCTRICA SAGRADO CORAZÓN DE JESÚS, SL	190.169
R1-199	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA MONESTERIO, SLU	1.793.276
R1-200	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA BRAVO SAEZ, SL	255.063
R1-201	ELÉCTRICA NUESTRA SEÑORA DE LOS SANTOS, SL	658.471
R1-202	MOLINO VIEJO DE VILALLER, SA	109.849
R1-203	VARGAS Y COMPAÑÍA ELECTRO HARINERA SAN RAMON, SA	470.678
R1-204	ELECTRA DE SANTA COMBA, SL	1.584.391
R1-205	ICASA DISTRIBUCIÓN ENERGÍA, SL	36.591
R1-206	DISTRIBUCIONES ELÉCTRICAS DEL ERIA, SL	78.146
R1-207	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA ISABA, SLU	94.636
R1-208	ENERFRIAS, SL	138.175
R1-210	CENTRAL ELÉCTRICA SAN ANTONIO, SL	664.282
R1-211	ELECTRA CUNTIENSE, SL	535.382
R1-213	ELÉCTRICAS DE BENUZA, SL	214.370
R1-214	RODALEC, SL	136.964
R1-215	ELÉCTRICA DEL HUEBRA, SL	90.753
R1-216	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE NAVASFRÍAS, SL	200.454
R1-217	ELÉCTRICA MESTANZA R.V., SL	87.242
R1-218	HIDROELÉCTRICA DE CATALUNYA, SL	1.206.485
R1-219	ELECTRA DE ABUSEJO, SL	1.090.544
R1-220	ELÉCTRICA DE CANTOÑA, SL	88.967
R1-221	ELÉCTRICA GILENA, SLU	375.624
R1-222	ENERGÍAS DE PANTICOSA, SL	314.525
R1-223	HEREDEROS DE EMILIO GAMERO, SL	789.255

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-224	DISTRIBUÏDORA ELÈCTRICA DE MONTOLIU, SLU	87.422
R1-225	ELÈCTRICA BAÑESA, SL	76.700
R1-226	GLORIA MARISCAL, SL	116.377
R1-227	RUIZ DE LA TORRE, SL	1.051.154
R1-228	LUZ DE CELA, SL	130.032
R1-229	ELÈCTRICA SAN MARCOS, SL	48.835
R1-231	ELÈCTRICA CURÓS, SL	584.899
R1-232	ELECTRA VALDIZARBE, SA	1.207.382
R1-233	ELÈCTRICA LATORRE, SL	515.731
R1-234	ELÈCTRICA DE CASTRO CALDELAS, SL	206.467
R1-236	EL PROGRESO DEL PIRINEO- HEREDEROS DE FRANCISCO BOLLÓ QUELLA, SL	473.650
R1-237	MONTESLUZ DISTRIBUCIÓN ELÈCTRICA, SL	370.682
R1-238	EMILIO PADILLA E HIJOS, SL	127.172
R1-239	SALTOS DEL CABRERA, SL	281.653
R1-240	DISTRIBUCIÓN ENERGÍA ELÈCTRICA DE PARCENT, SL	173.967
R1-241	DISTRIBUIDORA DE ENERGÍA ELÈCTRICA TORRECILLAS VIDAL, SL	156.938
R1-242	CENTRAL ELÈCTRICA INDUSTRIAL, SLU	188.736
R1-243	HIDROELÈCTRICA EL CERRAJÓN, SL	114.032
R1-244	HIDROELÈCTRICA JOSÉ MATANZA GARCÍA, SL	221.785
R1-245	DISTRIBUCIÓN Y ELÈCTRICA CARIDAD E ILDEFONSO, SL	131.189
R1-246	FELIPE BLAZQUEZ, SL	196.181
R1-247	INPECUARIAS TORRECAMPO, SL	161.505
R1-248	E. SAAVEDRA, SA	365.241
R1-249	JUAN Y FRANCISCO ESTEVE MAS, SL	68.710
R1-250	LUZ ELÈCTRICA LOS MOLARES, SL	344.795
R1-251	SERVICIOS URBANOS DE CERLER, SA (SUCSA)	339.625
R1-252	HEREDEROS DE CARLOS OLTRA, SL	44.713
R1-253	COMPAÑÍA ELÈCTRICA DE FÉREZ, SL	368.697
R1-254	ELECTRA SALTEA, SL	536.489
R1-255	ELÈCTRICAS SANTA LEONOR, SL	123.930
R1-256	EMDECORIA, SL	1.303.214
R1-257	HIJOS DE FRANCISCO ESCASO, SL	1.232.773
R1-258	MILLARENSE DE ELECTRICIDAD, SAU	125.393
R1-259	MUNICIPAL ELÈCTRICA VILORIA, SL	117.233
R1-260	ELECTRA LA HONORINA, SL	195.727
R1-261	ELECTRA SAN BARTOLOMÉ, SL	262.726
R1-262	ELÈCTRICA DEL GUADALFEO, SL	453.224
R1-264	ELÈCTRICA SANTA MARTA Y VILLALBA, SL	1.129.810
R1-265	HEREDEROS DE MARIA ALONSO CALZADA. VENTA DE BAÑOS, SL	85.763
R1-266	HIJOS DE MANUEL PERLES VICENS, SL	96.392
R1-267	ELÈCTRICA DE VER, SL	34.029
R1-268	ELECTRADISTRIBUCIÓN CENTELLES, SL	1.510.919
R1-269	MANUEL ROBRES CELADES, SLU	55.293
R1-270	ELECTRA DEL FOXO, SL	345.344
R1-271	DISTRIBUCIÓN ELÈCTRICA DE ALCOLECHA, SL	34.599
R1-272	LUZ ELÈCTRICA DE ALGAR, SLU	459.992
R1-273	EMPRESA MUNICIPAL D'ENERGIA ELÈCTRICA TORRES DEL SEGRE, SL	405.430
R1-274	ELEC VALL DE BOÍ, SL	77.940
R1-275	ELÈCTRICA DE VALDRIZ, SL	171.376
R1-276	IGNALUZ JIMÉNEZ DE TORRES, SL	55.469
R1-277	DISTRIBUIDORA ELÈCTRICA NIEBLA, SL	522.666
R1-278	TOLARGI, SL	1.490.258
R1-279	ELÈCTRICA DEL MONTSEC, SL	361.406

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-281	ELECTRO SALLEN DE GÁLLEGO, SL	232.061
R1-282	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE CATOIRA, SA	206.197
R1-283	ELÉCTRICA DEL POZO S. COOP. MADRILEÑA	393.373
R1-284	AFRODISIO PASCUAL ALONSO, SL	171.269
R1-285	ENERGÍAS DE BENASQUE, SL	777.229
R1-286	DISTRIBUCIONES ELÉCTRICAS DE POZUELO, SA	95.691
R1-287	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE CASAS DE LÁZARO, SA	192.221
R1-288	DISTRIBUCIONES ALNEGA, SL	58.997
R1-289	ELECTRO ESCARRILLA, SL	68.390
R1-290	ELÉCTRICA DE ALBERGUERÍA, SA	379.677
R1-291	EMPRESA ELÉCTRICA DE JORQUERA, SL	50.162
R1-292	ELECTRA LA MOLINA, SL	194.058
R1-293	HIDROELÉCTRICA COTO MINERO DISTRIBUCIÓN, SLU	209.421
R1-294	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DEL PUERTO DE LA CRUZ, SA	6.947.457
R1-295	INDUSTRIAL BARCALESA, SL	343.065
R1-296	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA D'ALBATÀRREC, SL	281.242
R1-297	ELECTRA ORBAICETA, SL	38.258
R1-298	DISTRIBUIDORA DE ENERGÍA ELÉCTRICA ENERQUINTA, SL	89.512
R1-300	ELÉCTRICAS DE VILLAHERMOSA, SA	80.915
R1-301	ALARCÓN NAVARRO EMPRESA ELÉCTRICA, SL	314.878
R1-302	ARAMAIOKO ARGINDAR BANATZAILEA, SA	152.728
R1-304	HIDROFLAMICELL, SL	702.703
R1-305	STAT. MUNICIPAL DE DISTRIB. ELÈCTRICA DE LLAVORSÍ, SL	118.153
R1-306	HELIODORO CHAFER, SL	343.384
R1-307	CENTRAL ELÉCTRICA DE POZO LORENTE, SL	99.132
R1-309	PEDRO SÁNCHEZ IBÁÑEZ, SL	274.529
R1-310	AGRUPACIÓN DISTRIBUIDORA DE ESCUER, SL	17.183
R1-312	ELECTRA EL VENDUL, SL	34.781
R1-313	LEINTZARGI, SL	30.614
R1-314	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA DE PONTS, SL (DEPSL)	112.000
R1-317	ELÉCTRICA POPULAR, S. COOP. MAD.	322.641
R1-319	LA SINARQUENSE, SLU	187.983
R1-320	SERVICIOS Y SUMINISTROS MUNICIPALES ARAS, SLU	135.211
R1-323	FUERZAS ELÉCTRICAS DE BOGARRA, SA (FOBOSA)	462.070
R1-325	EMPRESA MUNICIPAL DE DISTRIBUCIÓ D'ENERGIA ELÈCTRICA D'ALMENAR, SLU	668.274
R1-326	ELECTRA TUDANCA, SL	69.353
R1-327	ELÉCTRICA ANTONIO MADRID, SL	225.341
R1-328	INSTALACIONES ELÉCTRICAS RÍO ISÁBENA, SL	550.805
R1-329	DISTRIBUCIONES ELÉCTRICAS TALAYUELAS, SL	253.034
R1-330	EMPRESA ELÉCTRICA DEL CABRIEL, SL	121.574
R1-335	SERVICIOS Y SUMINISTROS MUNICIPALES DE CHULILLA, SL	143.001
R1-336	CATENERIBAS, SLU	40.118
R1-337	SOCIETAT MUNICIPAL DE DISTRIBUCIÓ ELÈCTRICA DE TÍRVIA, SL	29.361
R1-338	SUMINISTROS ELÉCTRICOS ISÁBENA, SL	131.330
R1-339	ELECTRA URDAZUBI, SL	263.723
R1-340	ELÉCTRICA COSTUR, SL	78.675
R1-341	TALARN DISTRIBUCIÓ MUNICIPAL ELÈCTRICA, SL	69.610
R1-342	ELÉCTRICA DE LÍJAR, SL	703.027
R1-343	ENERGÍAS DE LA VILLA DE CAMPO, SLU	118.995
R1-344	GESTIÓN DEL SERVICIO ELÉCTRICO HECHO, SL	184.063
R1-345	ALCONERA DE ELECTRICIDAD, SL	113.528
R1-346	ELÉCTRICAS TUEJAR, SL	251.740
R1-347	ELÈCTRICA SALÀS DE PALLARS, SL	76.300

Núm. registre	Empresa distribuïdora	Euros
R1-348	ELECTRO-HARINERA BELSETANA, S. COOP.	25.526
R1-349	LA CONSTANCIA-ARÉN, SL.	71.347
R1-350	DISTRIBUIDORA ELÉCTRICA VALLE DE ANSO, SL.	93.380
R1-351	ELÈCTRICA SUDANELL, S.L.	140.194
R1-352	ELÈCTRIQUES HIDROBESORA, SL.	83.943
R1-353	ELÉCTRICAS COLLADO BLANCO, SL.	168.651
R1-354	LLUM D'AÍN, SL.	45.962
R1-355	ELÉCTRICAS LA ENGUERINA, SL.	237.624
R1-356	COOPERATIVA VEFA «SERRALLO»	39.153
R1-357	ELÉCTRICA DE MALCOCINADO, SLU.	103.103
R1-358	ELÉCTRICAS DE VALLANCA, SL.	52.369
R1-359	ELECTRO MANZANEDA, SL.	136.598
R1-360	ELÈCTRICA MUNICIPAL DE SANTA COLOMA DE QUERALT, SL.	421.876
R1-361	DISTRIBUCIONES ELÉCTRICAS DE GISTAÍN, SL.	24.122
R1-362	ENERGÍAS DEL ZINQUETA, SL.	61.701
R1-363	ELECTRA DEL LLOBREGAT ENERGÍA, SL.	165.978
R1-364	SAMPOL ENERGÍA, SL.	46.084
R1-365	ELECTRA REDENERGÍA, SL.	631.825
	TOTAL	340.811.777